

อิทธิพลของการเห็นคุณค่าในตนเอง การควบคุมต่อการนิยามตนเอง
และความใกล้ชิดระหว่างบุคคลที่มีต่อความอิจฉา

นางสาวรัตนา แแดงประเสริฐ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม

คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2545

ISBN 974-17-3139-6

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE EFFECT OF SELF-ESTEEM, THREAT TO SELF-DEFINITION
AND INTERPERSONAL CLOSENESS ON ENVY

MISS RATTANA DANGPRASERT

สถาบันวิทยบริการ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Social Psychology

Faculty of Psychology

Chulalongkorn University

Academic Year 2002

ISBN 974-17-3139-6

รัตนา แแดงประเสริฐ: อิทธิพลของการเห็นคุณค่าในตนเอง การคุกคามต่อการนิยามตนเอง และความใกล้ชิดระหว่างบุคคลที่มีต่อความอิจฉา (The Effect of Self-Esteem, Threat to Self-Definition, and Interpersonal Closeness on Envy) อ.ที่ปรึกษา: ผศ.ดร. คัดนางค์ มณีศรี, 108 หน้า. ISBN 974-17-3139-6.

การวิจัยครั้งนี้ตรวจสอบผลของการเห็นคุณค่าในตนเอง การคุกคามต่อการนิยามตนเอง และความใกล้ชิดระหว่างบุคคล ต่อความอิจฉา กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตปริญญาตรีจำนวน 240 คน ถูกสุ่มเข้าร่วมการทดลอง 8 เงื่อนไข ผู้ร่วมการทดลองอ่านเรื่องสั้นที่มีเนื้อหาคุกคามต่อการนิยามตนเองเล็กน้อยแตกต่างกัน แล้วให้ประเมินความรู้สึกอิจฉาของตนเอง

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง เมื่อมีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมาก การคุกคามต่อการนิยามตนเองมากทำให้เกิดความอิจฉามากกว่าการคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย ($p < .001$) และเมื่อมีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันน้อย การคุกคามต่อการนิยามตนเองมากหรือน้อยไม่ทำให้เกิดความอิจฉาแตกต่างกัน
2. ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ เมื่อมีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมาก การคุกคามต่อการนิยามตนเองมากทำให้เกิดความอิจฉามากกว่าการคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย ($p < .01$) และเมื่อมีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันน้อย การคุกคามต่อการนิยามตนเองมากทำให้เกิดความอิจฉามากกว่าการคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อยเช่นเดียวกัน ($p < .001$)
3. ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำมีความอิจฉามากกว่าผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง ($p < .001$)
4. การคุกคามต่อการนิยามตนเองมากทำให้เกิดความอิจฉามากกว่าการคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย ($p < .001$)

หลักสูตร.....จิตวิทยาสังคม.....ลายมือชื่อนิสิต.....
สาขาวิชา.....จิตวิทยาสังคม.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ปีการศึกษา.....2545.....

##4378125138: MAJOR SOCIAL PSYCHOLOGY

KEY WORD: SELF-ESTEEM/ SELF-EVALUATION MAINTENANCE/ ENVY

RATTANA DANGPRASERT: THE EFFECT OF SELF-ESTEEM, THREAT TO
SELF-DEFINITION, AND INTERPERSONAL CLOSENESS ON ENVY. THESIS

ADVISOR: ASSIST. PROF. KAKANANG MANEESRI, Ph.D., 108 pp.

ISBN 974-17-3139-6.

This research examined the effect of self-esteem, threat to self-definition and closeness on envy. The sample consisted of 240 undergraduate students who were randomly assigned to 8 experimental conditions. Participants read passages presented scenario which could be threat to self-definition, then indicated their feeling of envy.

Results show that:

1. For high self-esteem individuals, high threat to self-definition by comparison others who are very close leads to greater envy than low threat to self-definition ($p < .001$) and there are no differences in envy between high and low threat to self-definition when comparison others are not close.

2. For low self-esteem individuals, high threat to self-definition by comparison others who are very close leads to greater envy than low threat to self-definition ($p < .01$) and this effect is also found when comparison others are not close. ($p < .001$).

3. Low self-esteem individuals have greater envy than high self-esteem individuals ($p < .001$).

4. High threat to self-definition leads to greater envy than low threat to self-definition ($p < .001$).

Program.....Social..Psychology.....

Student's signature.....

Field of study...Social..Psychology.....

Advisor's signature.....

Academic year.....2545.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้สำเร็จลงได้ด้วยความสามารถของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศักดิ์นางค์ มณีศรี ที่รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และได้เสียสละเวลาอันมีค่าของท่านในการตรวจสอบงาน และกรุณาให้ความช่วยเหลือแนะนำ ตรวจสอบแก้ไข ปรับปรุง ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่าน และขอกราบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ของภาคจิตวิทยาทุกท่านที่ได้ส่งสอนวิชาการด้านจิตวิทยา โดยเฉพาะรองศาสตราจารย์ ดร. ธีระพร อุวรรณโณ และอาจารย์ จรุงกุล บุรพวงส์ ทำให้วิทยานิพนธ์เรื่องนี้สำเร็จด้วยดี

ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ได้ให้ทุนอุดหนุนการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ ของผู้วิจัยทุกท่านที่เป็นกำลังใจในการทำงาน และให้คำแนะนำเป็นกำลังใจซึ่งกันและกันตลอดช่วงที่ทำวิทยานิพนธ์ และต้องขอขอบคุณผู้ร่วมการวิจัยทุกคนที่ได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูลทุกขั้นตอน

สุดท้ายนี้ ขอกราบขอบพระคุณมารดา ที่ได้คอยเอาใจใส่และดูแลผู้วิจัยด้วยความรัก และคอยให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ แก่ผู้วิจัยตลอดมา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รัตนา แแดงประเสริฐ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กัณฑ์กรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	4
ทฤษฎีการคงภาพลักษณะในการประเมินตนเอง.....	4
ทฤษฎีการเปรียบเทียบทางสังคม.....	17
การเห็นคุณค่าในตนเอง.....	18
วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	33
สมมุติฐานการวิจัย.....	33
ขอบเขตของการวิจัย.....	34
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	34
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	36
บทที่ 2 วิธีดำเนินการวิจัย.....	37
กลุ่มตัวอย่าง.....	37
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	38
ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ.....	38
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	43
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
บทที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
บทที่ 4 อภิปรายผลการวิจัย.....	61
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ.....	69
รายการอ้างอิง.....	73
ภาคผนวก.....	77
ภาคผนวก ก.....	78
ภาคผนวก ข.....	83

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก ส.....	86
ภาคผนวก ง.....	91
ภาคผนวก จ.....	94
ภาคผนวก ฉ.....	95
ภาคผนวก ช.....	96
ภาคผนวก ซ.....	97
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	108

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนตัวอย่างจำแนกตามเงื่อนไขการทดลอง.....	37
2 องค์ประกอบและจำนวนข้อกระทงของมาตรวัดการเห็นคุณค่าในตนเองที่ใช้ในการ พัฒนามาตร.....	39
3 องค์ประกอบและจำนวนข้อกระทงของมาตรวัดการเห็นคุณค่าในตนเองที่ใช้จริง.....	41
4 จำนวนและร้อยละของตัวอย่าง จำแนกตามลักษณะพื้นฐานต่าง ๆ (N=240).....	45
5 คะแนนต่ำสุดและคะแนนสูงสุด คำมีขณิมีเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของ ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงและต่ำ.....	47
6 คำมีขณิมีเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนความอิจฉาในด้านการ เรียน จำแนกกลุ่มตามเงื่อนไขการทดลอง.....	48
7 คำมีขณิมีเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนความอิจฉาในด้านการ ทำงาน จำแนกกลุ่มตามเงื่อนไขการทดลอง.....	49
8 คำมีขณิมีเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนความอิจฉาในด้านการ เรียน จำแนกตามระดับการคุกคามต่อการนิยามตนเองและระดับความใกล้ชิด.....	50
9 คำมีขณิมีเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนความอิจฉาในด้านการ ทำงาน จำแนกตามระดับการคุกคามต่อการนิยามตนเองและระดับความใกล้ชิด.....	51
10 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทาง (Three-way ANOVA) ของคะแนนความอิจฉา ในด้านการเรียนและการทำงาน.....	52
11 ผลการทดสอบความแตกต่างคำมีขณิมีเลขคณิตของคะแนนความอิจฉาในด้าน การเรียน โดยวิธีของ Games-Howell ในกลุ่มผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง.....	54
12 ผลการทดสอบความแตกต่างคำมีขณิมีเลขคณิตของคะแนนความอิจฉาในด้าน การทำงาน โดยวิธีของ Games-Howell ในกลุ่มผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง.....	55
13 ผลการทดสอบความแตกต่างคำมีขณิมีเลขคณิตของคะแนนความอิจฉาในด้าน การเรียน โดยวิธีของ Games-Howell ในกลุ่มผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ.....	57
14 ผลการทดสอบความแตกต่างคำมีขณิมีเลขคณิตของคะแนนความอิจฉาในด้าน การทำงาน โดยวิธีของ Games-Howell ในกลุ่มผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง.....	58
15 ตารางสรุปสมมติฐาน.....	60

สารบัญตารางภาคผนวก

ตาราง	หน้า
ข1 ผลการวิเคราะห์คุณภาพของข้อกระทงของมาตรวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง.....	83
จ1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (r) ระหว่างความรู้สึกแย้ และการเสียความรู้สึก ในสถานการณ์ที่ คุณคมาต่อการนิยามตนเองในด้านการเรียน	95
จ2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (r) ระหว่างความรู้สึกแย้ และการเสียความรู้สึก ในสถานการณ์ที่ คุณคมาต่อการนิยามตนเองในด้านการทำงาน.....	95
ข1 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที (t-test) ของความรู้สึกที่มีต่อสถาน การณ์คุณคมาต่อการนิยามตนเองในด้านการเรียน และในด้านการทำงาน ระหว่างสถาน การณ์คุณคมาต่อการนิยามตนเองมาก ความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมาก และสถานการณ์ คุณคมาต่อการนิยามตนเองน้อย ความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมาก..	96
ข2 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที (t-test) ของความรู้สึกที่มีต่อสถาน การณ์คุณคมาต่อการนิยามตนเองในด้านการเรียน และในด้านการทำงาน ระหว่างสถาน การณ์คุณคมาต่อการนิยามตนเองมาก ความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันน้อย และสถานการณ์ คุณคมาต่อการนิยามตนเองน้อย ความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันน้อย.....	96
ฅ1 ผลของการวิเคราะห์คุณภาพของข้อกระทงของมาตรวัดความอิจจาของสถานการณ์ การคุณคมาต่อการนิยามตนเองด้านการเรียน.....	98
ฅ2 ผลของการวิเคราะห์คุณภาพของข้อกระทงของมาตรวัดความอิจจาของสถานการณ์ การคุณคมาต่อการนิยามตนเองด้านการทำงาน.....	99
ฅ3 ผลของการวิเคราะห์คุณภาพของข้อกระทงของมาตรวัดความอิจจาของสถานการณ์ การคุณคมาต่อการนิยามตนเองมากด้านการเรียน. โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ ชิดกันมาก.....	100
ฅ4 ผลของการวิเคราะห์คุณภาพของข้อกระทงของมาตรวัดความอิจจาของสถานการณ์ การคุณคมาต่อการนิยามตนเองมากด้านการเรียน.. โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ ชิดกันน้อย	101
ผลของการวิเคราะห์คุณภาพของข้อกระทงของมาตรวัดความอิจจาของสถานการณ์ การคุณคมาต่อการนิยามตนเองน้อยด้านการเรียน.โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ ชิดกันมาก.....	102

สารบัญตารางภาคผนวก (ต่อ)

ตาราง	หน้า
๓6 ผลของการวิเคราะห์คุณภาพของข้อกระทงของมาตรฐานวัดความอิจจาของสถานการณื การคุกคามต่อการนียมตนเองน้อยด้านการเขียน..โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกันน้อย.....	103
๓7 ผลของการวิเคราะห์คุณภาพของข้อกระทงของมาตรฐานวัดความอิจจาของสถานการณื การคุกคามต่อการนียมตนเองมากด้านการทำงาน...โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกันมาก.....	104
๓8 ผลของการวิเคราะห์คุณภาพของข้อกระทงของมาตรฐานวัดความอิจจาของสถานการณื การคุกคามต่อการนียมตนเองด้านการทำงาน...โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกันน้อย.....	105
๓9 ผลของการวิเคราะห์คุณภาพของข้อกระทงของมาตรฐานวัดความอิจจาของสถานการณื การคุกคามต่อการนียมตนเองน้อยด้านการทำงาน...โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกันมาก.....	106
๓10 ผลของการวิเคราะห์คุณภาพของข้อกระทงของมาตรฐานวัดความอิจจาของสถานการณื การคุกคามต่อการนียมตนเองน้อยด้านการทำงาน...โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกันน้อย.....	107

สถาบันวิทยบริการ
จฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความอิจฉาเป็นปัจจัยประการหนึ่งที่ส่งผลต่อความมั่นคงของความสัมพันธ์แบบเพื่อนหรือแบบคู่รัก บุคคลนั้นจะเกิดความอิจฉาในระดับที่แตกต่างกัน และถ้าเกิดความอิจฉาในระดับที่สูงก็อาจส่งผลให้เกิดความขัดแย้งหรือสิ้นสุดความสัมพันธ์ การมีระดับความอิจฉาที่แตกต่างกัน อาจเป็นผลเนื่องมาจากการมีเจตคติในการดำรงชีวิตแตกต่างกัน บุคลิกภาพ การเห็นคุณค่าในตนเอง การให้ความสำคัญในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่มีความเกี่ยวข้องกับตนเอง ระดับความใกล้ชิดที่มีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมากหรือมีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันน้อย การอบรมเลี้ยงดู ฯลฯ เป็นต้น คนมีการเปรียบเทียบตนเองกับผู้อื่นในสังคมอยู่ตลอดเวลา อาจจะเป็นการเปรียบเทียบที่เกิดขึ้นโดยเจตนาหรือเกิดขึ้นเองโดยอัตโนมัติ ในสังคมปัจจุบันการแข่งขันและการเปรียบเทียบนั้นจัดว่าเป็นเรื่องธรรมดาอย่างหนึ่ง ซึ่งจะส่งผลดีต่อตัวบุคคลให้มีการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา แต่ก็อาจส่งผลในทางลบได้เช่นกัน ถ้าผลการเปรียบเทียบนั้นพบว่าตัวเองด้อยกว่าผู้อื่นจะทำให้การเปรียบเทียบนั้นเป็นการคุกคามกับสภาวะทางจิตของบุคคลมากเกินไป อาจทำให้การเห็นคุณค่าในตนเองของบุคคลลดลงไป ดังนั้นบุคคลที่ประสงค์ที่จะมีสุขภาพจิตที่ดีได้นั้นจะต้องรู้จักการปรับอารมณ์ เจตคติ ความคิด ให้อยู่ในองค์ประกอบที่จะไม่ทำร้ายการเห็นคุณค่าของตนมากเกินไป รวมทั้งจะต้องเข้าใจถึงความแตกต่างของตนเองและผู้อื่นด้วย

การเปรียบเทียบตนเองกับผู้อื่นอาจเกิดขึ้นกับคนที่เรามีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมาก และกับบุคคลที่เรามีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันน้อย ซึ่งผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเปรียบเทียบนี้อาจแตกต่างไปตามระดับความใกล้ชิด เรื่องที่ถูกเปรียบเทียบ หรือลักษณะบุคลิกภาพของบุคคล เช่นบุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงเมื่อเจอกับการคุกคามต่อการประเมินตนเองจะได้รับผลกระทบน้อยกว่าบุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ นอกจากนี้คนแต่ละคนก็ให้ความสำคัญในเรื่องของการแข่งขันแตกต่างกัน บุคคลบางกลุ่มให้ความสำคัญกับการแข่งขันมาก บุคคลบางกลุ่มให้ความสำคัญกับการแข่งขันน้อย ซึ่งเป็นที่ประจักษ์ว่าเมื่อมนุษย์จะต้องอยู่ร่วมกันในสังคมก็คงไม่สามารถที่จะหลีกเลี่ยงการแข่งขันเปรียบเทียบนี้ได้ มนุษย์เป็นสัตว์สังคม ไม่สามารถอาศัยอยู่ได้เพียงคนเดียว จำเป็นที่จะต้องพึ่งพาอาศัยกันอยู่ตลอดเวลา และตราบไต่ที่ยังมีการพึ่งพาซึ่งกันและกัน เมื่อนั้นทำให้มนุษย์จำต้องมีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในสังคม และความสัมพันธ์นั้น

สามารถพัฒนาให้เกิดเป็นความใกล้ชิด อันเป็นรากฐานมาจากความเข้าใจระหว่างบุคคล ระดับความใกล้ชิดจะต้องมีระยะเวลาที่ใช้พัฒนาความสัมพันธ์ ต้องมีการลงทุนลงแรงเพื่อผลประโยชน์ เช่น การได้มาซึ่งความสุขร่วมกัน จะต้องมีการเสียสละซึ่งกันและกัน และมีลักษณะบางอย่างที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งผลที่ออกเวยของความสัมพันธ์นั้นจะเป็นมิตรภาพที่ดีที่แต่ละคนจะต้องใช้เวลาบ่มเพาะให้ยั่งยืนตลอดไป แต่จะเป็นที่น่าเสียดายยิ่งถ้าความสัมพันธ์ที่ดังามนั้นจะต้องมีอันสะดุดลงเพราะความไม่เข้าใจ และการรู้สึกถูกคุกคามต่อการประเมินตนเอง ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากระดับความใกล้ชิดนั้นมีได้มากมาย และความอิจฉาก็เป็นปัญหาหนึ่งเช่นกัน มนุษย์ทุกคนมีกิเลสตัณหา มีความอยากได้ ต้องการ อยากมีอยากเป็น ซึ่งความอิจฉาจัดว่าเป็นสิ่งที่ธรรมชาติที่เกิดขึ้นกับมนุษย์สามัญ แต่กลับเป็นที่น่าสนใจ เมื่อสมมติฐานตามทฤษฎีการดำรงการประเมินตนเองทำนายว่าบุคคลที่มนุษย์รู้สึกอิจฉามากก็คือบุคคลที่ตนมีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมาก มากกว่าบุคคลที่ตนมีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันน้อย เพราะเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น นับว่าเป็นประเด็นที่น่าสนใจ และน่าศึกษาวิเคราะห์ถึงภาวะที่เกิดขึ้นนี้

สิ่งหนึ่งที่น่าจะเป็นภาวะสันนิษฐานที่ทำให้เกิดความอิจฉาในความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมาก คือสังคมมีคนอยู่หลากหลายชนชั้น และแต่ละบุคคลในสังคมก็มีความสามารถหรือความชำนาญเฉพาะด้านที่แตกต่างกันไป เราทุกคนต่างก็เป็นหนึ่งในสังคมนั้นเช่นกัน ความถนัดก็อาจจะแตกต่างกันไปตามวุฒิการศึกษาหรือความชอบ ความถนัด ซึ่งทำให้เราละบุว่าเป็นการนิยามของตนเอง (self-definition) ตามทฤษฎีการคงภาพลักษณะในการประเมินตนเอง (Self-Evaluation Maintenance) บุคคลจะรู้สึกถึงการคุกคามต่อการประเมินตนเองเมื่อต้องเปรียบเทียบกับบุคคลที่ตนมีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมาก และตัวบุคคลเองเป็นผู้ที่มีผลงานด้อยกว่าในด้านที่มีความเกี่ยวข้องสูงกับการนิยามตนเอง ดังนั้นจึงก่อให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกทางลบตามมาเช่น ความรู้สึกอิจฉา โศกเศร้า หดหู่ เนื่องจากประเมินตนเองนั้นถูกคุกคาม ในทางกลับกัน ถ้าการเปรียบเทียบนั้นบุคคลอยู่ในลักษณะที่ได้การเปรียบหรือเหนือกว่า ก็จะเป็นการเพิ่มการประเมินตนเองได้เช่นกัน ซึ่งเป็นลักษณะของกระบวนการเปรียบเทียบ (Comparison process) นอกจากนี้ทฤษฎีได้กล่าวถึงการเปรียบเทียบในกระบวนการสะท้อน (Reflection process) กล่าวคือ บุคคลนั้นจะไม่รู้สึกว่าการประเมินตนเองถูกคุกคาม ถ้าผลงานที่โดดเด่นกว่าของคนที่เรามีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมาก เป็นผลงานที่ไม่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการนิยามของตน เช่น เพื่อนสนิทของเราได้รับรางวัลในด้านการประกวดร้องเพลงอยู่ตลอดเวลา ตัวเราซึ่งมีความถนัดด้านว่ายน้ำนั้นก็มีความรู้สึกชื่นชมยินดีกับเพื่อนด้วย ไม่ได้มีความรู้สึกอิจฉาที่เพื่อนประสบความสำเร็จมากกว่าตน แต่ถ้าตัวเราก็ชอบร้องเพลงและเข้าประกวดอยู่เสมอ และได้รับรางวัลน้อยกว่าเพื่อนสนิทของตน ก็จะกลายเป็นกระบวนการที่คุกคามต่อการประเมินตนเองของเราได้ (Tesser, 1999)

นอกจากนี้ตัวแปรที่สำคัญและน่าสนใจอีกตัวแปรหนึ่งคือ ตัวแปรด้านการเห็นคุณค่าในตนเอง ซึ่งการเห็นคุณค่าในตนเองจัดได้ว่าเป็นบุคลิกลักษณะอย่างหนึ่งของบุคคล การเห็นคุณค่าในตนเองมีความสำคัญต่อสภาพทางจิตและอารมณ์อย่างมาก บุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงจะเป็นผู้ที่มีวิจรรย์ญาณ มีความสามารถ เชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงออก และจะไม่เป็นทุกข์มากนักถ้าสิ่งที่ได้ทำลงไปไม่ประสบความสำเร็จ มีความมั่นคงทางอารมณ์สูง เข้าใจการกระทำของตนเองและยอมรับเมื่อการกระทำนั้นล้มเหลว ในขณะที่ ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ มีแนวโน้มที่จะโทษคนอื่นและเชื่อว่าคนอื่น ๆ มีความคิดเกี่ยวกับตนเองในทางที่ด้อยกว่า ขาดความมั่นใจในตนเอง ซึ่งจะทำให้เกิดอารมณ์ทางลบเมื่อรู้สึกว่าการผลงานของตนนั้นด้อยกว่าคนอื่น

จากประเด็นที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า การเห็นคุณค่าในตนเอง ระดับความใกล้ชิด และการคุกคามต่อการนิยามตนเอง ล้วนเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความอิจฉานั้น ดังนั้นปัญหาของความสัมพันธ์ที่ตึงกลายเป็นความสัมพันธ์ที่เลวร้ายนั้นอาจเกิดขึ้นจากผลของตัวแปรเหล่านี้ การศึกษาเพื่อทำความเข้าใจอิทธิพลของตัวแปรเหล่านี้จะช่วยให้เรารักษาความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้

จากการที่บุคคลได้มีกระบวนการการเปรียบเทียบความสามารถของตนเองกับผู้อื่น ตามทฤษฎีการคงภาพลักษณะในการประเมินตนเอง ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาทฤษฎีนี้ว่าสามารถใช้อธิบายปัจเจกบุคคลในสังคมไทยในปัจจุบันหรือไม่ เพราะในอดีตที่ผ่านมาไม่ปรากฏว่ามีผู้วิจัยคนใดที่ทำงานวิจัยเพื่อพิสูจน์ทฤษฎีการคงภาพลักษณะในการประเมินตนเองมาก่อน ปัจจุบันสังคมได้มีวิวัฒนาการเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การเปรียบเทียบที่เกิดขึ้นในสังคมนั้นเป็นทั้งแรงผลักดันและแรงยับยั้งความสามารถในการพัฒนาตนเอง โดยเฉพาะการรักษาสภาวะจิตใจให้ยืดหยุ่นไปตามการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในแต่ละวันก็ทำได้ยาก ดังนั้นทฤษฎีนี้จะทำให้เราเข้าใจบุคคลอื่น ๆ และตัวเราเองได้มากยิ่งขึ้น ผลจากการศึกษาวิจัยนี้ยังสามารถนำมาอธิบาย ความคิดของบุคคลในสังคมไทยที่มีต่อผู้อื่นในปัจจุบันได้

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าปัจจัยต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้นนั้นมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน โดยเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่าง การเห็นคุณค่าในตนเอง การคุกคามต่อการนิยามตนเอง ระดับความใกล้ชิดกับความอิจฉา ซึ่งก่อนที่จะทำความเข้าใจถึงความสัมพันธ์ต่าง ๆ นี้ ผู้วิจัยจะเสนอความหมายและคุณลักษณะของปัจจัยต่าง ๆ รวมถึงทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ทฤษฎีการคงภาพลักษณะในการประเมินตนเอง (Self-Evaluation Maintenance)

ทฤษฎีการคงภาพลักษณะในการประเมินตนเองเสนอโดย Abraham Tesser ในปี 1988 โดยได้นำหลักการของทฤษฎีการเปรียบเทียบทางสังคม (Social comparison Theory) ของ Festinger มาเป็นพื้นฐาน สมมติฐานของทฤษฎีนี้คือ

1. บุคคลนั้นจะประพฤติในวิถีทางที่จะดำรงหรือเพิ่มการประเมินตนเองในทางบวก
2. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลมีอิทธิพลต่อการประเมินตนเอง

ทฤษฎีการคงภาพลักษณะในการประเมินตนเองนั้นประกอบด้วยกระบวนการที่สำคัญ 2 ส่วน ได้แก่ กระบวนการสะท้อน (reflection process) และกระบวนการเปรียบเทียบ (comparison process) สองกระบวนการนี้ถือได้ว่าเป็นกลไกสำคัญของทฤษฎี ปัจจัยที่จะทำให้เกิดการทำงานของกระบวนการสะท้อนหรือกระบวนการเปรียบเทียบขึ้นอยู่กับ ตัวแปรความใกล้ชิดและตัวแปรผลงานในด้านที่เกี่ยวข้องกับการนิยามตนเอง ตัวแปรสองตัวนี้มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกันและจะส่งผลต่อการประเมินตนเองได้ในทิศทางที่ผกผันกันกล่าวคือ ถ้าเรามีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมากกับบุคคลที่มีผลงานที่ดีกว่าในด้านที่เกี่ยวข้องกับการนิยามตนเอง เมื่อนั้นเราก็จะมีการประเมินตนเองผ่านกระบวนการเปรียบเทียบ แต่ถ้าเรามีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกันมากกับบุคคลที่มีผลงานที่ดีกว่าในด้านที่เกี่ยวข้องเพียงเล็กน้อยกับการนิยามตนเอง เมื่อนั้นเราก็จะประเมินตนเองโดยผ่านกระบวนการสะท้อน ซึ่งสามารถอธิบายเพิ่มเติมได้ดังนี้

กระบวนการสะท้อน (Reflection Process)

กระบวนการสะท้อนจะทำให้การประเมินตนเองในทางบวกเพิ่มขึ้นโดยบุคคลที่ใกล้ชิดกับเรามีผลงานที่ยอดเยียม ในด้านที่ไม่เกี่ยวข้องกับการนิยามตนเอง (self-definition) ของเรา ทำให้เราชื่นชมและแสดงความยินดีกับการประสบความสำเร็จของบุคคลที่มีความใกล้ชิดและทำผลงานได้ดี เช่น เราจะบอกกับคนอื่นว่าเพื่อนสนิทของเราเป็นคนที่เล่นเปียโนในคอนเสิร์ตนี้ หรือว่าคนที่ชนะเลิศการแข่งขันตอบปัญหาทางวิชาการเป็นน้องสาวของเราเอง การกระทำเช่นนี้จะส่งผลให้การประเมินตนเองในทางบวกเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นไปในลักษณะที่ว่า ยิ่งบุคคลนั้นมีผลงานที่ยอดเยียมมากและยังมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับเรามากเท่าใด ก็ยิ่งส่งผลให้การประเมินตนเองในทางบวกของเราเพิ่มขึ้นมากเท่านั้น เป็นการทำงานของตัวแปรความใกล้ชิดและผลงานในด้านที่เกี่ยวข้องกับการนิยามตนเองผ่านกระบวนการการสะท้อน

กระบวนการสะท้อนมีการทำงานทำให้การประเมินตนเองในทางบวกลดลงได้เช่นกัน หากบุคคลที่เราใกล้ชิดสนิท มีผลงานที่แย่หรือประพฤติในทางที่ผิดศีลธรรม ผิดกฎหมาย จารีต ประเพณี ก็ส่งผลถึงเราได้เช่นกัน เช่น ลูกชายของท่านนายพลนั้นถูกจับได้ในข้อหาเมียเสพยาตีตบในครอบครัว และมีการลงข่าวในหนังสือพิมพ์ ผลของเหตุการณ์นี้จะทำให้นายพลซึ่งเป็นพ่อจะ

ประเมินตนเองในทางบวกลดลง โดยจะเป็นไปในลักษณะที่ว่า ยิ่งผลงานของบุคคลนั้นแย่หรือมีการกระทำที่เลวร้ายมากเท่าใด และยิ่งมีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมาก ก็ยิ่งส่งผลให้การประเมินตนเองในทางบวกลดลงไปเท่านั้น

กระบวนการเปรียบเทียบ (Comparison Process)

กระบวนการเปรียบเทียบสามารถทำให้การประเมินตนเองในทางบวกเพิ่มขึ้นหรือลดลงซึ่งมีผลทำให้เพิ่มการเห็นคุณค่าในตนเองหรือลดการเห็นคุณค่าในตนเองของบุคคลได้ เป็นไปตามหลักความจริงที่ว่า ผลงานที่แย่กว่าของบุคคลหนึ่งจะทำให้ผลงานของอีกคนหนึ่งดูดีขึ้นมา ซึ่งเป็นไปตามหลักของการ “เปรียบเทียบ” เช่นเมื่อเราได้รับรายงานผลการสอบ และเราคาดหวังที่จะได้รับผลงานที่ดีและอยากที่จะพอใจกับผลงานของตน แต่เมื่อดูผลสอบแล้วก็ไม่ได้พึงพอใจกับคะแนนที่ได้รับ หลังจากนั้นอาจารย์ก็ให้ดูผลของคะแนนเฉลี่ยของวิชานั้น ปรากฏว่าคะแนนที่เราได้รับนั้นเป็นคะแนนที่สูงที่สุดในห้องเรียน เมื่อนั้นการเห็นคุณค่าในตนเองจะสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว กลไกของกระบวนการเปรียบเทียบจะเป็นไปในลักษณะที่ว่า ยิ่งเรามีผลงานที่ดีกว่าบุคคลอื่นมากเท่าใด และยิ่งมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันมาก ก็ยิ่งส่งผลต่อการประเมินตนเองในทางบวกเพิ่มขึ้นมากเท่านั้น

กระบวนการเปรียบเทียบทำให้การประเมินตนเองในทางบวกลดลงได้เช่นกัน อันเนื่องมาจากผลงานที่ยอดเยี่ยมกว่าของบุคคลที่ใกล้ชิดกับเรา ในด้านที่เกี่ยวข้องสูงกับการนิยามตนเอง (self-definition) ของเรา เมื่อผ่านกระบวนการ “เปรียบเทียบ” แล้วจะทำให้ผลงานของเราดูด้อยกว่า เช่น เพื่อนที่สนิทของเราได้คะแนนสูงสุดในวิชาภาษาอังกฤษและเราได้คะแนนรองลงมา วิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาที่สำคัญต่อการนิยามตนเองและเป็นวิชาที่เราถนัดมากเป็นพิเศษ เมื่อเป็นเช่นนี้จะทำให้การประเมินตนเองในทางบวกลดลง เพราะเป็นสถานการณ์ที่คุกคามต่อการประเมินตนเอง โดยเป็นลักษณะที่ว่ายิ่งบุคคลอื่นมีผลงานที่ยอดเยี่ยมและเรายิ่งมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับบุคคลนั้นมาก ก็ยิ่งเป็นการทำลายการประเมินตนเองในทางบวกมากขึ้นเท่านั้น เป็นลักษณะการทำงานของกระบวนการเปรียบเทียบ

กระบวนการสะท้อนและกระบวนการเปรียบเทียบ มีเงื่อนไขเพิ่มเติมว่า ถ้าความใกล้ชิดมีน้อยหรือผลงานของคนอื่นนั้นไม่ได้โดดเด่นมากนัก ผลกระทบจากกระบวนการสะท้อนและกระบวนการเปรียบเทียบก็จะลดลงไปด้วย เช่นถ้าบุคคลมีความเกี่ยวข้องเพียงเล็กน้อยกับอีกคนหนึ่ง เช่น มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกันเพียงเล็กน้อย บุคคลจะรู้สึกยินดีในชัยชนะของคนนั้นเลยหรืออาจจะไม่ได้รับอิทธิพลจากกระบวนการเปรียบเทียบเลย

ความใกล้ชิดทางจิตใจนั้นเป็นไปตามระดับของความสัมพันธ์ เพื่อนจะใกล้ชิดมากกว่าคนแปลกหน้า บุคคลที่มีบุคลิกลักษณะที่คล้ายกันมากจะถือว่ามีความใกล้ชิดมากกว่าบุคคลที่มีบุคลิกลักษณะที่คล้ายกันน้อย ดังนั้นพิจารณาถึงผลที่เกิดขึ้น ถ้าหากผลงานของบุคคลอื่นเป็น

แบบธรรมดา บุคคลก็จะไม่รู้ถึงการประเมินตนเองในทางบวกที่เพิ่มขึ้นโดยกระบวนการสะท้อน หรือไม่มีแนวโน้มที่ต้องทนทุกข์จากการประเมินตนเองในทางบวกที่ลดลงที่ผ่านกระบวนการเปรียบเทียบ

จากที่กล่าวมา ก็เป็นที่ประจักษ์ว่าทั้งกระบวนการสะท้อน และกระบวนการเปรียบเทียบ นั้นขึ้นอยู่กับตัวแปรตัวเดียวกันแต่ว่ามีผลตรงกันข้ามในการประเมินตนเอง กล่าวคือ เมื่อมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกันมากและมีผลงานมีความโดดเด่นกว่ามาก ก็จะทำให้มีความเป็นไปได้ที่จะได้รับการประเมินตนเองในทางบวกเพิ่มขึ้นโดยผ่านกระบวนการสะท้อนแต่ก็มีความเป็นไปได้ที่การประเมินตนเองในทางบวกจะถูกทำลายโดยผ่านกระบวนการเปรียบเทียบ สิ่งที่จะเกิดตามมาก็คือการพิจารณาว่าเมื่อใดที่ผลงานที่โดดเด่นของคนใกล้ชิดจะทำให้การประเมินตนเองในทางบวกเพิ่มขึ้นโดยผ่านกระบวนการสะท้อน หรือทำให้การประเมินตนเองในทางบวกลดลงโดยผ่านกระบวนการเปรียบเทียบ

ปัจจัยที่ทำให้เกิดกระบวนการสะท้อนและกระบวนการเปรียบเทียบ

คนแต่ละคนสามารถที่จะชื่นชมหรือให้คุณค่าและสนใจผลงานต่าง ๆ ที่มีความหลากหลายแตกต่างกันออกไป อย่างไรก็ตามแต่ละบุคคลก็มีผลประโยชน์ส่วนตัวที่เกิดจากการให้ความสำคัญในการที่จะต้องประสบความสำเร็จในแง่มุมที่ใช้ความสามารถของตนเองเป็นลักษณะของตนเอง ซึ่งเป็นส่วนเพียงเล็กน้อยในความสามารถหรือกิจกรรมของสังคมทั้งหมด เช่นการได้เป็นนักฟุตบอลที่เก่งนั้นเป็นสิ่งสำคัญต่อลักษณะความเป็นตัวของตัวเอง โดยตัวเองมีความพยายามอย่างเห็นได้ชัดที่จะแข่งขันในด้านนี้ และจัดให้นิยามของตนเองว่ามีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ในมิตินี้

ตามทฤษฎีการคงภาพลักษณะในการประเมินตนเอง ความเกี่ยวข้องของผลงานของบุคคลอื่นที่มีต่อด้านที่เกี่ยวข้องกับการนิยามตนเองนั้นเป็นการตัดสินความสำคัญของความสัมพันธ์กันของกระบวนการสะท้อนและกระบวนการเปรียบเทียบ ถ้าผลงานของบุคคลอื่นมีความเกี่ยวข้องสูงกับการนิยามตนเอง เมื่อนั้นก็จะได้รับผลกระทบอย่างมากจากกระบวนการเปรียบเทียบ และบุคคลจะรู้สึกเป็นทุกข์โดยการเปรียบเทียบกับผลงานที่ดีกว่าของบุคคลที่ใกล้ชิด ถ้าผลงานของบุคคลอื่นนั้นมีความเกี่ยวข้องเพียงเล็กน้อยกับการนิยามตนเอง กระบวนการสะท้อนก็จะเข้ามามีบทบาทและทำให้การประเมินตนเองในทางบวกเพิ่มขึ้นโดยแสดงความยินดีกับผลงานของบุคคลนั้น

ตัวอย่างที่จะใช้อธิบายเพื่อให้เข้าใจในทฤษฎีการดำรงมั่นการประเมินตนเองอย่างชัดเจนมากขึ้นคือ สมมติว่าสมศรีและสมใจเป็นเพื่อนสนิทกัน และทั้งสองได้เข้ามาคัดเลือกเพื่อที่จะเป็นนักดนตรีในวงดนตรีของโรงเรียน และคนที่ได้รับเลือกคือ สมศรีเพียงคนเดียว และถ้าหากการประสบความสำเร็จในการเล่นดนตรีนั้นเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อการนิยามตนเองของสมใจ

เมื่อเป็นเงื่อนไขที่มีความเกี่ยวข้องสูงกับการนิยามตนเองเช่นนี้ เมื่อนั้นก็จะทำให้กระบวนการเปรียบเทียบเข้ามามีผลมากกว่ากระบวนการสะท้อน เพราะสมศรีนั้นมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับสมใจและมีผลงานที่ดีกว่าสมใจ ดังนั้นอาจเกิดความเป็นไปได้ที่จะทำให้การประเมินตนเองในทางบวกของสมใจลดลง สมใจมีทางเลือกหลายทางซึ่งเป็นทางเลือกที่สมใจจะสามารถป้องกันผลร้ายที่อาจเกิดขึ้น โดยสมใจสามารถที่จะเปลี่ยนแปลงความใกล้ชิดในความสัมพันธ์ระหว่างเธอกับสมศรี เช่น ใช้เวลาอยู่กับสมศรีให้น้อยลง หรือเปลี่ยนความสนใจของตนเองให้สนใจกิจกรรมที่แตกต่างออกไปจากความสนใจของสมศรี การที่สมใจลดความใกล้ชิดลงก็จะทำให้ลดผลกระทบจากผลงานที่ดีกว่าของสมศรีได้ นอกจากนี้สมใจสามารถเปลี่ยนการนิยามตนเอง โดยใช้เวลาการเล่นดนตรีให้น้อยลงหรือตัดสินใจใหม่ว่าการเก็บสะสมแผ่นเสียงนั้นเป็นสิ่งที่น่าสนใจกว่าการเล่นดนตรีเมื่อทำเช่นนี้แล้วกระบวนการสะท้อนจะมีบทบาทมากกว่ากระบวนการเปรียบเทียบ ซึ่งส่งผลให้สมใจมีการประเมินตนในทางบวกเพิ่มมากขึ้นโดยผ่านกระบวนการสะท้อนที่จะทำให้สมใจชื่นชมยินดีกับความสำเร็จของสมศรีได้อย่างเต็มที่ หรือเมื่อสมใจยังต้องการแข่งขันและประสบความสำเร็จในด้านเดียวกับสมศรี สมใจต้องพยายามอย่างมากที่จะลดผลกระทบจากกระบวนการเปรียบเทียบ โดยสมใจอาจจะทำลายเครื่องดนตรีของสมศรีหรือเอาเครื่องดนตรีไปซ่อน มีผลทำให้สมศรีไม่มีเครื่องดนตรีเพื่อใช้เล่นในการคัดเลือกครั้งต่อไป หรือสมใจสามารถคิดไปได้เองว่าที่สมศรีได้รับการคัดเลือกเป็นเพราะโชคมากกว่าความเก่ง หรือสมใจใช้ความพยายามที่จะเปลี่ยนแปลงผลงานของตัวเองโดยหมั่นฝึกซ้อมเพิ่มเติม

การคุกคามต่อการนิยามตนเอง

การคุกคามต่อการนิยามตนเองนั้น ถือว่าเป็นการคุกคามต่อการประเมินตนเองซึ่งเนื่องมาจากตัวแปร 3 ตัวคือ ความเกี่ยวข้องสูงกับการนิยามตนเอง ความใกล้ชิดระหว่างตัวบุคคลผู้ประเมินกับคู่แข่ง และผลงานที่ยอดเยียมมากกว่าผลงานของบุคคลในด้านที่มีความเกี่ยวข้องกับการนิยามตนเอง เป็นกลไกที่สำคัญที่จะทำให้บุคคลรับรู้ว่าสถานการณ์นั้นคุกคามต่อการประเมินตนเองมาก ซึ่งเป็นกลไกของการทำงานของกระบวนการเปรียบเทียบ (Tesser, 1999) ในทางกลับกัน บุคคลจะรู้สึกว่าสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นสถานการณ์ที่คุกคามเพียงเล็กน้อยต่อการประเมินตนเอง นั่นก็เป็นเพราะว่า สถานการณ์นั้นเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องเพียงเล็กน้อยกับการนิยามตนเอง บุคคลผู้ประเมินมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกันน้อยระหว่างตนกับคู่แข่ง และผลงานเหล่านั้นเป็นผลงานที่ด้อยกว่าผลงานของตัวบุคคลผู้ประเมินเอง แต่การทำงานของตัวแปร 3 ตัวนี้ก็มีการทำงานที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับลักษณะของอิทธิพลของตัวแปรใดที่จะส่งผลทำให้เกิดการคุกคามต่อการนิยามตนเอง โดยแบ่งเป็น

1. การคุกคามต่อการนิยามตนเองอันเนื่องมาจากอิทธิพลของความใกล้ชิดและความเกี่ยวข้องกับนิยามตนเองที่มีต่อผลงาน

1.1 การส่งผลต่อผลงานของบุคคลอื่น (Affecting Other's Performance)

สมมติว่าคุณสามารถที่จะช่วยเหลือหรือขัดขวางผลงานของอีกบุคคลหนึ่งได้ ซึ่งการที่คุณจะช่วยเหลือหรือขัดขวางผลงานของบุคคลอื่นนั้นขึ้นอยู่กับเงื่อนไขใดนั้น ตามทฤษฎีการคงสภาพลักษณะในการประเมินตนเองกล่าวว่า บุคคลจะช่วยเหลือหรือขัดขวางคนอื่นนั้นขึ้นอยู่กับผลรวมของความสัมพันธ์ระหว่างผลงานของคนอื่นและความใกล้ชิดของตนเองกับบุคคลอื่น ถ้าบุคคลและคนที่ใกล้ชิดกับตนมีความถนัดเชี่ยวชาญในด้านเดียวกันกระบวนการเปรียบเทียบจะทำงานมากกว่าการสะท้อน โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าบุคคลมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกันมากกับคนที่ถนัดในด้านเดียวกัน เมื่อนั้นบุคคลจะรู้สึกทุกข์อย่างมากอันเนื่องมาจากผลงานที่ยอดเยียมกว่าของบุคคลอื่น ดังนั้นเพื่อที่จะหลีกเลี่ยงการถูกคุกคามต่อการประเมินตนเอง ยิ่งผลงานหรือการกระทำของบุคคลอื่นเป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องสูงกับการนิยามตนเอง และยิ่งบุคคลมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับคนนั้นมาก บุคคลก็จะให้ความช่วยเหลือแก่บุคคลนั้นน้อยลง ในทางกลับกันเมื่อมีความเกี่ยวข้องเพียงเล็กน้อยกับการนิยามตนเอง กระบวนการสะท้อนจะมีบทบาทมากกว่ากระบวนการเปรียบเทียบ บุคคลจะรู้สึกชื่นชมในผลงานที่ยอดเยียมของบุคคลอื่น และถ้าบุคคลยังมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับคนนั้นมากและต้องการที่จะได้รับความสุขจากผลที่สะท้อน ดังนั้นยังมีใกล้ชิดกับบุคคลอื่นมากเท่าใด เมื่อนั้นบุคคลก็จะยิ่งช่วยเหลือคนอื่นมากเท่านั้น

Smith และ Tesser (1980) ได้ทำงานวิจัยในห้องทดลอง โดยให้ผู้ร่วมการทดลองเพศชายพาเพื่อนผู้ชายมาด้วย พบว่าเมื่อเป็นเงื่อนไขที่มีความเกี่ยวข้องสูงกับการนิยามตนเองของผู้ร่วมการทดลอง ผู้ร่วมการทดลองเลือกที่จะช่วยเหลือคนที่ไม่ใช่เพื่อน โดยเลือกที่จะช่วยเหลือคนอื่นมากกว่าเพื่อนของตน และในด้านที่มีความเกี่ยวข้องเพียงเล็กน้อยกับการนิยามตนเอง ผู้ร่วมการทดลองเลือกที่จะช่วยเหลือเพื่อนของตนมากกว่าคนแปลกหน้า

Tesser, Millar, และ Moore (1980) มีงานวิจัยที่ได้ชี้ให้เห็นถึงผลด้านอารมณ์ที่เกิดตามมาหลังกระบวนการเปรียบเทียบและกระบวนการสะท้อน กล่าวคือ ในการทดลองจะให้ผู้ร่วมการทดลองเป็นผู้ตัดสิน โดยสถานการณ์ที่ใช้เป็นสถานการณ์ที่เป็นการตัดสินทางสังคม (social sensitivity) ซึ่งเป็นข้อความลักษณะใช้ความคิดแก้ไขปัญหาเชิงบุคคล คือจะต้องเป็นการใช้การตัดสินที่เป็นความคิดพิจารณาโดยบุคคล ซึ่งเป็นเงื่อนไขที่แสดงถึงการเกี่ยวข้องสูงกับตัวบุคคล เช่น เมื่อน้องสาวพยายามเรียกร้องที่จะมีอิสระ แต่พี่ชายกลับก้าวร้าวไม่พอใจที่น้องจะมีอิสระ น้องสาวควรจะลดการติดต่อกับพี่ชายหรือไม่? ส่วนอีกเงื่อนไขหนึ่งเป็นการตัดสินจากข้อความที่เกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ (creativity items) เป็นเงื่อนไขที่แสดงให้เป็นงานที่มีความเกี่ยวข้องเพียงเล็กน้อยกับผู้ร่วมการทดลอง เช่นให้ผู้ร่วมการทดลองประเมินคำว่า สีแดงนั้นสัมพันธ์กับคำใด

โดยมีคำให้เลือคือ มีความสุข เห็นแก่ตัว หัวใจ หลังจากนั้นก็จะบอกกับผู้ร่วมการทดลองว่าตนนั้นทำได้ถูกต้องมากกว่าหรือถูกต้องน้อยกว่าผู้ร่วมการทดลองคนอื่น และในขณะนั้นก็ให้ผู้ช่วยวิจัยสังเกตอารมณ์ที่แสดงออกมาทางสีหน้า ผลการทดลองพบว่า ในกลุ่มที่ได้รับผลการบอกว่าเพื่อนของตนตอบคำถามได้ถูกมากกว่าตนซึ่งเป็นเงื่อนไขที่แสดงว่าบุคคลที่ใกล้ชิดมีผลงานที่ดีกว่าผู้ร่วมการทดลอง เป็นกลุ่มที่ถูกกระตุ้นทางอารมณ์มากกว่ากลุ่มที่ได้รับผลว่าตนตอบคำถามได้ถูกมากกว่า แต่ไม่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิด จากการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าเมื่อบุคคลมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดแบบเพื่อนและสถานการณ์นั้นเป็นสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องสูงกับตัวบุคคลและผู้ร่วมการทดลองได้รับการประเมินว่ามีผลงานที่แย่กว่า ทำให้ถูกกระตุ้นทางอารมณ์สูงกว่า จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจว่าความอิจฉาที่อาจเป็นส่วนหนึ่งของอารมณ์ที่ถูกกระตุ้นจากบุคคลถูกประเมินว่าด้อยกว่าเพื่อนสนิทของตน ทำให้รู้สึกว่าคุณค่าต่อการประเมินตนเอง

1.2 การส่งผลต่อการกระทำของตัวบุคคลเอง (Affecting Own Performance)

ถ้าการกระทำของบุคคลหนึ่งสามารถมีอิทธิพลต่อการกระทำของอีกบุคคลหนึ่งได้ เมื่อนั้นอิทธิพลของกระบวนการเปรียบเทียบและกระบวนการสะท้อนจะไม่เพียงแต่มีผลจะเปลี่ยนผลของการกระทำของคนอื่นเท่านั้น แต่ยังมีผลที่จะเปลี่ยนการกระทำของตนเองได้เช่นกัน เมื่อพิจารณาถึงประเด็นเรื่องการกระทำของตนเองและบุคคลอื่นที่มีความเกี่ยวข้องกัน (Relevance performance) กล่าวคือ เมื่อการกระทำของบุคคลอื่นนั้นมีสิ่งที่เกี่ยวข้องกับเอกลักษณ์ของบุคคลแล้ว การกระทำนั้นก็มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะส่งผลทำให้บุคคลรู้สึกเป็นทุกข์หรือลำบากใจ อันเนื่องมาจากผลของการประเมินตนเองในทางบวกที่ด้อยกว่าบุคคลอื่นโดยผ่านกระบวนการเปรียบเทียบ วิธีหนึ่งที่จะลดผลของกระบวนการเปรียบเทียบนี้ ก็คือเพิ่มความพยายามที่จะสร้างผลงานของตนให้ดีขึ้น เป็นการปรับเปลี่ยนในด้านพฤติกรรมหรืออาจจะเป็นการบิดเบือนการรับรู้ผลงานของบุคคลอื่นที่มีผลงานที่ดีกว่าตนซึ่งจัดว่าเป็นการปรับเปลี่ยนด้านการรับรู้ทางปัญญา

Tesser (1999) กล่าวว่า ผลงานซึ่งมีความสำคัญต่อการนิยามตนเองจะต้องเป็นสิ่งที่มีการฝึกฝนอย่างดีและเป็นสิ่งที่ยากที่จะพัฒนา ดังนั้นข้อสันนิษฐานนี้จึงกลายเป็นสิ่งสำคัญที่จะระบุเงื่อนไขสิ่งที่จะเป็นการคุกคามที่เกิดจากกระบวนการเปรียบเทียบ กล่าวคือถ้าการพัฒนาที่ต้องใช้การจดจำเป็นสิ่งที่ยากและต้องมีการฝึกฝนแล้ว เมื่อนั้นจึงอาจเป็นไปได้ว่าจะทำให้เกิดความพยายามที่จะพัฒนาให้ทัดเทียมกับผู้อื่นอย่างแท้จริง ดังนั้นการเปรียบเทียบจึงมีผลทำให้เกิดการเพิ่มการพยายามที่จะพัฒนาตนเอง ซึ่งอยู่ภายใต้เงื่อนไขที่ว่า เมื่อผลงานของบุคคลอื่นนั้นดีกว่าผลงานของตัวเองอย่างเห็นได้ชัด และผลงานที่ดีกว่าของบุคคลอื่นนั้นเป็นสิ่งที่ยากที่บุคคลจะบิดเบือนการรับรู้ได้ รวมถึงเป็นการยากที่จะลดระดับความใกล้ชิดของตนเองกับบุคคลนั้นลง และที่สำคัญที่สุดคือบุคคลเชื่อว่าความพยายามนั้นจะมีผลทำให้ตนมีผลงานที่ดีขึ้นได้ เมื่อนั้นการเพิ่มความพยายามในการทำงานก็จะมีผลทำให้เกิดการคุกคามในกระบวนการเปรียบเทียบเช่นกัน

ผลงานที่ดีกว่าของบุคคลที่ใกล้ชิดนั้นจะมีผลทำให้บุคคลเพิ่มความพยายามที่จะทำผลงานของตนให้ดียิ่งขึ้น เพราะว่าผลงานของบุคคลอื่นจะเป็นเหมือน “แรงบันดาลใจ” ที่จะทำให้บุคคลพยายามที่จะทำผลงานของตนให้ดีขึ้นกว่าเดิม กล่าวคือ ผลงานที่ดีกว่าของบุคคลที่ใกล้ชิดจะทำให้บุคคลทบทวนความสามารถที่เป็นไปได้ของตนเอง นั่นก็คือ ถ้าบุคคลอื่นสามารถทำได้ฉันก็ทำได้เช่นกัน ผลของแรงบันดาลใจจะมีอิทธิพลมากที่สุดเมื่อผลงานของบุคคลที่ใกล้ชิดนั้นไม่ได้มีความโดดเด่นไปกว่าผลงานของบุคคลเองเมื่อในอดีตที่ผ่านมา (เงื่อนไขที่ 1) หรือผลงานของบุคคลอื่นเป็นผลมาจากวิธีการที่แปลกใหม่ (เงื่อนไขที่ 2) โดยทั้ง 2 เงื่อนไขนี้เป็นการอธิบายถึงเหตุผลของความเป็นไปได้ในการพัฒนาตนเอง เช่น เมื่อนักแสดงรู้สึกว่าการแสดงในอดีตที่ผ่านมานักแสดงคนนี้ไม่ได้มีการแสดงที่ดีไปกว่าตน แต่พอต่อมาเขามีการแสดงที่ดีกว่าตนเอง นั่นก็แสดงว่านักแสดงก็สามารถพัฒนาตนเองได้ ซึ่งจะเป็นไปตามลักษณะเงื่อนไขที่ 2 คือนักแสดงสามารถพัฒนาตนเองได้โดยทำในสิ่งที่แตกต่างออกไป

ในประเด็นของเรื่องแรงบันดาลใจที่จะพัฒนาตนเอง Tesser ได้เน้นเรื่องเงื่อนไขที่บุคคลนั้นมีความพยายามที่จะเพิ่มประสิทธิภาพของตน เพื่อจะทำให้ผลงานของตนดีขึ้น ทฤษฎีการคงภาพลักษณะในการประเมินตนเอง ได้แนะนำยังมีสถานการณ์ที่จะทำให้บุคคลแสดงผลงานที่อยู่ในระดับที่ต่ำกว่าเกณฑ์ กล่าวคือเมื่อเราพูดถึงผลงานที่ดีที่สุด เราจะเน้นถึงเรื่องของกระบวนการเปรียบเทียบ บุคคลสามารถทำการประเมินตนเองในทางบวก โดยผ่านกระบวนการสะท้อนได้เช่นกัน นั่นก็คือการแสดงความคิดเห็นกับผลงานที่ประสบความสำเร็จของบุคคลที่ใกล้ชิด ถ้าผลงานนั้นมีความเกี่ยวข้องเพียงเล็กน้อยกับการนิยามตนเอง วิธีที่จะทำให้บุคคลเกิดความรู้สึกที่ดีก็คือ การที่จะมองว่าผลงานของใครคนใดคนหนึ่งดูแย่กว่าอีกคนหนึ่ง เพราะถ้าผลงานของบุคคลอื่นนั้นมีความเกี่ยวข้องเพียงเล็กน้อยกับการนิยามตนเอง ก็จะทำให้ ยิ่งบุคคลมีความใกล้ชิดกับคน ๆ นั้นมากเท่าไร ก็ยิ่งมีความเป็นไปได้มากที่บุคคลจะมีผลงานที่แย่กว่าในด้านที่อีกบุคคลหนึ่งมีความเกี่ยวข้องสูงอยู่แล้ว หรือเป็นด้านที่เขามีความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษ กล่าวคือ เราจะไม่สนิทกับคนที่มีความเชี่ยวชาญหรือเก่งในด้าน ๆ เดียวกันกับเรา

Nadler, Fisher, และ Benitzhak (1983) ได้กล่าวว่าเมื่อบุคคลได้ช่วยเหลือคนอื่น ๆ บุคคลผู้ที่ได้รับความช่วยเหลือนั้นก็จะเป็นการแสดงเป็นนัยแล้วว่าตนนั้นมีผลงานที่ดีต่อยกกว่า ถ้าสิ่งที่จะช่วยเหลือเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการนิยามตนเอง กระบวนการเปรียบเทียบก็จะเข้ามามีบทบาท โดยยิ่งบุคคลผู้ที่ได้รับการช่วยเหลือมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับบุคคลที่ให้ความช่วยเหลือมากเท่าไร บุคคลนั้นก็ยิ่งได้รับการคุกคามต่อการประเมินตนเองมากขึ้นเท่านั้นโดย Nadler, Fisher และ Benitzhak ได้ให้ผู้ร่วมการทดลองพยายามแก้ไขปัญหาคณิตศาสตร์ งานนั้นเป็นงานที่ใช้ทั้งทักษะและโชคเข้าช่วย โดยผู้ร่วมการทดลองได้รับทราบว่ามีวิธีการแก้ไขปัญหานั้นผิดพลาด ผู้วิจัยจึงได้ให้คำชี้แนะที่ได้รับจากเพื่อน และคำชี้แนะที่ได้รับจากคนแปลกหน้า ผู้ร่วมการทดลองบางคน

ต้องใช้เวลา 1 ครั้งก็สามารถแก้ปัญหาได้ แต่บางครั้งต้องใช้เวลา 2 ครั้ง หลังจากนั้นให้ผู้ร่วมการทดลองประเมินอารมณ์ของตน จากมุมมองของทฤษฎีการคงภาพลักษณะในการประเมินตนเอง พบว่าเงื่อนไขที่คุกคามต่อการประเมินตนเองมากที่สุดคือเงื่อนไขที่บุคคลได้รับความช่วยเหลือจากเพื่อนเป็นจำนวน 2 ครั้ง ซึ่งเป็นงานที่ต้องใช้ทักษะความสามารถ และเป็นเงื่อนไขที่ทำให้เกิดอารมณ์ทางลบมากที่สุด

Salovey และ Rodin (1984) ได้ทำงานวิจัยในด้านที่เกี่ยวกับการรายงานตนเอง (self-report) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของทฤษฎีการดำรงการประเมินตนเอง โดยให้ผลตอบกลับต่อผู้ร่วมการทดลอง โดยเป็นผลที่พวกเขามีผลงานที่ยอดเยียมหรือเป็นผลงานที่แย่ในด้านที่เกี่ยวข้องกับการนิยามตนเองหรือไม่เกี่ยวข้องกับการนิยามตนเอง และได้ให้ข้อมูลว่าผู้ร่วมการทดลองคนอื่นนั้นมีผลงานที่ดีทั้งในด้านที่เกี่ยวข้องกับการนิยามตนเองและไม่เกี่ยวข้องกับการนิยามตนเองของผู้ร่วมการทดลอง จากแนวคิดของทฤษฎีการดำรงการประเมินตนเอง เงื่อนไขที่คุกคามต่อการประเมินตนเองมากที่สุด คือ เงื่อนไขที่ผู้ร่วมการทดลองนั้นมีผลงานที่แย่ในด้านที่เกี่ยวข้องกับการนิยามตนเองและผู้ร่วมการทดลองคนอื่น ๆ ทำผลงานได้ดีในด้านนั้น ๆ Salovey และ Rodin พบว่า ผู้ร่วมการทดลองในเงื่อนไขนี้แสดงว่ามีความวิตกกังวล และความเศร้ามากกว่า และมีอารมณ์ทางด้านบวกน้อยกว่าผู้ร่วมการทดลองในเงื่อนไขอื่น ๆ

Salovey และ Rodin (1991) ได้ศึกษาถึงเหตุที่ก่อให้เกิดความอิจฉาโดยดูการถูกคุกคามในด้านที่เกี่ยวข้องกับการนิยามตนเองและการเห็นคุณค่าในตนเอง โดยเป็นงานวิจัยที่ทำการสำรวจจากผู้ร่วมการทดลอง 6,482 คน ซึ่งผลการทดลองนั้นเป็นไปตามทฤษฎีการคงภาพลักษณะในการประเมินตนเอง ผลการทดลองพบว่า บุคคลจะเกิดความอิจฉาเมื่อการเห็นคุณค่าในตนเองและด้านที่เกี่ยวข้องกับการนิยามตนเองนั้นถูกคุกคาม

Desteno และ Salovey (1996) ได้ทำงานวิจัยโดยดูผลที่เกิดขึ้นเป็นการวัดในด้านอารมณ์ความอิจฉา โดยมีทฤษฎีการคงภาพลักษณะในการประเมินตนเอง ซึ่งให้ผู้ร่วมการทดลองอ่านสถานการณ์และจินตนาการว่าสถานการณ์นั้นตนได้รับการคุกคามจากคู่แข่งที่มีความสามารถในด้าน ๆ เดียวกันกับตนและคู่แข่งที่มีความสามารถที่ต่างไปจากตน ผลการทดลองพบว่า เมื่อผู้ร่วมการทดลองรับรู้ว่าคุณแข่งของตนมีความสามารถในด้าน ๆ เดียวกับตนก็จะเกิดอารมณ์ทางลบที่มีความอิจฉาสูงกว่าคู่แข่งที่ไม่ได้เก่งหรือถนัดในด้าน ๆ เดียวกับตน

2. การคุกคามต่อการนิยามตนเองอันเนื่องมาจากอิทธิพลของความเกี่ยวข้องกับการนิยามตนเองและผลงานที่มีต่อความใกล้ชิด

ประเด็นที่น่าสนใจอีกประเด็นหนึ่งคือ ผลกระทบจากด้านที่มีความเกี่ยวข้องกับการนิยามตนเองและผลงานที่มีต่อความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิด เมื่อมีความเกี่ยวข้องสูงกับการนิยามตนเอง

กระบวนการเปรียบเทียบจะมีบทบาทมากกว่ากระบวนการสะท้อนและบุคคลจะรู้สึกทุกข์เนื่องจากผลงานที่ยอดเยียมกว่าของบุคคลอื่นและจะรู้สึกทุกข์มากขึ้นถ้าบุคคลนั้นมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับเรา ดังนั้นเพื่อที่จะหลีกเลี่ยงการคุกคามที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อการประเมินตนเอง โดยเฉพาะถ้างานนั้นมีความเกี่ยวข้องสูงกับการนิยามตนเองแล้ว จะเป็นไปได้ในลักษณะที่ว่า ยิ่งบุคคลอื่นมีผลงานที่ยอดเยียมมากกว่าเท่าใด ก็ยิ่งทำให้เรามีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดเขาน้อยลงเท่านั้นหรือเพิ่มระยะห่างจากผู้นั้นมากขึ้น และทำให้บุคคลเกิดอารมณ์ความรู้สึกทางลบอันเนื่องมาจากการทำงานของกระบวนการเปรียบเทียบที่คุกคามการประเมินตนเองของบุคคล ในทางกลับกัน เมื่องานนั้นมีความเกี่ยวข้องเพียงเล็กน้อยกับการนิยามตนเอง เมื่อนั้นจะทำให้กระบวนการสะท้อนมีบทบาทมากกว่า จึงมีทางเป็นไปได้ที่เราจะแสดงความยินดีในความสำเร็จของคนอื่นและโดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าเรามีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับบุคคลนั้น เราจะรู้สึกยินดีมากเป็นพิเศษ ดังนั้นเมื่อบุคคลต้องการประสบกับสิ่งที่ดี ๆ ก็จะเป็นลักษณะที่ว่า ยิ่งบุคคลอื่นมีผลงานที่ดีกว่าในด้านที่ไม่เกี่ยวข้องกับการนิยามตนเองของเรามากเท่าใด เมื่อนั้นก็จะเป็นการเพิ่มความพยายามที่จะผลักดันตนเองมีความใกล้ชิดกับเขามากเท่านั้น

Pleban และ Tesser (1981) ได้ทำการทดลองตามทฤษฎีการคงภาพลักษณะในการประเมินตนเองเพื่อทำนายถึงระยะความห่างที่จะใกล้ชิดกับบุคคลที่เราคาดว่าเก่งกว่า ผู้ร่วมการทดลองจะระบุกิจกรรมที่ตนเองถนัด และให้ผู้ร่วมการทดลองรับทราบความสามารถของผู้ร่วมการทดลองคนอื่นที่มีความถนัดในกิจกรรมด้านเดียวกับตนว่าผู้ร่วมการทดลองคนอื่นนั้นทำกิจกรรมนั้นได้ดีเพียงเล็กน้อย ดีกว่ามาก แย่กว่าเล็กน้อย แย่กว่าผู้ร่วมการทดลอง หลังจากนั้นระยะห่างที่ผู้ร่วมการทดลองเลือกที่จะนั่งใกล้กับผู้ร่วมการทดลองคนอื่น ผลการทดลองพบว่า ถ้าเป็นด้านที่ผู้ร่วมการทดลองถนัดและมีผลงานที่ยอดเยียม ผู้ร่วมการทดลองรู้สึกถูกคุกคามจากผู้ร่วมการทดลองที่ถนัดในด้านเดียวกันกับตนและมีผลงานที่ยอดเยียมกว่า ทำให้ผู้ร่วมการทดลองเลือกที่จะนั่งใกล้ผู้นั้นน้อยที่สุดและไม่คาดหวังที่จะทำงานร่วมกับบุคคลนั้น และมีผู้ร่วมการทดลองเพียงเล็กน้อยในเงื่อนไขนี้จะยอมรับว่าบุคคลเหล่านั้นเหมือนกับตน ในทางกลับกัน ถ้าผู้ร่วมการทดลองรับทราบว่าผู้ร่วมการทดลองคนอื่นมีความถนัดและมีผลงานที่ยอดเยียมในด้านที่มีความเกี่ยวข้องเพียงเล็กน้อยกับการนิยามตนเองแล้ว ผู้ร่วมการทดลองเลือกที่จะนั่งใกล้กับบุคคลนั้นมากกว่าและคาดหวังที่จะทำงานร่วมกับบุคคลนั้นด้วย และผู้ร่วมการทดลองส่วนใหญ่ในเงื่อนไขนี้บอกว่าผู้ร่วมการทดลองคนนั้นมีความคล้ายคลึงกับตนมากกว่าในเงื่อนไขแรก

3. การคุกคามต่อการนิยามตนเองอันเนื่องมาจากอิทธิพลของผลงานและความใกล้ชิดที่มีต่อความเกี่ยวข้องกับการนิยามตนเอง

ทฤษฎีการดำรงการประเมินตนเองได้มีคำทำนายที่เฉพาะเจาะจง ในกรณีที่ว่าหนึ่งถึงความเกี่ยวข้องกับการนิยามตนเอง ซึ่งเป็นกรณีที่จะเป็นการถ่วงน้ำหนักระหว่างกระบวนการเปรียบเทียบและกระบวนการสะท้อน ดังนั้นถ้างานนั้นมีความเกี่ยวข้องสูงกับการนิยามตนเอง กระบวนการเปรียบเทียบจะมีบทบาทมากกว่าซึ่งจะเป็นเชิงตรงกันข้ามกับกระบวนการสะท้อน เพราะถ้าบุคคลอื่นมีผลงานที่ดีกว่าของเรา เราก็จะลดความเกี่ยวข้องในด้านนั้น ๆ ให้น้อยลง ซึ่งก็จะทำให้เราสามารถแสดงความยินดีในกระบวนการสะท้อนแทนที่จะต้องรู้สึกเป็นทุกข์จากกระบวนการเปรียบเทียบ และยิ่งไปกว่านั้นการที่เราลดความเกี่ยวข้องในด้านนั้น ๆ ลงไปก็จะมีแนวโน้มที่จะทำให้เราสามารถเพิ่มความใกล้ชิดกับบุคคลนั้นมากขึ้นได้มากขึ้น กล่าวโดยสรุป ดังนั้นเพื่อที่จะรักษาความสัมพันธ์ของตนเองกับบุคคลอื่น ยิ่งบุคคลอื่นมีผลงานที่ดีกว่าผลงานของเราเท่าใด ก็ยิ่งทำให้เราลดความเกี่ยวข้องในงานนั้น ๆ ลงไปจึงทำให้เป็นการลดการนิยามตนเองในด้านนั้น ๆ ลงไปด้วย และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้าบุคคลนั้นมีความถนัดในด้าน ๆ เดียวกับเรา และเป็นบุคคลที่เรามีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดด้วย

Tesser และ Paulhus (1983) พบว่าผู้ร่วมการทดลองที่ได้รับรู้ว่าตนเองนั้นมีผลงานที่ยอดเยี่ยมากกว่าอีกคนหนึ่งหลังจากได้รับผลการทดสอบ การรวบรวมการรับรู้ทางปัญญา (cognitive perceptual integration หรือ CPI) ก็จะตอบว่าคะแนน CPI มีความเกี่ยวข้องสูงกับการนิยามตนเองในทางกลับกัน ถ้าผู้ร่วมการทดลองทราบว่าตนได้รับคะแนน CPI ต่ำกว่าคนอื่น ผู้ร่วมการทดลองก็จะบอกว่าคะแนน CPI มีความเกี่ยวข้องเพียงเล็กน้อยกับการนิยามตนเอง ซึ่งผลก็เป็นไปตามคำทำนายของทฤษฎีการคงภาพลักษณะในการประเมินตนเอง กล่าวคือ ยิ่งบุคคลอื่นนั้นมีผลงานที่ดีกว่าในด้านที่เกี่ยวข้องกับเราเท่าใด ก็ยิ่งจะทำให้เราลดความเกี่ยวข้องในด้านนั้น ๆ ลง

ความใกล้ชิดระหว่างผู้ประเมินกับคู่แข่ง

ความใกล้ชิดระหว่างผู้ประเมินกับคู่แข่งนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญมากที่จะทำให้เกิดการคุกคามต่อการนิยามตนเอง ยิ่งบุคคลมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดสนิทกันกับคนที่มีความถนัดในด้าน ๆ เดียวกันกับตัวบุคคลผู้ประเมินมากเท่าไร ก็ยิ่งเป็นสถานการณ์ที่คุกคามต่อการนิยามตนเองมากเท่านั้น ในทางกลับกันถ้าผลงานของคู่แข่งมีความโดดเด่นกว่ามาก แต่ถ้าบุคคลผู้ประเมินไม่ได้มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับบุคคลที่มีผลงานที่โดดเด่นกว่าเมื่อนั้นเขาก็จะรับรู้ว่าการณ์นั้นเป็นสถานการณ์ที่คุกคามต่อการนิยามตนเองเพียงเล็กน้อย

Tesser และ Campbell (1982) ได้ทำการวิจัยที่ให้ผู้ร่วมการทดลองประเมินผลงานของคนอื่น โดยแบ่งผู้ร่วมการทดลองที่จะต้องเข้าร่วมการทดลองกับเพื่อนหรือคนแปลกหน้า ผู้ร่วมการ

ทดลองทั้งหมดได้รับการทดสอบในด้านการตัดสินทางสังคม (Social sensitivity) เป็นเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องเพียงเล็กน้อยกับผู้ร่วมการทดลองและในด้านการตัดสินทางสุนทรียศาสตร์ (aesthetic judgment) เป็นเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องสูงกับผู้ร่วมการทดลอง หลังจากนั้นผู้ร่วมการทดลองแต่ละคนได้รับผลตอบกลับ โดยเป็นผลที่เขาทำได้ถูกและทำผิดอย่างละครึ่ง หลังจากนั้นให้ผู้ร่วมการทดลองคาดเดาว่า เพื่อนของตนและคนแปลกหน้าจะทำถูกอย่างละครึ่งข้อในแต่ละแบบทดสอบ ผลที่ได้เป็นไปตามที่คาดไว้ในทฤษฎีการคงภาพลักษณะในการประเมินตนเอง เมื่องานนั้นเป็นงานที่มีความเกี่ยวข้องเพียงเล็กน้อยกับการนิยามตนเอง ผู้ร่วมการทดลองก็จะคาดเดาว่าเพื่อนของตนตอบคำถามนั้นได้ถูกต้องมากกว่าคนแปลกหน้า ในทางตรงกันข้าม เมื่องานนั้นมีความเกี่ยวข้องสูงกับการนิยามตนเอง ผู้ร่วมการทดลองก็จะเดาว่าคนแปลกหน้านั้นตอบคำถามได้ถูกต้องมากกว่าเพื่อนของตน

Tesser, Campbell, และ Smith (1984) ให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ประเมินตนเอง เพื่อนร่วมห้อง และนักเรียนที่ไม่ใช่เพื่อนร่วมห้อง ผลการทดลองพบว่าในด้านที่เกี่ยวข้องกับนิยามของตนเอง ผู้ร่วมการทดลองก็จะประเมินว่าตนเองและเพื่อนร่วมห้องนั้นเก่งกว่าคนที่ไม่ใช่เพื่อนร่วมห้อง และในด้านที่ไม่เกี่ยวข้องกับการนิยามของตนเอง ผู้ร่วมการทดลองก็จะประเมินว่าคนที่ไม่ใช่เพื่อนร่วมห้องเก่งกว่าตนและเพื่อนร่วมห้องของตน ถึงแม้ว่าเพื่อนที่ใกล้ชิดจะถูกมองว่ามีผลงานที่แย่กว่าในด้านที่มีความเกี่ยวข้องสูงกับการนิยามตนเอง และมีผลงานที่ดีกว่าในด้านที่ไม่เกี่ยวข้องกับการนิยามตนเอง แต่ในการทดลองนี้มีตัวแปรที่สำคัญคือคนที่ไม่ใช่เพื่อนร่วมห้อง จึงทำให้มีการประเมินว่าตนเองและเพื่อนร่วมห้องมีผลงานที่ดีกว่าในด้านที่คิดว่าเกี่ยวข้องกับนิยามของตนเองมากกว่าด้านที่ไม่เกี่ยวข้องกับการนิยามของตนเอง

Tesser และ Collins (1988) ได้ทำการทดสอบอารมณ์ที่เกิดจากสถานการณ์ที่เป็นกระบวนการสะท้อนและสถานการณ์ที่เป็นกระบวนการเปรียบเทียบ โดยให้ผู้ร่วมการทดลองนึกถึงเหตุการณ์จริงที่เกิดขึ้นในอดีต โดยเป็นการกระทำที่ตนมีผลงานที่ดีกว่าหรือแย่กว่าคนที่ตนมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดและคนที่ตนมีความสัมพันธ์ที่ไม่ใกล้ชิด หลังจากนั้นให้ประเมินอารมณ์ของตนโดยใช้ชุดการประเมินของ Smith และ Ellsworth (1985 อ้างถึงใน Tesser & Collins) ซึ่งผลการทดลองพบว่าเมื่อสถานการณ์นั้นมีความเกี่ยวข้องสูงกับการนิยามตนเอง ผู้ร่วมการทดลองจะรายงานว่าสถานการณ์ที่เป็นลักษณะกระบวนการเปรียบเทียบมีอิทธิพลอย่างมากต่ออารมณ์ของตนคือการตอบสนองทางอารมณ์ของผู้ร่วมการทดลองจะเพิ่มขึ้นเมื่อสถานการณ์นั้นเป็นสถานการณ์ที่มีความเกี่ยวข้องสูงกับผู้ร่วมการทดลอง นอกจากนี้ยังรวมถึงการเพิ่มการตอบสนองด้านพฤติกรรม การกระทำ การแสดงออกด้วย ความสุขนั้นจะเกิดขึ้นเมื่อผลการกระทำที่คาดหวังประสบความสำเร็จและความเศร้าจะเกิดขึ้นเมื่อผลการกระทำที่คาดหวังไม่ประสบความสำเร็จ และความภาคภูมิใจและความอิจฉาจะเกิดขึ้นเมื่อผู้อื่นประสบความสำเร็จ และอารมณ์ที่เกิดจากผลงานใน

ด้านที่มีความเกี่ยวข้องสูงกับการนิยามตนเอง ได้แก่ ความโกรธ ความรังเกียจ ความอิจฉา การดูถูก ความหงุดหงิด ความสุข ความหวังความภูมิใจ ความเศร้า ความอาย ส่วนความรู้สึกภาคภูมิใจในผู้อื่นนั้นจะมีผลมากเมื่อการกระทำของตัวนั้นมีความเกี่ยวข้องเพียงเล็กน้อยกับการนิยามตนเอง และเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลมาจากกระบวนการสะท้อน

Pilkington, Tesser, และ Stephens (1991) กล่าวว่า เราอาจจะไม่เพียงแต่พบการแสดงออกถึงเอกลักษณ์ที่ไม่ตรงกันในพี่น้องเท่านั้น แต่อาจจะพบในความสัมพันธ์แบบคู่รักได้เช่นกัน โดยงานวิจัยได้มีกลุ่มนักศึกษาปริญญาตรีทั้งเพศหญิงและชายที่ได้มีความสัมพันธ์แบบคู่รักโดยมีการกรอกแบบสอบถามในด้านที่บ่งชี้ว่าการแสดงออกนั้นเป็นด้านที่ตนมีความถนัด และให้บอกด้วยว่างานนั้นตนทำได้ดีกว่าหรือแย่กว่ากว่าคู่ของตน ผลก็คือในด้านที่มีความสำคัญกับตัวผู้ตอบ พบว่า กระบวนการเปรียบเทียบมีอิทธิพลมากกว่า ผู้ตอบเองรับรู้ที่ตนเองเหนือกว่าคู่รักในด้านที่ตนมีความถนัด ในทางกลับกันในด้านที่ไม่มีความสำคัญต่อตัวผู้ตอบ กระบวนการสะท้อนนั้นจะดูมีบทบาทมากกว่า คู่รักของผู้ตอบถูกตัดสินให้เหนือกว่าในด้านที่ไม่เกี่ยวข้องกับเอกลักษณ์ของตนเอง งานวิจัยได้เสนออีกว่า มันไม่ใช่เพียงแค่เรื่องความเกี่ยวข้องกับเอกลักษณ์ของบุคคลเท่านั้น แต่ยังเกี่ยวกับว่าสิ่งที่ตนเห็นว่าสิ่งนั้นเกี่ยวข้องกับเอกลักษณ์ของคู่รักด้วย ซึ่งสัมพันธ์กับการรับรู้กับพฤติกรรมที่พวกเขาได้แสดงออกมา ผู้ตอบมีแนวโน้มเป็นพิเศษที่จะเห็นว่าจะเห็นว่าคู่รักของตนมีการแสดงออกที่โดดเด่นกว่าตนในด้านที่ตนรับรู้ที่มีความเกี่ยวข้องเพียงเล็กน้อยกับการนิยามตนเอง และในขณะเดียวกันก็รับรู้อย่างมากว่าด้านนั้นเกี่ยวข้องสูงกับคู่รักของตน และพวกเขานั้นมีแนวโน้มที่จะเห็นว่าตัวเองนั้น มีการแสดงออกที่โดดเด่นกว่าคู่รักของตนในด้านที่ตนรับรู้อย่างมากว่ามีความเกี่ยวข้องสูงต่อการนิยามตนเอง และในขณะเดียวกันก็รับรู้เพียงเล็กน้อยว่าด้านที่ตนถนัดเป็นด้านที่เกี่ยวข้องเพียงเล็กน้อยกับคู่รักของตน

ถึงแม้ว่างานวิจัยของ Giuliano และ Wegner (1985 อ้างถึงใน Baumeister, 1999) จะเป็นงานวิจัยที่มีขึ้นเพื่อจุดประสงค์แต่ดูเหมือนจะเป็นการอธิบายถึงผลของทฤษฎีการคงภาพลักษณ์ในการประเมินตนเองได้เป็นอย่างดี ในกรณีที่กำลังถึงเรื่องของความใกล้ชิด ทฤษฎีได้ทำนายไว้ว่าเราจะใกล้ชิดกับผู้ที่ไม่มีผลงานที่โดดเด่นกว่าเราในด้านที่เกี่ยวข้องสูงกับการนิยามตนเองของเรา เพื่อจะไม่ใช่ส่งผลคุกคามต่อการประเมินตนเองอันเนื่องมาจากกระบวนการเปรียบเทียบ แต่ถ้าเขามีความเด่นกว่าในด้านที่ไม่เกี่ยวข้องกับการนิยามตนเอง เมื่อนั้นเราก็จะแสดงความยินดีกับการประสบความสำเร็จของเขา และสามารถใกล้ชิดเขาได้มากขึ้น Giuliano และ Wegner ให้คู่รักประเมินหัวข้อ 50 หัวข้อ เช่น ร้านอาหาร ภาพยนตร์ เงิน ธุรกิจ หมายเลขโทรศัพท์ รูปปั้นที่มีชื่อเสียง ฯลฯ โดยในแต่ละเรื่องจะให้แต่ละคนบอกว่าเรื่องไหนที่คู่รักของตนมีความเชี่ยวชาญในเรื่องนั้นเป็นพิเศษ หรือตนมีความเชี่ยวชาญในเรื่องนั้น หรือเป็นเรื่องที่ทั้งสองคนมีความเชี่ยวชาญพอ ๆ กัน หรือว่าทั้งสองคนนั้นไม่มีความเชี่ยวชาญเลย คือเรามีข้อสันนิษฐานว่า ในเรื่องที่คุณ

นั่นอ้างว่าตนมีความเชี่ยวชาญจะเป็นเรื่องที่ดีกว่ามีความเกี่ยวข้องกับตนเองสูงกว่าเรื่องที่บุคคลถือ ว่าตนนั้นไม่มีความเชี่ยวชาญ ถ้าบุคคลยอมรับความจริงว่าคู่ของตนมีความเชี่ยวชาญในด้านนั้น ๆ ก็จะไม่เป็นผลจากการคุกคามโดยกระบวนการเปรียบเทียบ ยิ่งไปกว่านั้นการยอมรับความจริงในเรื่อง ของความเชี่ยวชาญในเรื่องใดเรื่องหนึ่งของคู่รัก ซึ่งเป็นด้านที่ตนเองบอกว่าตนไม่มีความเชี่ยวชาญ แสดงว่ามีความเกี่ยวข้องกับตนต่ำ ก็จะเป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลสามารถแสดงความยินดีกับ คน ๆ นั้นได้และจะมีความยินดีมากถ้าบุคคลนั้นเป็นคนที่ใกล้ชิด

หลังจากนั้น Giuliano และ Wegner (1985 อ้างถึงใน Baumeister, 1999) ได้คำนวณ ความแตกต่างของคะแนน เช่น จำนวนข้อที่ตนอ้างว่ามีความเชี่ยวชาญในเรื่องนั้น โดยที่คู่รักก็บอก ว่าตนนั้นมีความเชี่ยวชาญในเรื่องนั้นด้วยผู้วิจัยสามารถทำนายตามทฤษฎีการคงภาพลักษณะในการ ประเมินตนเอง โดยดูจากจำนวนข้อที่แตกต่างกัน กล่าวคือยังมีคะแนนของความแตกต่างสูงมาก เท่าใด ก็ยิ่งทำให้คู่รักมีความใกล้ชิดกันมากขึ้นเท่านั้น Giuliano และ Wegner ได้หาความสัมพันธ์ของ ความแตกต่างของคะแนนกับการประเมินความพึงพอใจในความสัมพันธ์ของตนกับคู่รัก พบว่ามี สหสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน.60 จากผลที่ได้รับจะเห็นได้ว่าข้อมูลของ Giuliano และ Wegner นั้นสอดคล้องกับทฤษฎีการคงภาพลักษณะในการประเมินตนเอง และนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ แนวความคิดเรื่องข้อคิดเรื่องการเติมเต็มให้สมบูรณ์ในกรณีของความดึงดูดใจส่วนบุคคล ที่กล่าวไว้ ว่า คู่รักที่แสดงถึงขอบเขตความรู้ ความชำนาญในเรื่องที่แตกต่างกันจะมีความพึงพอใจใน ความสัมพันธ์มากกว่าคู่รักที่แสดงถึงจำนวนขอบเขตความรู้ ความชำนาญในเรื่องที่เหมือนกัน

Owens (1979 อ้างถึงใน Baumeister, 1999) ได้ทำการเก็บรวบรวมประวัติของนักศึกษา ระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยจอร์เจียเป็นเวลาหลายปี โดยจะถามคำถามว่า “ในช่วงที่คุณใช้ เวลาอยู่ที่บ้าน พี่หรือน้องของคุณประสบความสำเร็จในเรื่องของการเป็นที่นิยม มีทักษะที่ดี มี รูปร่าง บุคลิกภาพที่ดีอย่างไร ?” โดยมีคำตอบให้สามารถเลือกตอบได้คือ “พี่น้องของคุณประสบความสำเร็จมากกว่า” “เราประสบความสำเร็จเท่ากัน” “ตนเองประสบความสำเร็จมากกว่า” โดย คำถามเหล่านี้จะเป็นวิธีที่วัดถึงผลงานของตนเองที่เปรียบเทียบกับพี่น้องคนอื่น และสิ่งที่วัดความ ใกล้ชิดของพี่น้อง Tesser (1980 อ้างถึงใน Baumeister) ได้นำงานวิจัยมาศึกษาต่อ โดยวาง เงื่อนไขความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดโดยใช้อายุเป็นตัวชี้วัด ซึ่งมีสมมติฐานว่าพี่น้องที่มีอายุห่างกันน้อย กว่า

3 ปี จะมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกันมากกว่าพี่น้องที่อายุห่างกันมากกว่า 3 ปี และในการวัดความ เกี่ยวข้องกับการนิยามตนเองนั้น Tesser ได้ใช้คำถามของ Owens ว่า “คุณคิดว่าทักษะและ ความสามารถของคุณนั้นคล้ายคลึงกับพี่น้องของคุณมากเพียงใด ?” Tesser ให้ความสนใจผล ปฏิสัมพันธ์ของความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดและการแสดงออกในด้านที่เกี่ยวข้องกับการนิยามตนเอง โดย พิจารณาจากความคล้ายคลึงกันของพี่น้อง ผลการทดลองพบว่า พี่น้องที่ถือว่ามีสัมพันธ์

ใกล้เคียงกัน คือมีอายุห่างกันน้อยกว่า 3 ปีจะมีความคล้ายคลึงกันมากกว่าพี่น้องที่มีความสัมพันธ์แบบใกล้เคียงกันเพียงเล็กน้อย คือมีอายุห่างกันมากกว่า 3 ปี ซึ่งข้อมูลนี้ค่อนข้างสอดคล้องกับทฤษฎีมากที่สุดทีเดียว เพราะผลการทดลองพบว่าเมื่อผู้ตอบเชื่อว่าพี่น้องของตนมีผลงานที่ดีกว่าตนเอง และยิ่งตนเองมีอายุที่ใกล้กับพี่น้องมากเท่าใด ตนก็จะคิดว่าพี่น้องของตนมีเอกลักษณ์ที่แตกต่างจากตนมาก ในทางกลับกัน เมื่อผู้ตอบเชื่อว่าตนมีผลงานที่ดีกว่าในด้านที่พี่น้องและตนมีความถนัดร่วมกัน ก็จะได้ผลในทางกลับกัน กล่าวคือ ยิ่งมีอายุที่ใกล้เคียงกันมากเท่าใด ก็ยิ่งทำให้คิดว่าตนนั้นมีเอกลักษณ์เหมือนกับพี่น้องของตนมากเท่านั้น จากงานวิจัยนี้ทำให้ได้ข้อค้นพบที่เป็นเรื่องที่น่าพิจารณาถึงการแสดงออกถึงเอกลักษณ์ของตนเองและความสัมพันธ์ภายในครอบครัว

ทฤษฎีการเปรียบเทียบทางสังคม (Social Comparison Theory)

พื้นฐานของทฤษฎีการเปรียบเทียบทางสังคม คือ

สมมติฐานที่ 1 มนุษย์มีแรงขับที่ต้องการประเมินความคิดเห็นและความสามารถของตน

สมมติฐานที่ 2 บุคคลจะประเมินตนเองโดยการเปรียบเทียบความคิดเห็นและ

ความสามารถของตนเองกับบุคคลอื่น

Festinger (1954) มีความเห็นว่าการเปรียบเทียบทางสังคมเป็นแรงขับที่มีค่าต่อการอยู่รอด ถ้าความสามารถและความคิดเห็นของบุคคลไม่ได้รับความนิยมนแล้ว บุคคลก็ไม่สามารถที่จะอยู่รอดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทฤษฎีการเปรียบเทียบทางสังคมมีเงื่อนไขว่าในตอนแรกบุคคลพยายามที่จะประเมินความคิดเห็นและความสามารถตามการประเมินของตนเอง

การเปรียบเทียบทางสังคมนั้นเป็นการรองรับความต้องการทางด้านการประเมินตนเอง 2 หลัก ประการแรกคือความต้องการด้านความถูกต้องแม่นยำใน การประเมินตนเองที่คุ้นเคยกับข้อมูลที่ได้รับป้อนกลับ (information feedback) ทำให้บุคคลลดความไม่แน่ใจและความคลุมเครือเกี่ยวกับในการประเมินตนเองที่ถูกต้องเนื่องมาจากบุคลิกลักษณะ (ความสามารถ และอุปนิสัย) ภายในตัวบุคคล และเจตคติ ค่านิยมของบุคคลต่อสิ่งอ้างอิงภายนอก ประการที่สอง ความต้องการความชื่นชมในการประเมินตนเองซึ่งได้รับความรู้สึกของอารมณ์ป้อนกลับ (affective feedback) ซึ่งทำให้บุคคลนั้นลดความไม่แน่ใจที่มีอยู่

Bers และ Rodin (1984) ได้ออกแบบเพื่อตรวจสอบความอิจฉาในเด็ก ศึกษาความสัมพันธ์ในครอบครัวและพี่น้อง ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ในตัวแปรด้านจิตวิทยาที่เป็นด้านพี่น้อง เช่น การรับรู้ด้านการกระทำของบิดามารดา ในงานวิจัยชิ้นนี้ เป็นการทดลองเกี่ยวกับความอิจฉาที่เกิดขึ้นจากการเปรียบเทียบทางสังคม (Social Comparison jealousy) ซึ่งเป็นความรู้สึก ความคิดและพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเมื่อมีความสุขกับความสำเร็จและผลที่ตามมาในเรื่องผลประโยชน์ที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้ ความไม่พอใจ ความขุ่นเคืองต่อการบรรลุถึงความสำเร็จของบุคคลอื่น และบางครั้งมีพฤติกรรมเหมือนกับการแทงข้างหลัง งานวิจัยนี้ต้องการสำรวจความอิจฉาที่เกิดจาก

การเปรียบเทียบทางสังคมกับอัตมโนทัศน์ (self-concept) ของเด็กซึ่งมีการเสนอว่าความอิจฉา จะเกิดรุนแรงเมื่อ สถานการณ์นั้นเป็นการคุกคามอัตมโนทัศน์ของตน การวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง เพื่อดูว่าความอิจฉามีความสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเองหรือไม่ Tesser กล่าวว่า บุคคลมีแรงจูงใจที่จะรักษาอัตมโนทัศน์ และการตอบสนองของตนต่อสถานการณ์ที่มีความเกี่ยวข้อง สูงกับการนิยามตนเอง

ในด้านความสัมพันธ์ของ อายุ และความอิจฉา มีการทำนายว่า

1. เด็กผู้ชายที่มีอายุมากกว่าจะมีลักษณะความอิจฉาที่เกิดขึ้นเอง (spontaneous comparison) มากกว่าเด็กที่อายุน้อยกว่า และพบว่า การเปรียบเทียบทางสังคม นั้นจะเพิ่มขึ้นตาม อายุและเด็กที่แก่กว่าจะใช้ข้อมูลเปรียบเทียบเพื่อพัฒนาการแสดงออกของตนได้ดีกว่า ดังนั้นเด็กที่ อายุมากกว่าจะมีความสามารถที่จะเปรียบเทียบตนเองกับเด็กคนอื่นมากกว่า และมีแรงจูงใจที่จะ ทำพฤติกรรมเปรียบเทียบมากกว่าด้วย

2. อัตมโนทัศน์ของเด็กนั้นจะมีลักษณะเฉพาะเจาะจงมากขึ้นและมั่นคงมากขึ้นในขณะที่ พวกเขาโตขึ้น

ผลการวิจัยพบว่า เด็กที่อายุมากกว่าจะแสดงให้เห็นความอิจฉาที่เกิดจากการ เปรียบเทียบทางสังคม มากกว่าในเรื่องที่สำคัญต่อตนเองมากกว่า ในขณะที่ เด็กที่อ่อนกว่านั้น ไม่ได้แสดงให้เห็นถึงความแตกต่างที่ชัดเจน และไม่พบความแตกต่างระหว่างเพศหญิงกับเพศชาย

Gibbons (1986) ศึกษาถึงกระบวนการการเปรียบเทียบทางสังคมระหว่างนักศึกษาที่มีความ เศร้าและนักศึกษาที่ไม่มีความเศร้า โดยการทดลองที่ 1 พบว่า เมื่อให้นักศึกษาเลือกที่จะอ่าน ข้อมูลของนักศึกษาคนอื่น พบว่านักศึกษาที่มีความเศร้านั้นเลือกรับข้อมูลที่มีลักษณะการ เปรียบเทียบจากเบื้องบนสู่เบื้องล่าง กล่าวคือ นักศึกษาเหล่านี้เลือกที่จะรับข้อมูลของบุคคลที่อยู่ใน อารมณ์ลบ แต่จะเกิดขึ้นเฉพาะเมื่อในขณะนั้นตนก็ตกอยู่ในอารมณ์ลบซึ่งจะไม่เกิดผลเช่นนี้เมื่อมี การปรับอารมณ์ของนักศึกษาให้ดีขึ้น ในการทดลองที่ 2 ได้มีการศึกษาอารมณ์ของนักศึกษา โดยมี การวัดอารมณ์ทั้งก่อนและหลังจากที่ได้อ่านข้อมูลซึ่งเป็นข้อมูลของนักศึกษาอีกคนหนึ่งนั้นกำลังตก อยู่ในภาวะอารมณ์ที่เป็นทุกข์อย่างมาก ผลการทดลองพบว่าข้อมูลนี้มีผลเพียงเล็กน้อยกับนักศึกษา ที่ไม่อยู่ในภาวะโศกเศร้า แต่จะมีผลช่วยบรรเทาให้นักศึกษาที่อยู่ในอารมณ์โศกได้อย่างมากเมื่อ ได้อ่านข้อมูลเหล่านี้ ดังนั้นกล่าวโดยสรุปได้ว่า เมื่อบุคคลที่ตกอยู่ในภาวะเศร้านั้นตระหนักว่า คนอื่นนั้นตกอยู่ในภาวะที่แย่กว่าตน ข้อมูลเหล่านี้ก็จะช่วยให้พวกเขารู้สึกดีขึ้น

การเห็นคุณค่าในตนเอง (self-esteem)

John (2000) กล่าวว่า การเห็นคุณค่าในตนเอง เป็นการตัดสินคุณค่าของตน (self) แต่แสดงให้เห็นในรูปของเจตคติที่คนนั้นมีต่อตนเอง การเห็นคุณค่าในตนเองของบุคคลนั้นมี ความสัมพันธ์อย่างมากกับอัตมโนทัศน์ (Self-concept) เมื่อผ่านกระบวนการอัตมโนทัศน์แห่งตน

นั่นจะเป็นการแสดงว่าตัวเรานั้นเป็นอย่างไร และเมื่อพิจารณาผ่านการเห็นคุณค่าในตนเองนั้นก็จะเป็นการประเมินว่าเราเป็นใคร บุคคลจะประเมินอัตมโนทัศน์ออกมาในการเห็นคุณค่าตนเอง ซึ่งเป็นกระบวนการตัดสินคุณค่าโดยตรวจสอบด้านผลงานความสามารถของเรากับบุคคลรอบข้าง เป็นกระบวนการที่อาจเป็นไปได้โดยรู้ตัวหรือไม่รู้ตัว การเห็นคุณค่าในตนเองเกิดขึ้นจากการมีประสบการณ์จากความสำเร็จ และการกระทำต่าง ๆ ได้บรรลุตามเป้าหมาย ส่งผลให้ได้รับคำชมเชยจากพ่อแม่หรือคนอื่น ๆ เป็นการสะสมความพึงพอใจต่อตนเอง กลายเป็นความรู้สึกเชื่อมั่นถึงความสามารถที่จะก้าวไปให้ถึงคุณค่าที่ได้ตั้งไว้ว่า ถ้าทำสำเร็จก็จะเกิดความพึงพอใจตนเอง และเห็นคุณค่าในตนเองในที่สุด

อัตมโนทัศน์และการเห็นคุณค่าในตนเองนั้นมีการกระทำที่เป็นลักษณะเหมือนตัวกลิ้งกรองในทุก ๆ ปฏิสัมพันธ์ที่เรามีกับคนอื่น ทั้งอัตมโนทัศน์และการเห็นคุณค่าในตนเองนั้นจะเป็นตัวตัดสินว่าเราจะมี การตอบสนองและตีความข้อมูลที่ได้รับรู้ได้อย่างไร นอกจากนี้ผู้อื่นสามารถรับรู้อัตมโนทัศน์แห่งตนและการเห็นคุณค่าในตนเองของเราได้ รวมทั้งมีผลต่อความคาดหวังทั้งหมด โดยผ่านการตีความการรับรู้ข้อมูลของเรา และลักษณะของการติดต่อสัมพันธ์กับคนอื่น

การเห็นคุณค่าในตนเองยังเป็นแรงจูงใจหลักในการเชื่อมโยงบุคคลกับระเบียบทางสังคม บทบาททางสังคมและสมาชิกกลุ่มซึ่งได้สร้างกฎภายใต้เอกลักษณ์ที่เป็นอยู่ สังคม และการพัฒนาเอกลักษณ์ของบุคคล วิธีหลักวิธีหนึ่งที่เรารักษาการเห็นคุณค่าในตนเองก็คือการผ่านกระบวนการอบรมเลี้ยงดูจนกลายเป็นเอกลักษณ์ของบุคคล บุคคลได้ค้นหาเอกลักษณ์ที่มีคุณค่าในแบบที่ดีงาม บุคคลไม่ได้มองหาวิธีปฏิบัติที่ไม่เพียงแต่จะสามารถรักษาการประเมินการเห็นคุณค่าในตนเองแต่ยังคงต้องการหาความเห็นชอบจากผู้อื่นอีกด้วย บางครั้งบุคคลหาความเห็นชอบจากผู้อื่นโดยการเลียนแบบพวกเขาและพฤติกรรมต่าง ๆ เหล่านั้น ซึ่งเป็นการยึดติดอยู่กับสิ่งสำคัญที่เป็นมาตรฐานและคุณค่าของชุมชนหรือสังคมที่ตนได้อาศัยอยู่ ถึงแม้ว่าเราจะชื่นชมยินดีกับตัวเอง แต่เราจะชื่นชมยินดีกับตัวเองมากที่สุดเมื่อเราคิดว่าคิดอื่นก็ชื่นชมยินดีกับเราด้วย

นักปฏิสัมพันธ์สัญลักษณ์ (Symbolic interaction) เน้นว่ามนุษย์นั้นเป็นผู้ที่กระตือรือร้น โดยธรรมชาติอยู่แล้วและเป็นผู้ที่มีการตระหนักในตนเอง เรามีการปฏิบัติเพื่อที่จะค้นหาความเห็นพ้องจากคนอื่น โดยเราจะปฏิบัติในวิถีทางที่เรานั้นเห็นด้วยกับตนเอง เพราะวิถีทางนั้นจะเป็นวิถีทางที่บุคคลอื่นต้องการให้เราเป็น แต่เรายังคงรักษาเป้าหมายของแต่ละคนรวมถึงความปรารถนาของแต่ละคนด้วย เราไม่ได้ค้นหาแต่เพียงเอกลักษณ์ทางสังคม (Social identity) แต่เรายังค้นหาเอกลักษณ์ส่วนบุคคลซึ่งอาจจะกำหนดโครงการและเป้าหมายของตัวเองที่จะทำให้เราอยู่ในสถานะที่ตึงเครียด หรืออยู่ในตำแหน่งที่ตรงข้ามกับผู้อื่น

ยิ่งไปกว่านั้น การค้นหาการชื่นชมยินดีในทางบวกของตนต่อผู้อื่น บุคคลจะยกระดับตนเองจนถึงที่อยู่ในระดับความคาดหวังจากสังคมที่ต้องการให้เขาเป็นซึ่งจะเป็นการปรับตัวอย่าง

แท้จริงและเป็นการปรับตัวที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ เมื่อผ่านขั้นตอนเทคนิคที่หลากหลายของการสร้างความประทับใจ พวกเขาอาจจะค้นหาเพื่อที่จะเสนอความเป็นตัวตนซึ่งดูเหมือนจะเป็นสิ่งที่คนอื่นนั้นคาดหวังให้เขาเป็น

ธรรมชาติและแหล่งการเห็นคุณค่าในตนเอง

Branden (1981) อธิบายว่า บุคคลสามารถประเมินการเห็นคุณค่าในตนเองโดยผ่านความคิด อารมณ์ความรู้สึก ค่านิยมและเป้าหมายต่าง ๆ ของตน จัดว่าเป็นองค์ประกอบภายนอก นั่นก็คือมาตรฐานทางสังคม ซึ่งจะมีผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง ซึ่งถือว่าเป็นองค์ประกอบภายใน โดยมีลักษณะดังนี้

1. ความเชื่อมั่นในตนเองในแง่ของประสิทธิผลของผลงาน (self-confidence: The sense of efficacy) ในสังคมมนุษย์ บุคคลจะต้องเผชิญกับอุปสรรคต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันซึ่งจะทำให้บุคคลเพิ่มทักษะ การเรียนรู้ และการตัดสินใจ ซึ่งเป็นวิธีทางหนึ่งที่สามารถเพิ่มความสามารถของบุคคล เพราะยิ่งมนุษย์ได้เผชิญกับอุปสรรคมากเท่าใด และสามารถฝ่าฟันอุปสรรค บรรลุเป้าหมายที่ตั้งใจไว้ ก็จะทำให้เขาแข็งแกร่งมากขึ้นเท่านั้น และนอกจากนี้ยังเพิ่มความภูมิใจ ทำให้เขาเพิ่มการเห็นคุณค่าในตนเอง นอกจากนี้เมื่อเวลาผ่านไป เขาจะเข้าใจตนเอง เข้าใจถึงเป้าหมายในการดำเนินชีวิต และเขาก็สามารถเลือกในสิ่งที่เขาต้องการ ซึ่งจะเป็นผลดีกับตัวเขาเองเป็นอย่างมาก เพราะถ้าเขาไม่รู้จักตนเองจะทำให้เขาไม่มีเป้าหมายในชีวิต ทำให้เขาไม่จริงจังกับงานที่ได้รับมอบหมาย และทำให้ผลงานนั้นไม่มีผลทำให้ระดับการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำลง

บุคคลที่ทำงานอย่างเต็มความสามารถ และสำเร็จในงานที่ตนทำ จะทำให้เขามีความเชื่อมั่นในตนเองเพิ่มมากขึ้น มีความมั่นใจในการดำเนินชีวิต มีกำลังใจที่จะต่อสู้กับอุปสรรคต่าง ๆ และมีความตั้งใจที่จะทำงานให้มีประสิทธิภาพ ในทางกลับกัน ถ้าบุคคลนั้นไม่มีความพยายามในการทำงาน อาจเพราะไม่มีแรงจูงใจมากพอที่จะทำงานนั้น ๆ และเมื่องานนั้นไม่สำเร็จ อาจจะมีผลให้บุคคลขาดความเชื่อมั่นในตนเอง เกิดความวิตกกังวล ห่อเหี่ยว สิ้นหวัง ไม่กล้าเผชิญความจริง ดังนั้นบุคคลจึงควรมีสติที่จะตระหนักถึงความต้องการและเป้าหมายของตน อันจะนำมาซึ่งความเชื่อมั่นในตนเอง และก่อให้เกิดแรงจูงใจที่แท้จริงในชีวิต

2. การนับถือตนเองในแง่ของความรู้สึกว่าตนเองมีค่า (Self-respect: The sense of worthiness) การนับถือตนเองและรู้สึกว่าตนมีค่านั้นสอดคล้องกับสิ่งที่บุคคลนั้นควรประพฤติให้เหมาะสมกับหลักจริยธรรม ศีลธรรมของสังคมนั้น ๆ ครอบครัวยุคของแต่ละบุคคลก็มีส่วนสำคัญในการอบรมเลี้ยงดูที่จะเป็นการเพาะเลี้ยงบ่มนิสัยให้บุคคลนั้นมีค่านิยม และความประพฤติไปในทิศทางใด ถ้าครอบครัวสนใจให้เข้าใจถึงค่านิยมที่ถูกต้อง และเป็นค่านิยมที่มีเหตุผล ก็จะทำให้บุคคลเข้าใจ

ภาวะความพอดีของตนเองและสังคม สามารถที่จะเข้าใจและปรับตัวให้อยู่ในขอบเขตของสังคม และที่สำคัญบุคคลจะรู้สึกขัดแย้งในความเป็นตัวเองและสังคม เมื่อการประพฤติของตนนำไปสู่ การประสบความสำเร็จตามกฎเกณฑ์ที่สังคมตั้งไว้ ก็จะทำให้รู้สึกว่าตนนั้นมีคุณค่า ซึ่งต่างกับ บุคคลที่ขาดการปลูกฝังความมีเหตุผล ค่านิยมที่ถูกที่ควรของการประพฤติตนให้เหมาะสมกับ กฎเกณฑ์ ขาดจริยธรรม ศีลธรรม เมื่อนั้นอาจทำให้การปฏิบัติรวมถึงการทำงานของบุคคลนั้น ล้มเหลว อาจเนื่องมาจากการไม่ยอมทำตามกฎเกณฑ์ที่ได้ตั้งไว้ เมื่อนั้นบุคคลจะรู้สึกว่าตนเองด้อย ค่า และทำให้ขาดความนับถือตนเองได้

3. ปัจจัยพื้นฐานสำหรับการเห็นคุณค่าในตนเอง (The basic conditions of self-esteem) ความอดทนที่จะพยายามเข้าใจสิ่งที่อยู่รอบ ๆ ตัวเองและใช้สติพิจารณาสิ่งที่เกิดขึ้น เป็น ปัจจัยพื้นฐานถ้าหากบุคคลต้องการการเพิ่มการเห็นคุณค่าในตนเอง ในทางกลับกันถ้าในวัยเด็ก บุคคลนั้นมีประสบการณ์ว่าสิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งที่น่ากลัว ทำให้บุคคลไม่สามารถปรับตัวในการ ดำเนินชีวิตได้ ไม่เข้าใจต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ รอบ ๆ ตัว อาจทำให้บุคคลมีพฤติกรรมที่ต่อต้านสังคม หมกหมองและท้อแท้ในชีวิต เกิดความรู้สึกไม่เห็นคุณค่าในตนเอง

ลักษณะของผู้ที่เห็นคุณค่าในตนเองสูงและต่ำ (Coopersmith, 1981)

ลักษณะของผู้ที่เห็นคุณค่าในตนเองสูง เป็นคนที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่ค่อยเครียด หรือวิตกกังวล มีความรู้สึกมั่นคง ปลอดภัยสูง มองตนเองว่าเป็นบุคคลที่มีค่า มีความสำคัญแก่ การเคารพนับถือ ไม่ถูกกระทบกระเทือนจากการตัดสิน การวิจารณ์หรือการตำหนิของบุคคลอื่นได้ ง่าย ใช้กลไกในการป้องกันตัวน้อย ยอมรับความจริง มีความตั้งใจจริงที่จะทำงานให้ประสบความสำเร็จ ไม่ท้อแท้ง่าย มีความสุขกับชีวิตของตนเอง มีความคิดสร้างสรรค์ที่มีประโยชน์ มีความกระตือรือร้นในการทำสิ่งต่าง ๆ กล้าทำงานที่ท้าทาย โดยรวม ๆ แล้วจะมีความสุขและใช้ชีวิต ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ

ลักษณะของผู้ที่เห็นคุณค่าในตนเองต่ำ จะไม่ค่อยเชื่อมั่นตนเอง รู้สึกว่าตนเองไร้ค่า ไม่มีความสามารถ มีข้อบกพร่อง มีความวิตกกังวลสูง มีความเครียดสูงเมื่อต้องเผชิญกับปัญหาที่ไม่เคยเจอมาก่อน ไม่มีความพยายามที่จะเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ มักท้อแท้ง่าย หลีกเลี่ยงการแก้ไข ปัญหา ไม่มีความยืดหยุ่น จะยึดติดอยู่กับสิ่งที่รู้จักหรือเคยชินเพื่อความรู้สึกปลอดภัย กลัวทำให้ คนอื่นโกรธ ไวต่อคำวิพากษ์วิจารณ์ หวั่นไหวต่ออิทธิพลของสังคม มักใช้กลไกในการป้องกัน ตนเอง เป็นบุคคลที่มีลักษณะเก็บกด

แรงจูงใจของการเห็นคุณค่าในตนเอง

บุคคลจะมีความเป็นกังวลอย่างมากต่อการรักษาและการเพิ่มการเห็นคุณค่าในตนเอง บุคคลพยายามที่จะมีความเข้มแข็งและแรงจูงใจอย่างมากเพื่อที่จะรักษาระดับความรู้สึกทางบวกของตนเองให้คงที่ เพื่อเป็นการเพิ่ม หรือรักษา ยืนยัน ความรู้สึกพอใจของบุคคล ความมีค่าและความมีประสิทธิภาพ (Jones, 1973 อ้างถึงใน Leary & Baumeister, 2000)

สมมติฐานที่ว่าบุคคลนั้นมีแรงจูงใจในการเห็นคุณค่าในตนเองเป็นที่มาของพื้นฐานของงานชิ้นสำคัญในสาขาจิตวิทยาสังคม สำหรับสาขาจิตวิทยาสังคมแรงจูงใจสำหรับการเห็นคุณค่าในตนเองนั้นได้เกิดขึ้นเพื่อเป็นคำอธิบายสำหรับการรับรู้ทางปัญญาและพฤติกรรมที่หลากหลาย โดยได้รวมถึงการเปรียบเทียบทางสังคม การเปลี่ยนแปลงเจตคติหลังจากที่พฤติกรรมของตนเองได้สวนทางกับเจตคติ การลำเอียงเข้าข้างตนเอง การช่วยเหลือตนเองไม่ได้

ในประเด็นเรื่องอารมณ์ มนุษย์ได้ให้ความสนใจอย่างมากกับการเห็นคุณค่าในตนเอง การสูญเสียการเห็นคุณค่าในตนเองนั้นจะเชื่อมโยงกับปฏิกิริยาทางอารมณ์ทางลบต่าง ๆ เช่นความเศร้า ความวิตกกังวล ความอิจฉา และความรู้สึกเจ็บปวด อารมณ์ต่าง ๆ เหล่านี้เกี่ยวข้องกับการลงโทษตัวเองซึ่งนับว่าเป็นสิ่งที่น่าเกลียดชังและมักจะก่อให้เกิดการปลดปล่อยที่รุนแรง เพื่อที่จะยับยั้งการแสดงผลในภาพแห่งตนที่เลวร้ายออกมา

แรงจูงใจของการเห็นคุณค่าในตนเองนั้นเกี่ยวข้องกับเรื่องตนในที่สาธารณะ (public self) และบางอย่างก็เกี่ยวกับตนที่เป็นส่วนตัว (private self) นั่นก็คือบุคคลนั้นให้ความสนใจต่อการคงไว้ของการเป็นที่ชื่นชอบ การที่มีความคิดเห็นในทางบวกต่อตนเอง และการที่มีบุคคลอื่นห้อมล้อมอยู่รอบข้างตน ตนในที่สาธารณะและตนที่เป็นส่วนตัวจะมีความกำกวมกันอยู่มาก ตามหลักความจริงที่ว่าบุคคลนั้นพยายามทำให้คนอื่นชื่นชอบตน เพราะการพยายามทำให้คนอื่นชื่นชอบตนนั้นขึ้นอยู่กับ การเห็นชอบผู้อื่น บุคคลสามารถรับรู้ถึงผลนี้ด้วยตนเองได้ ดังนั้นบุคคลจึงพยายามที่จะทำให้ตนในที่สาธารณะกับตนที่เป็นส่วนตัวสอดคล้องกันมากที่สุด เพื่อที่จะทำให้สิ่งที่ตนจะต้องแสดงออกให้ผู้อื่นประทับใจนั้นเป็นการที่รักษาความชื่นชมที่มีต่อตนเองได้เช่นกัน

บทบาทของการเห็นคุณค่าในตนเอง

บุคคลนั้นพยายามที่จะรักษาการเห็นคุณค่าในตนเอง เพื่อผลประโยชน์ของตนเอง การดีนรนต่อการที่จะได้มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง และสถานภาพที่สูง หรือหลีกเลี่ยงการสูญเสียการเห็นคุณค่าในตนเองและการสูญเสียสถานภาพ อาจนับได้ว่าเป็นแรงจูงใจทางจิตวิทยาที่มีพลังอย่างมากต่อการพยายามรักษาการเห็นคุณค่าในตนเอง (Pepitone, 1968 อ้างถึงใน Leary & Baumeister, 2000) หน้าที่ของการเห็นคุณค่าในตนเองมีดังต่อไปนี้

1. การเห็นคุณค่าในตนเองช่วยให้ดำรงอยู่ในสถานะที่ดีและมีอารมณ์ทางบวก

บุคคลนั้นต้องการเห็นคุณค่าในตนเองเพราะการเห็นคุณค่าในตนเองสูงนั้นเชื่อมโยงกับความรู้สึกดีและอารมณ์ทางบวกของตนเอง เมื่อเกิดการเห็นคุณค่าในตนเอง บุคคลจะมีประสบการณ์ที่น่าพึงพอใจ มีอารมณ์ทางบวก ในทางกลับกัน เมื่อการเห็นคุณค่าในตนเองของบุคคลนั้นถูกคุกคาม จะทำให้การเห็นคุณค่าในตนเองลดลง และบุคคลจะได้รับประสบการณ์ที่ไม่น่าพึงพอใจ เกิดอารมณ์ทางลบต่าง ๆ ไม่มีสมาธิ สถิติที่จะเผชิญกับอุปสรรคต่าง ๆ นอกจากนี้ แม้แต่ในสภาวะปกติ บุคคลก็จะมีความกังวลอยู่ตลอดเวลาเกี่ยวกับการรักษาการเห็นคุณค่าในตนเอง เพราะบุคคลมีจุดประสงค์ที่จะหลีกเลี่ยงอารมณ์ที่ไม่พึงประสงค์ ความไม่พอใจต่าง ๆ และต้องการที่จะบรรลุอารมณ์ทางบวก

2. การเผชิญหน้ากับปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ

การเห็นคุณค่าในตนเองทำหน้าที่ที่จะหาข้อมูลที่ป้อนกลับอย่างต่อเนื่องในด้านความรู้สึกที่เกี่ยวกับตนเองเมื่อตนเองไม่มีความแน่ใจเกี่ยวกับตนเอง ข้อมูลป้อนกลับด้านอารมณ์นี้จะเป็นการตอบสนองของอารมณ์ทางบวกเมื่อปัจเจกบุคคลเผชิญหน้ากับการคุกคามทางจิตและเป็นการตอบสนองของอารมณ์ทางลบเมื่อบุคคลหลีกเลี่ยงที่จะเผชิญหน้ากับการคุกคามนั้น ในทางกลับกัน ระดับอารมณ์การเห็นคุณค่าในตนเองนั้นบางทีอาจจะนำไปตามสิ่งที่ต้องเผชิญตามมา กล่าวคือ ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงจะเพิ่มการเผชิญหน้ากับปัญหาและผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำจะพยายามหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้ากับปัญหา

Bernard, Welles, และ Peterson (1989 อ้างถึงใน Leary & Baumeister, 2000)

กล่าวว่า “ความอ่อนแอทางจิตใจจะเป็นไปตามความอ่อนแอของการเดินทางของเวลา ในขณะที่เมื่อเวลาผ่านไปความเข้มแข็ง ก็ยิ่งทำให้แข็งแกร่งขึ้น” ผลการป้อนกลับอาจจะเป็นหน้าที่ถ้าการเปลี่ยนแปลงการเห็นคุณค่าในตนเองซึ่งเป็นการสะท้อนข้อมูลที่เกิดขึ้นจริงที่จะทำให้เกิดการเผชิญหน้ากับปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าต่อการคุกคามนั้นยังดีกว่าที่จะต้องเผชิญหน้าต่อการคุกคามแบบไร้ประสิทธิภาพ เพราะจะทำให้เกิดความอ่อนแอ ท้อแท้ตามมา

3. การตัดสินความเป็นตัวตน

ตัวตนที่แท้จริงของการเห็นคุณค่าในตนเองเกิดขึ้นเมื่อบุคคลปฏิบัติในทางที่จะตัดสินตนเอง เพราะเป็นวิธีทางที่อิสระที่สะท้อนถึงศักยภาพภายในตนเอง เมื่อบุคคลได้แสดงตัวตนที่แท้จริง พวกเขาจะมีความสมบูรณ์ ความรู้สึกที่ผสมผสานของตนเอง เป็นลักษณะการเห็นคุณค่าในตนเองสูง แต่ยังมีอีกปัจจัยหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเอง นั่นก็คือการเห็นคุณค่าในตนเองที่ขึ้นอยู่กับสิ่งอื่น เป็นการขึ้นอยู่กับการจับคู่กับมาตรฐานของบุคคลอื่น ซึ่งเป็นสิ่งที่กำหนด

โดยตัวบุคคลเองหรือคนอื่น การเห็นคุณค่าในตนเองที่แท้จริง (True self-esteem) นั้นจะทำให้มีสุขภาพดีและปรับตัวได้ง่าย ในขณะที่การเห็นคุณค่าในตนเองที่ขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่น (Contingent self-esteem) นั้นก็เพื่อผลประโยชน์ของตัวบุคคลและตัวตนที่แท้จริงที่จะทำให้คนอื่นพอใจหรือประสบความสำเร็จตามมาตรฐานซึ่งอาจจะไม่สอดคล้องกับตัวตนที่แท้จริงก็ได้

4. การคงไว้ซึ่งความโดดเด่น

ภายใต้มุมมองด้านชาติพันธุ์ Barkow (1980 อ้างถึงใน Leary & Baumeister, 2000) เสนอว่าการเห็นคุณค่าในตนเองนั้นเป็นการปรับตัวที่เกี่ยวข้องกับการรองรับที่จะรักษาความโดดเด่นที่อยู่ในสังคม เริ่มต้นด้วยข้อสมมติฐานที่ว่ามนุษย์แรกเริ่มนั้นอยู่รวมกันเป็นกลุ่มซึ่งมีการแบ่งประเภทโดยลำดับชั้นความโดดเด่น Barkow ให้เหตุผลว่า กลไกสำหรับการตรวจสอบและสนับสนุนความโดดเด่นนั้นอาจจะมีการพัฒนาไปพร้อมกับความคิดที่เกี่ยวข้องกับตนเอง แนวโน้มที่จะตรวจสอบและเพิ่มจุดยืนทางสังคมอาจจะเป็นการปรับตัวของบุคคล เพราะความโดดเด่นจะสัมพันธ์กับความสนใจจากบุคคลอื่นที่เป็นสมาชิกกลุ่ม และการที่มีความแตกต่างจากบุคคลอื่นในกลุ่มด้วย

อิทธิพลของการเห็นคุณค่าในตนเอง

การเห็นคุณค่าในตนเองนั้นมีอิทธิพลต่อบุคคลหลายประการ ได้แก่

1. ปฏิกริยาการตอบสนองต่อการคุกคามการเห็นคุณค่าในตนเอง

บุคคลที่เผชิญหน้ากับเหตุการณ์ที่อาจจะทำลายการเห็นคุณค่าในตนเองได้มีพฤติกรรมมากมายที่จะลดการคุกคามต่อการประเมินตนเองต่าง ๆ ลง (Blaine & Crocker, 1993 อ้างถึงใน Leary & Baumeister, 2000) เช่น พฤติกรรมการลำเอียงเข้าข้างตนเองหรือพฤติกรรมการแก้ตัวซึ่งสามารถเกิดก่อนที่การคุกคามต่อการประเมินตนเองนั้นจะเกิดขึ้นจริง เช่นบุคคลที่จะต้องเผชิญหน้ากับอุปสรรคและรับรู้ว่ามีโอกาสที่จะล้มเหลวหรือไม่มีความมั่นใจถึงโอกาสที่จะประสบความสำเร็จ บุคคลอาจจะสร้างสิ่งที่ยกเว้นต่อการกระทำที่อาจทำให้เขาล้มเหลว เมื่อจะต้องเผชิญหน้ากับอุปสรรค บุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำมักจะมีลักษณะที่ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้ เป็นการป้องกันตนเองจากโอกาสที่ตนจะล้มเหลว ในทางกลับกันเมื่อบุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงจะต้องเผชิญกับอุปสรรค เขามีความเชื่อมั่นที่จะประสบความสำเร็จ จากผลนี้แสดงให้เห็นว่าบุคคลที่รู้สึกไม่มั่นใจเกี่ยวกับความตั้งใจระหว่างบุคคลนั้น พยายามที่จะหลีกเลี่ยงความล้มเหลวต่าง ๆ เพราะมันอาจทำให้เกิดการปฏิเสธหรือถูกตัดออกจากกลุ่มได้ ในขณะที่ผู้ที่เชื่อมั่นในความตั้งใจส่วนบุคคลนั้นไม่มีเหตุผลที่จะต้องกังวลเกี่ยวกับความล้มเหลวต่าง ๆ

แม้แต่พฤติกรรมที่ไม่เป็นที่ยอมรับทางสังคมก็สามารถเพิ่มการเห็นคุณค่าในตนเองได้ถ้ามันเป็นการเพิ่มโอกาสของการยอมรับของสังคม มีงานวิจัยของ Aronson และ Metee (1968

อ้างถึงใน Leary & Baumeister, 2000) แสดงให้เห็นว่า บุคคลมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมขี้โกงหลังจากที่ได้ถูกลดการเห็นคุณค่าในตนเองมากกว่าเมื่อการเห็นคุณค่าในตนเองเพิ่มขึ้น

2. การคล้อยตามและการชักชวน

ถึงแม้จะมีงานวิจัยมากมายได้สรุปว่าบุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำจะได้รับอิทธิพลในเรื่องการคล้อยตามและการถูกชักจูงง่ายกว่าบุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง (Brockner, 1983; Cohen, 1959; Janis, 1954; Janis & Field, 1959 อ้างถึงใน Leary & Baumeister, 2000) การวิเคราะห์โดย Rhodes และ Wood (1992 อ้างถึงใน Leary & Baumeister) ได้แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเองและอิทธิพลทางสังคม กล่าวคือ บุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองในระดับปานกลางจะถูกอิทธิพลจากสังคมได้ง่ายกว่าบุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงหรือบุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ เป็นเพราะบุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงมักจะมีเชื่อมั่นสูงในความคิดเห็นของตนเอง ดังนั้นจึงยากที่จะเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นของพวกเขา และเป็นการยากที่บุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำจะให้ความสนใจกับข้อมูลใดที่จะต้องใช้กระบวนการคิดแบบลึกซึ้ง เพราะเมื่อจะต้องใช้ความคิดเขามักจะไขว่ไขวไปสู่อื่น

การคล้อยตาม การยอมตามและรูปแบบอื่น ๆ ของอิทธิพลทางสังคมมักจะสื่อให้บุคคลมีความต้องการที่จะประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสมและหลีกเลี่ยงการถูกคัดค้าน บุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงนั้นจะรู้สึกว่ามีคุณค่า เป็นที่ยอมรับ และเป็นหนึ่งในสังคมด้วย พวกเขาอาจจะไม่สนใจในเรื่องของการปฏิบัติตนในทางที่ถูกที่ควรและเหมาะสม (Moreland & Levine, 1989; Snodgrass, 1985 อ้างถึงใน Leary & Baumeister, 2000) เมื่ออิทธิพลของแรงกดดันทางสังคมนั้นไม่มีผลกับผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง ดังนั้นบุคคลทั่วไปในสังคมจึงไม่มีอิทธิพลกับคนกลุ่มนี้มากนัก

คนที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ สนใจที่จะปฏิบัติในทางที่จะเพิ่มการชื่นชมจากบุคคลรอบข้าง ดังนั้นพวกนี้จะคล้อยตามบรรทัดฐานทางสังคมที่เห็นได้ชัดเจน งานวิจัยแสดงให้เห็นว่าการคล้อยตามนั้นเป็นผลมาจากความต้องการที่จะให้คนอื่นยอมรับ ความกลัวที่ตนจะถูกปฏิเสธจากสังคม รวมถึงความต้องการของตนที่จะมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลให้แน่นแฟ้นมากยิ่งขึ้น (Hare, 1976; Shaw, 1981 อ้างถึงใน Leary & Baumeister, 2000) อย่างไรก็ตามเมื่อจะต้องเผชิญหน้ากับสารที่มีการโน้มน้าวใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นสารที่มีความซับซ้อน บุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำอาจจะเบี่ยงเบนความสนใจออกจากสารนั้น แล้วไปสนใจว่าคนอื่นนั้นมีปฏิกริยากับตนอย่างไร คิดกับตนอย่างไร

3. การเห็นคุณค่าในตนเองและความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิด

ความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิด เช่น คู่รัก คู่สมรส และเพื่อนสนิท เป็นลักษณะความสัมพันธ์ที่มีอิทธิพลอย่างมากต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง บุคคลมีแนวโน้มที่จะรู้สึกดีต่อตนเองเมื่อพวกเขาเข้าสู่ถึงการยอมรับและความรักจากคนที่ใกล้ชิด แต่จะมีความรู้สึกที่ไม่ดีต่อตนเองอย่างมาก เมื่อถูกปฏิเสธจากคู่ของตนหรือเพื่อน การถูกปฏิเสธในกรณีของความรักนั้นจะเป็นการบ่อนทำลายการเห็นคุณค่าในตนเองอย่างมาก (Baumeister, Wotman, & Stillwell, 1993 อ้างถึงใน Leary & Baumeister, 2000)

โดยทั่วไปบุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงจะมีความพึงพอใจและมีความสัมพันธ์ที่มั่นคงมากกว่าคนที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ (Hendrick, Hendrick, & Adler, 1988 อ้างถึงใน Leary & Baumeister, 2000) นอกจากนี้คู่รักของเขาก็มักจะรายงานว่าตนนั้นมีความพึงพอใจในความสัมพันธ์สูงกว่าคู่รักของพวกที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ บุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงจะรับรู้ว่าคุณครองของตนนั้นน่าชื่นชอบมากกว่าบุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ และยิ่งไปกว่านั้นเมื่อการเห็นคุณค่าของตนเองถูกคุกคาม บุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงมีแนวโน้มที่จะเชื่อว่าคู่ครองของเขาจะยังมีความชื่นชอบเขาอยู่ ในขณะที่บุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำจะมีความสงสัยในตนเอง ไม่ไว้วางใจในคู่รักของตน โดยคิดว่าคู่รักของตนมีแนวโน้มที่จะหลีกเลี่ยงห่างออกไปจากตน (Murray, Holmes, MacDonald, & Ellsworth, 1998 อ้างถึงใน Leary & Baumeister)

4. พฤติกรรมและอารมณ์ที่เป็นปัญหา

บุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำจะมีลักษณะอารมณ์หลากหลายที่ไม่คงที่ และมีพฤติกรรมปรับตัวที่ผิด ๆ ลักษณะทางจิตหลายแบบที่มีความสัมพันธ์ในลักษณะที่ยู่ยากกับการเห็นคุณค่าในตนเอง เช่น ความเศร้า ความวิตกกังวล ลักษณะที่ผิดปกติในการทานอาหาร และลักษณะทางจิตอย่างอื่นซึ่งถูกระบุว่าเป็นความพยายามแบบผิด ๆ ที่จะเพิ่มการเห็นคุณค่าในตนเอง เช่นพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปจากบรรทัดฐานทางสังคมต่าง ๆ

การเห็นคุณค่าในตนเองต่ำนั้นมีความสัมพันธ์กับอารมณ์ความรู้สึกที่เป็นลบ ความโศกเศร้า ความวิตกกังวล ความขุ่นเคืองใจ ความอิจฉา ความเหงา บุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำจะมีความพึงพอใจน้อยในการใช้ชีวิตทั่ว ๆ ไป (Campbell, 1981 อ้างถึงใน Leary & Baumeister, 2000) นอกจากนี้การเห็นคุณค่าในตนเองสูงจะเชื่อมโยงกับความรู้สึกทางบวก เพราะบุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงมีความปรารถนาที่จะลดอารมณ์ความรู้สึกทางลบที่สัมพันธ์กับการถูกลดคุณค่าของตนเอง

ลักษณะที่เบี่ยงเบนหลาย ๆ อย่าง การไม่เป็นที่พึงปรารถนาทางสังคม และพฤติกรรมความเสี่ยงนั้นเป็นสิ่งที่บุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงและการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำมีส่วนร่วม ส่วนพฤติกรรมการติดยาเสพติด การติดแอลกอฮอล์ การขับรถแบบประมาท

การตั้งครวัโดยไม่พึงประสงค์ พฤติกรรมอาชญากร สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนมีแนวโน้มที่จะพบในกลุ่มบุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ (Scheff, Retzinger, & Ryan, 1989 อ้างถึงใน Leary & Baumeister, 2000)

Buunk, Collins, Taylor, และ Van Yperen (1990) ที่ศึกษาถึงอารมณ์ที่ตามมาหลังจากการเปรียบเทียบทางสังคม ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบจากเบื้องล่างสู่เบื้องบนและการเปรียบเทียบจากเบื้องบนลงไปสู่เบื้องล่าง ผลการทดลองพบว่าการเปรียบเทียบนั้นทำให้เกิดอารมณ์ทั้งทางบวกและทางลบในตัวบุคคล ในผู้ร่วมการทดลองที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำมีแนวโน้มที่จะเปรียบเทียบจากเบื้องบนสู่เบื้องล่างเหมือนเป็นการได้มองเห็นผู้ที่อยู่ในภาวะที่ยากลำบากเช่นเดียวกับตนเอง นอกจากนี้ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำมีแนวโน้มที่จะรับรู้ว่าการเปรียบเทียบกับจากเบื้องล่างสู่เบื้องบนจะส่งผลทำให้พวกเขาเกิดอารมณ์ทางลบ

Aspinwall และ Taylor (1993) ได้ทำการทดลอง เพื่อตรวจสอบสภาพที่อยู่ภายใต้การเปรียบเทียบทางสังคมซึ่งเป็นการเปรียบเทียบเพื่อใช้ในการปรับอารมณ์ทางลบ ผลการทดลองสอดคล้องกับการทำนายการปรับอารมณ์ให้ดีขึ้น เพราะพบว่าหลังจากที่ผู้ร่วมการทดลองที่มีลักษณะการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ ผู้ซึ่งเกิดอารมณ์ความรู้สึกทางลบได้รับทราบข้อมูลของผู้ที่มีลักษณะที่ดีกว่าตน ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำก็ได้นำข้อมูลเหล่านั้นมาปรับอารมณ์ของตนให้ดีขึ้นได้

Mathes และ Severa (1981) พบว่าความหึงหวงนั้นเปรียบเสมือนอารมณ์ทางลบซึ่งเป็นผลมาจากการถูกคุกคามที่สูญเสียคนรักต่อคู่ปรับ และเมื่อประเมินผลจากการตอบแบบสอบถามของนักศึกษาปริญญาตรีที่เป็นคู่รัก 84 คู่ และบุคคลที่แต่งงานแล้วจำนวน 79 คู่ ผลการทดลองพบว่าคนที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำจะมีความอิจฉาสูงทั้งในเพศหญิงและเพศชาย

Stewart และ Beatty (1985) ได้ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำกับความอิจฉา ผลการทดลองพบว่าการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำมีความสัมพันธ์ทางลบกับความอิจฉาโดยศึกษาจากนักศึกษาเพศชายจำนวน 90 คนและนักศึกษาเพศหญิงจำนวน 90 คน

Bath (1988) พบว่าการเห็นคุณค่าในตนเองเป็นตัวกระตุ้นที่ทำให้เกิดความอิจฉา เมื่อการเห็นคุณค่าในตนเองนั้นได้ถูกทำลายลง ก็จะทำให้เกิดความอิจฉามากขึ้น และได้แนะนำว่าความพยายามที่จะหลีกเลี่ยงความเจ็บปวดที่ได้รับจากการถูกทำลายการเห็นคุณค่าในตนเอง ซึ่งก็เป็นเหมือนการที่จะพยายามที่จะรักษาการประเมินตนเองในทางบวก โดยบุคคลจะต้องไม่เก็บกอดความรู้สึกนี้และพยายามที่จะทำความเข้าใจความรู้สึกอิจฉาที่เกิดขึ้น

Kernis, Grannemann, และ Barclay (1989) ทำการวิจัยเพื่อตรวจสอบเสถียรภาพของการเห็นคุณค่าในตนเองและระดับของการเห็นคุณค่าในตนเองซึ่งเป็นตัวทำนายแนวโน้มอารมณ์ของบุคคล โดยสนใจในเรื่องของการเกิดอารมณ์ความโกรธและความรู้สึกเป็นศัตรู ซึ่งผลการทดลอง

พบว่า ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงที่ไม่มีเสถียรภาพในตนเอง จะมีแนวโน้มที่จะรู้สึกโกรธและรู้สึกว่าคุณอื่นเป็นศัตรูมากที่สุด

Tesser และ Moore (1990) ได้ทำงานวิจัยที่ดูผลกระทบต่อ การเห็นคุณค่าในตนเองตามทฤษฎีการคงสภาพลักษณะในการประเมินตนเองเมื่อผลงานที่ยอดเยี่ยมของคนอื่นนั้นมีความเกี่ยวข้องกับคุณลักษณะของตนเอง ก็จะมีผลทำให้การเห็นคุณค่าในตนเองลดต่ำลง และก่อให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกลบตามมา และเมื่อผลงานที่ยอดเยี่ยมของบุคคลอื่นเข้ามาเกี่ยวข้องกับด้านที่เรา มีความถนัดเพียงเล็กน้อย และเรามีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับคนนั้นมาก เมื่อนั้นก็จะเป็นการเพิ่ม การเห็นคุณค่าในตนเอง และมีอารมณ์ความรู้สึกบวกตามมา อันเนื่องมาจากเรามีความยินดีภาคภูมิใจในความสำเร็จของบุคคลอื่น ในงานวิจัยนี้ พบว่าผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำและมีความวิตกกังวลสูงจะแสดงออกถึงผลที่เกิดจากการคุกคามตามทฤษฎีการคงสภาพลักษณะในการประเมินตนเองมากกว่าพวกที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง และนอกจากนี้พวกที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำยังตอบว่าตนมีความวิตกกังวลสูงกว่าพวกที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง

ความสัมพันธ์ของการเห็นคุณค่าในตนเองและการเปรียบเทียบทางสังคม

ทฤษฎีการเปรียบเทียบทางสังคมโดย Festinger ในปี ค.ศ.1954 ได้กล่าวไว้ว่า บุคคลมีความต้องการที่จะเข้าใจระดับความสามารถและระดับความถูกต้องของความคิดเห็นของตนเอง ทฤษฎีการเปรียบเทียบทางสังคมมีสมมติฐานว่า ความต้องการสำหรับการตรวจสอบความแม่นยำของข้อมูลเกี่ยวกับตนเองนั้นจะสนับสนุนการเข้าใจตนเอง เมื่อมีข้อมูลที่เป็นแบบปรนัย บุคคลก็มีความมั่นใจที่จะใช้ข้อมูลนั้น แต่ถ้าไม่มีข้อมูลแบบปรนัย เกี่ยวกับตนเอง เมื่อนั้นบุคคลก็จะหาข้อมูลเกี่ยวกับตนเองเพิ่มเติม โดยการมองหาบุคคลอื่นที่คล้ายคลึงกับตนเอง เช่น คนที่เล่นเทนนิสนั้นต้องการที่จะรู้ความสามารถในการเล่นเทนนิสของเขานั้นเป็นอย่างไร เขาจะไม่เลือกนักเทนนิสระดับมืออาชีพมาเป็นตัวเปรียบเทียบ แต่เขาจะเลือกเปรียบเทียบกับคนที่เล่นเทนนิสมานานพอ ๆ กับระยะเวลาที่เขาได้เริ่มหัดเล่น นอกจากนี้ Festinger ยังกล่าวอีกว่า บุคคลจะตัดสินความคิดเห็นของตนเองว่าถูกต้องหรือไม่ขึ้นอยู่กับความอ้างอิงความคิดเห็นของบุคคลที่โดยรวม ๆ แล้วมีลักษณะที่คล้ายกับตัวบุคคลเอง

Schachter (1959 อ้างถึงใน Beebe, Beebe, & Redmond, 1996) ได้อธิบายสถานการณ์ที่บุคคลเปรียบเทียบตนเองกับผู้อื่นเพื่อต้องการที่จะตัดสินความเหมาะสมของระดับอารมณ์ของตน กล่าวคือ เมื่อบุคคลนั้นต้องอยู่ในสถานการณ์ที่น่ากลัวและไม่มีความแน่นอน พวกเขามีแนวโน้มที่จะอธิบายถึงระดับของอารมณ์ของตนเองโดยสังเกตว่าบุคคลอื่นที่อยู่ในสถานการณ์เดียวกับตนเองนั้นมีปฏิกริยากับสถานการณ์นั้นอย่างไร

การเปรียบเทียบทางสังคมได้ถูกใช้เป็นการอธิบายว่าเป็นส่วนหนึ่งของการที่บุคคลได้เรียนรู้ถึงการปรับปรุงตนเอง และรับรู้ว่ามันเก่งหรือมีความสามารถมากน้อยแค่ไหน รวมถึงความเชื่อที่ตนเชื่อนั้นมีความถูกต้องมากน้อยเพียงใด ตามทฤษฎีแรกเริ่มแล้ว เมื่อบุคคลต้องการข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง พวกเขาจะค้นหาคนที่มีความคิดเห็นคัดค้านกับความคิดของตน ไม่ใช่ค้นหาบุคคลที่มีลักษณะทั่ว ๆ ไปคล้ายกับตน แต่ต้องการบุคคลที่มีลักษณะภูมิหลังเหมือนกัน ซึ่งเป็นสิ่งที่มีผลต่อความสามารถและความคิดเห็นต่าง ๆ (Wheeler, Koester, & Driver, 1982; Wheeler & Zukerman, 1977 อ้างถึงใน Beebe et al., 1996) และข้อคิดทางทฤษฎีอีกอย่างก็คือ เรื่องความปรารถนาสำหรับการพัฒนาตนเอง คือเมื่อบุคคลมีแรงจูงใจที่จะพัฒนาความสามารถของตน ดังนั้นจึงอาจทำให้เกิดแรงจูงใจที่จะเปรียบเทียบตนเองกับใครบางคนที่มีความสามารถที่เหนือกว่า ซึ่งจะเป็นลักษณะการเปรียบเทียบจากเบื้องล่างสู่เบื้องบน (Upward social comparison)

นอกจากนี้บางครั้งบุคคลจะต้องเข้าไปอยู่ในกระบวนการเปรียบเทียบทางสังคม ซึ่งอาจจะไม่ใช่เป็นเพราะต้องการข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับตนเองแต่เพื่อต้องการได้ข้อมูลที่จะไปเพิ่มภาวะการเห็นคุณค่าในตนเองและความรู้สึกของการอยู่ในสถานภาพที่ดี เราเรียกปรากฏการณ์นี้ว่าการตรวจสอบความถูกต้องของตนเอง (Self-validation) ซึ่งเป็นการนำไปสู่แนวโน้มที่จะเปรียบเทียบตนเองกับบุคคลอื่นที่ด้อยกว่า เป็นลักษณะการเปรียบเทียบจากเบื้องบนสู่เบื้องล่าง (Downward social comparison)

Gibbons (1986 อ้างถึงใน Beebe et al., 1996) ได้พบว่าผู้ร่วมการทดลองที่มีความเศร้าโศกมากเลือกที่จะอ่านข้อความการประเมินตนเองจากบุคคลที่มีประสบการณ์อารมณ์ความรู้สึกทางลบมากกว่าเลือกที่จะอ่านข้อความจากบุคคลที่มีประสบการณ์อารมณ์ความรู้สึกทางบวก และมีงานวิจัยที่มีผลคล้ายกันนี้ของ Pyszczynski, Greenberg, และ Laprelle (1985 อ้างถึงใน Beebe et al., 1996) พบว่าผู้ร่วมการทดลองที่เพิ่งจะล้มเหลวจากงานที่ได้รับมอบหมายให้ทำในการทดลอง เลือกที่จะรับทราบข้อมูลของคนอื่นที่ล้มเหลวเหมือนกับตนเอง มากกว่าการรับทราบข้อมูลของบุคคลที่ประสบความสำเร็จ และยังมี การแสดงอีกว่า บุคคลที่มีความเศร้านั้นจะไม่มีแนวโน้มว่าจะชื่นชมหรือยินดีเมื่อได้คุยกับคนที่มีความสุขอยู่แล้ว แต่จะมีความรู้สึกยินดีเมื่อได้พูดคุยกับคนที่มีความเศร้าเหมือนกัน และพวกเขามีแนวโน้มที่จะมีเพื่อนสนิทที่เป็นคนเศร้าเหมือนกันอีกด้วย (Rosenblatt & Greenberg, 1991 อ้างถึงใน Beebe et al.) เมื่อนำข้อค้นพบที่ได้มาประยุกต์เข้าด้วยกัน ข้อคิดที่ได้จากการศึกษานี้คือ เมื่อบุคคลไม่มีความสุข พวกเขามีแรงจูงใจที่จะเปรียบเทียบตนเองกับบุคคลอื่น ซึ่งเป็นคนที่ไม่มีความสุขเหมือนกัน และไม่มีแรงจูงใจที่จะเปรียบเทียบกับคนที่พวกเขาเชื่อว่าอยู่ในสถานภาพที่ดีกว่าตน

นอกจากนี้ การเปรียบเทียบจากเบื้องบนสู่เบื้องล่างนั้น สามารถช่วยให้อารมณ์ของคนดีขึ้นโดยอยู่ภายใต้เงื่อนไขที่ Gibbons (1986 อ้างถึงใน Beebe et al., 1996) พบว่า หลังจากที่ผู้ร่วมการทดลองที่อยู่ในอารมณ์เศร้าและได้อ่านเรื่องที่ถูกคนอื่นได้ประสบปัญหาเช่นเดียวกับตนแล้ว ผู้ร่วมการทดลองจะมีอารมณ์ทางบวกเพิ่มมากขึ้น ซึ่งเป็นการเพิ่มกำลังใจให้กับตนเอง ผลของกระบวนการนี้ไม่ได้จำกัดเฉพาะกับบุคคลที่มีความเศร้าเท่านั้น Gibbons และ Gerrard (1986 อ้างถึงใน Beebe et al.) ได้แสดงถึงความสัมพันธ์ของการเห็นคุณค่าในตนเองการเพิ่มขึ้นของอารมณ์ทางบวกของคน กล่าวคือ บุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ เมื่อได้รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลที่จะต้องเผชิญกับปัญหาส่วนตัว จะมีอารมณ์ทางบวกเพิ่มขึ้นมากกว่า เมื่อได้รับรู้ว่าเป็นบุคคลนั้นสามารถพิชิตปัญหานั้นได้ ส่วนผู้ร่วมการทดลองที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงจะแสดงผลไปในทางตรงกันข้าม กล่าวคือ ผู้ร่วมการทดลองจะเพิ่มอารมณ์ทางบวกมากกว่าหลังจากได้รับรู้ว่าบุคคลนั้นได้เอาชนะอุปสรรคนั้นได้ ดังนั้นบุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำก็เหมือนกับบุคคลที่มีความเศร้าโศก คือมีแนวโน้มที่จะใช้การเปรียบเทียบจากเบื้องบนสู่เบื้องล่าง ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า ความเศร้าและการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำนั้นมีความสัมพันธ์กันในทางบวก (Kernis, Granneman, & Mathis, 1991; Tennen & Herzberger, 1987 อ้างถึงใน Beebe et al.)

จากที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่า บุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ จะรับรู้ถึงอิทธิพลของสถานการณ์ที่คุกคามที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันมากกว่าบุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง และบุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ ถูกกระตุ้นให้ค้นหาคนที่จะมาเปรียบเทียบกับเป็นคนที่ยกกว่าตนเองมากกว่าบุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง และจะรู้สึกบรรเทาลงเมื่อได้เปรียบเทียบตนเองกับบุคคลเหล่านั้น ถ้าบุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงอยู่ในสถานการณ์ที่ถูกคุกคามอย่างหนัก พวกเขาที่มีแนวโน้มที่จะใช้การเปรียบเทียบเบื้องบนสู่เบื้องล่างเช่นกัน แต่ลักษณะการเปรียบเทียบจะแตกต่างจากการเปรียบเทียบที่กระทำโดยคนที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ

Gibbons และ McCoy (1991 อ้างถึงใน Beebe et al., 1996) พบว่าเมื่อบุคคลได้ถูกคุกคามจากการประสบความล้มเหลวในการทำงาน คนที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ จะเพิ่มอารมณ์ทางบวกหลังจากได้รับรู้ว่าผู้อื่นนั้นสามารถเอาชนะอุปสรรคได้ ในขณะที่คนที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงจะไม่เกิดอารมณ์ทางบวก อย่างไรก็ตามผู้ร่วมการทดลองที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงก็ได้ใช้การเปรียบเทียบจากเบื้องบนสู่เบื้องล่างในลักษณะที่เป็นวิธีการกระทำมากกว่าคนที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ นั่นก็คือใช้วิธีการลดคุณค่าของการที่ตนจะต้องกลายเป็นเหยื่อเคราะห์หรือร้ายลง เพศชายที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงได้ปฏิเสธบุคคลเป้าหมายที่เป็นที่เปรียบเทียบกับไม่สมควรเป็นคู่แข่งกับตน และเพศหญิงที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงได้ปฏิเสธบุคคลที่เป็นเป้าหมายในการเปรียบเทียบและประเมินบุคคลนั้นว่าเป็นที่น่าชื่นชอบเพียงเล็กน้อย

ดังนั้นบุคคลที่ได้รับการคุกคามที่เป็นคนที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง ที่ใช้การเปรียบเทียบแบบ จากเบื้องบนสู่เบื้องล่าง พวกเขาจะตัดสินใจเป้าหมายที่เปรียบเทียบว่ามีความดี้อยกว่าตัวเอง

นอกจากนี้กระบวนการเปรียบเทียบนี้ไม่ได้ประยุกต์ได้เพียงสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการ ประสบความสำเร็จเท่านั้น Taylor และ Lobel (1989 อ้างถึงใน Beebe et al., 1996) ได้นำทฤษฎี มาประยุกต์อธิบายถึงพฤติกรรมทางสังคมของบุคคลซึ่งตกอยู่ในภาวะทุกข์ทรมานจากโรคมะเร็ง ซึ่งข้อค้นพบนี้ได้สะท้อนผลของทฤษฎีที่ได้กล่าวมาข้างต้น กล่าวคือ คนที่ป่วยเป็นมะเร็งมีแนวโน้ม ที่จะประเมินสถานภาพตนเองโดยการเปรียบเทียบตนเองกับคนไข้ที่เป็นผู้ป่วยที่อยู่ในระดับขั้นที่แย่ กว่าตนเอง ข้อค้นพบนี้ชี้ว่า การเปรียบเทียบแบบเบื้องบนสู่เบื้องล่างนั้นช่วยป้องกันไม่ให้คุณค่าเกิด ความเครียดได้ โดยที่บุคคลนึกถึงคนอื่นที่อยู่ในสถานภาพที่แย่กว่าตนเอง ในขณะที่การ เปรียบเทียบจากเบื้องล่างสู่เบื้องบนซึ่งเป็นลักษณะการกระทำแบบใฝ่สัมพัทธ์นั้นจะมีประโยชน์ช่วย ใ้บุคคลมีความหวังและมีข้อมูลที่จะช่วยให้พวกเขาต่อสู้กับโรคร้ายได้

จากการศึกษาทฤษฎีการคงภาพลักษณะในการประเมินตนเอง ทฤษฎีการเปรียบเทียบทาง สังคม และแนวคิดการเห็นคุณค่าในตนเอง และการทบทวนงานวิจัยที่ได้นำเสนอมาแล้วนั้น ผู้วิจัย พบว่ามีประเด็นที่น่าสนใจนำมาศึกษาคือ

ถึงแม้ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง จะเป็นบุคคลที่มีความเชื่อมั่นสูง ไม่หวั่นไหวต่อ การประเมินของบุคคลโดยรอบ แต่จากทฤษฎีการคงภาพลักษณะในการประเมินตนเอง บุคคลจะ รู้สึกถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองเมื่อการประเมินเป็นการประเมินในด้านที่มีความเกี่ยวข้องสูงกับ การนิยามตนเอง และถ้าการประเมินนั้นเป็นการเปรียบเทียบตนเองกับบุคคลเป้าหมายที่ตนมี ความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมากแล้ว ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงย่อมรับรู้ถึงผลของการ เปรียบเทียบ และยังถ้าผลการเปรียบเทียบได้แสดงว่าตนเองมีความดี้อยกว่าบุคคลที่ตน เปรียบเทียบด้วยแล้ว ย่อมมีผลทำให้ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงสูญเสียความมั่นใจ ส่งผลให้ เกิดการประเมินตนเองในทางลบได้ ในทางกลับกันเมื่อพิจารณาในกรณีของความสัมพันธ์แบบ ใกล้ชิดกันน้อย ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงมีความมั่นใจในความสามารถของตนเองมาก ดังนั้นถ้าการคุกคามต่อการนิยามตนเองนั้นเกิดจากบุคคลเป้าหมายที่ตนมีความสัมพันธ์แบบห่าง เเหินแล้ว ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงย่อมไม่รู้สึกถึงผลกระทบที่ทำให้เกิดการประเมินตนเอง ในทางลบเลย ดังนั้นผู้วิจัยจึงตั้งเป็นสมมติฐานข้อที่ 1 ว่า

1. ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง เมื่อมีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมาก การคุกคามต่อ การนิยามตนเองมาก ทำให้เกิดความอิจฉามากกว่าการคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย และเมื่อมี ความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันน้อย การคุกคามต่อการนิยามตนเองมากหรือน้อยไม่ทำให้เกิดความ อิจฉาในระดับที่แตกต่างกัน

จากแนวคิดการเห็นคุณค่าในตนเอง ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ จะไม่ค่อยเชื่อมั่นในตนเองมีความวิตกกังวลสูงเมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่ยากลำบาก และหวั่นไหวต่อการประเมินของบุคคลรอบข้าง เมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว หากผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำต้องเผชิญกับการคุกคามต่อการนิยามตนเอง ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำย่อมรับรู้อย่างมากถึงอิทธิพลของการคุกคามนั้น โดยไม่คำนึงถึงว่าเป็นการเปรียบเทียบที่เกิดขึ้นจากบุคคลที่ตนมีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมากหรือมีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันน้อย ดังนั้นผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานข้อที่ 2 ว่า

2. ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ เมื่อมีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมาก การคุกคามต่อการนิยามตนเองมากทำให้เกิดความอิจฉามากกว่าการคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย และเมื่อมีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันน้อย การคุกคามต่อการนิยามตนเองมากทำให้เกิดความอิจฉามากกว่าการคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อยเช่นเดียวกัน

ตามทฤษฎีการคงสภาพลักษณะในการประเมินตนเอง ระดับระดับความใกล้ชิดนับว่าเป็นตัวแปรที่สำคัญที่จะทำให้บุคคลเพิ่มการรับรู้ของระดับความมากน้อยของการคุกคามต่อการนิยามตนเอง การเปรียบเทียบกับบุคคลเป้าหมายที่ตนมีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมาก ย่อมทำให้เกิดการคุกคามมากกว่าการเปรียบเทียบกับบุคคลเป้าหมายที่ตนมีความสัมพันธ์แบบห่างเหิน เพราะมีความใกล้ชิดเพียงเล็กน้อยย่อมทำให้บุคคลรับรู้ระดับของการคุกคามนั้นเพียงเล็กน้อย ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ตั้งสมมติฐานข้อที่ 3 ว่า

3. เมื่อมีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมาก การคุกคามต่อการนิยามตนเองมากทำให้เกิดความอิจฉามากกว่าการคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย และเมื่อมีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันน้อย การคุกคามต่อการนิยามตนเองมากหรือน้อยไม่ทำให้เกิดความอิจฉาในระดับที่แตกต่างกัน

ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง จะมีลักษณะมีความเชื่อมั่นในตนเองสูง มองตนเองว่าเป็นบุคคลที่มีค่า ไม่ถูกกระทบกระเทือนจากการตัดสินของคนอื่น ดังนั้นเมื่อเผชิญกับสถานการณ์ที่คุกคามต่อการนิยามตนเองมากก็จะรับรู้เพียงเล็กน้อยถึงผลกระทบของการคุกคามนั้นซึ่งส่งผลให้เกิดความอิจฉาในระดับต่ำซึ่งไม่แตกต่างจากความอิจฉาที่เกิดจากการคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย ส่วนในผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ ซึ่งมีลักษณะไม่ค่อยมีความเชื่อมั่นในตนเอง เมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่คุกคามต่อการนิยามตนเองมาก บุคคลจะรับรู้อย่างมากถึงอิทธิพลที่คุกคามนั้น และประเมินตนเองในทางลบซึ่งส่งผลทำให้เกิดความอิจฉามากกว่าเมื่อเผชิญต่อสถานการณ์ที่คุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย ดังนั้นผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐานข้อที่ 4 ว่า

4. ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง การคุกคามต่อตนเองมากหรือน้อยไม่ทำให้เกิดความอิจฉาในระดับที่แตกต่างกัน สำหรับผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ การคุกคามต่อการนิยามตนเองมากทำให้เกิดความอิจฉามากกว่าการคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย

ผลการวิจัยหลายเรื่องแสดงให้เห็นว่า ตัวแปรสำคัญที่ส่งผลให้เกิดความอิจฉาแตกต่างกัน คือการเห็นคุณค่าในตนเอง เพราะผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำจะรับรู้ถึงการคุกคามต่อการนิยามตนเอง และประเมินว่าการคุกคามต่อการนิยามตนเองนั้นว่าเป็นสิ่งที่ร้ายแรง ผู้วิจัยคาดหวังที่จะพบว่าในสถานการณ์ที่มีการคุกคามต่อการนิยามตนเอง ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำย่อมได้รับผลของการคุกคามต่อการนิยามตนเองมากกว่าและประเมินตนเองในทางลบมากกว่าผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง ดังนั้นผู้วิจัยจึงตั้งเป็นสมมติฐานข้อที่ 5 ว่า

5. ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำมีความอิจฉามากกว่าผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง

โดยทั่วไป บุคคลจะมีการนิยามตนเองในทางที่ดี มั่นใจในความสามารถของตนเอง และภาคภูมิใจในการนิยามตนเอง แต่ถ้าเมื่อใดก็ตามที่ การนิยามตนเองของบุคคลถูกคุกคามจากบุคคลอื่น เช่น ผลงานของบุคคลอื่นดีกว่าผลงานของตนเอง เมื่อนั้นบุคคลย่อมเกิดอารมณ์ทางลบ ความภาคภูมิใจลดลง รู้สึกอิจฉาบุคคลที่มีผลงานดีกว่าตน และบุคคลที่ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองมาก ย่อมรู้สึกถึงผลกระทบของการคุกคามนั้นมากกว่าบุคคลที่ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย ดังนั้นบุคคลที่ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองมากย่อมเกิดความอิจฉามากกว่า ดังนั้นผู้วิจัยจึงตั้งเป็นสมมติฐานข้อที่ 6 ว่า

6. การคุกคามต่อการนิยามตนเองมากทำให้เกิดความอิจฉามากกว่าการคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

เพื่อศึกษาถึงผลของการเห็นคุณค่าในตนเอง การคุกคามต่อการนิยามตนเอง และระดับความใกล้ชิด ที่มีต่อความอิจฉา

สมมติฐานในการวิจัย

1 ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง เมื่อมีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมาก การคุกคามต่อการนิยามตนเองมาก ทำให้เกิดความอิจฉามากกว่าการคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย และเมื่อมีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันน้อย การคุกคามต่อการนิยามตนเองมากหรือน้อยไม่ทำให้เกิดความอิจฉาในระดับที่แตกต่างกัน

2. ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ เมื่อมีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมาก การคุกคามต่อการนิยามตนเองมากทำให้เกิดความอิจฉามากกว่าการคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย และเมื่อมีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันน้อย การคุกคามต่อการนิยามตนเองมากทำให้เกิดความอิจฉามากกว่าการคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อยเช่นเดียวกัน

3. เมื่อมีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมาก การคุกคามต่อการนิยามตนเองมากทำให้เกิดความอิจฉามากกว่าการคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย และเมื่อมีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันน้อย การคุกคามต่อการนิยามตนเองมากหรือน้อยไม่ทำให้เกิดความอิจฉาในระดับที่แตกต่างกัน

4. ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง การคุกคามต่อตนเองมากหรือน้อยไม่ทำให้เกิดความอิจฉาในระดับที่แตกต่างกัน สำหรับผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ การคุกคามต่อการนิยามตนเองมากทำให้เกิดความอิจฉามากกว่าการคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย

5. ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำมีความอิจฉามากกว่าผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง

6. การคุกคามต่อการนิยามตนเองมากทำให้เกิดความอิจฉามากกว่าการคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย

ขอบเขตของการวิจัย

1. งานวิจัยเรื่องนี้เป็นการศึกษาอิทธิพลของการเห็นคุณค่าในตนเอง การถูกคุกคามต่อการนิยามตนเอง และลักษณะความสัมพันธ์แบบใกล้ชิด ที่มีต่อความอิจฉาโดยใช้แนวคิดเรื่องการเห็นคุณค่าในตนเอง ทฤษฎีการคงภาพลักษณะในการประเมินตนเอง

2. การศึกษาเรื่องความอิจฉานี้ เป็นความอิจฉาที่เกิดขึ้นจากการคุกคามต่อการนิยามตนเองของนิสิตปริญญาตรีเท่านั้น

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

การเห็นคุณค่าในตนเอง หมายถึง คะแนนที่ได้จากมาตรวัดการเห็นคุณค่าในตนเองที่ผู้วิจัยพัฒนาจากมาตรของ ชูลีกร ชิตรีตันทรีย์ (2541) เป็นมาตรประมาณค่าแบบ 5 ช่วงที่ให้ผู้ร่วมการทดลองประเมินความรู้สึกที่มีต่อตนเองในด้านความสามารถ ความสำคัญ ความรู้สึกว่ามีค่า และการประสบความสำเร็จ

การเห็นคุณค่าในตนเองสูง หมายถึง คะแนนที่ได้จากมาตรวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง โดยมีคะแนนสูงกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 75 ของผู้ตอบมาตรวัดการเห็นคุณค่าในตนเองทั้งหมด

การเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ หมายถึง คะแนนที่ได้จากมาตรวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง โดยมีคะแนนต่ำกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 25 ของผู้ตอบมาตรวัดการเห็นคุณค่าในตนเองทั้งหมด

การคุกคามต่อการนิยามตนเอง หมายถึง สถานการณ์ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเพื่อให้ผู้ร่วมการทดลองได้เกิดจินตนาการและเกิดความคุกคามต่อการประเมินตนเอง โดยแบ่งระดับการคุกคามเป็น 2 ระดับ

การคุกคามต่อการนิยามตนเองมาก หมายถึง สถานการณ์ที่มีความเกี่ยวข้องกับผู้ร่วมการทดลองมาก ทำให้ผู้ร่วมการทดลองรู้สึกถูกคุกคามต่อการประเมินตนเองสูง

การคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย หมายถึง สถานการณ์ที่มีความเกี่ยวข้องกับผู้ร่วมการทดลองน้อย ทำให้ผู้ร่วมการทดลองรู้สึกถูกคุกคามต่อการประเมินตนเอง

ระดับความใกล้ชิด หมายถึง ลักษณะของการเชื่อมโยงระหว่างบุคคล ในการวิจัยนี้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท

ความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมาก หมายถึง บุคคลเป้าหมายในสถานการณ์สมมติที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เป็นบุคคลที่มีลักษณะความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับผู้ร่วมการทดลอง ซึ่งได้แก่เพื่อนที่สนิทที่สุดของผู้ร่วมการทดลอง

ความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันน้อย หมายถึง บุคคลเป้าหมายในสถานการณ์สมมติที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับผู้ร่วมการทดลองแบบไม่ใกล้ชิดนัก ซึ่งได้แก่เพื่อนร่วมห้องที่ไม่ใช่เพื่อนสนิท

ความอิจฉา หมายถึง อารมณ์ทางลบซึ่งเกิดจากการที่บุคคลถูกคุกคามต่อการนิยามตนเอง ซึ่งเป็นคะแนนที่ได้จากมาตรวัดความอิจฉาที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นเป็นมาตรประมาณค่าแบบ 5 ช่วง โดยให้ผู้ร่วมการทดลองประเมินความรู้สึกของตนเองหลังจากที่อ่านสถานการณ์สมมติที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นว่ามีความรู้สึกตามข้อความที่ระบุมาน้อยเพียงใด โดยประเมินจากน้อยที่สุดไปจนถึงมากที่สุด

ตัวแปรในการวิจัย

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ประกอบด้วย

1.1 การเห็นคุณค่าในตนเอง (self-esteem) จำแนกออกเป็น 2 ประเภทได้แก่

1.1.1 ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง

1.1.2 ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ

1.2 ระดับความใกล้ชิด แบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

1.2.1 ความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมาก

1.2.2 ความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันน้อย

- 1.3 การคุกคามต่อการนิยามตนเอง แบ่งออกตามลักษณะของการคุกคาม 2 ประเภท ได้แก่
 - 1.3.1 การคุกคามต่อการนิยามตนเองมาก
 - 1.3.2 การคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย
2. ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ คะแนนความอิจฉา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ทำให้เข้าใจถึงอิทธิพลของการเห็นคุณค่าในตนเอง การคุกคามต่อการนิยามตนเอง และลักษณะความสัมพันธ์ของบุคคลที่มีต่อความอิจฉา ซึ่งความเข้าใจในเรื่องนี้จะนำไปสู่การรักษาความสัมพันธ์ที่ยั่งยืนกับผู้อื่น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นรูปแบบของการวิจัยแบบ 2x2x2 แฟคทอเรียล (factorial design) โดยมี การเห็นคุณค่าในตนเอง (การเห็นคุณค่าในตนเองสูง และการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ) การคุกคามต่อ การนิยามตนเอง (การคุกคามต่อการนิยามตนเองมาก และการคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย) และ ระดับความใกล้ชิด (ความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมาก และความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันน้อย) เป็นตัวแปรอิสระ และความอิจฉาเป็นตัวแปรตาม

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นนิสิตระดับปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยที่เข้าร่วมโดยสมัครใจจำนวน 240 คน ผู้วิจัยได้สุ่มตัวอย่างผู้ร่วมการทดลองเข้าร่วมการ ทดลอง 1 ใน 8 เดือนไซ เดือนไซละ 30 คนดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1

จำนวนตัวอย่างจำแนกตามเงื่อนไขการทดลอง

ระดับการเห็น คุณค่า ในตนเอง	ความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมาก		ความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันน้อย	
	การคุกคามต่อ การนิยาม ตนเองมาก	การคุกคามต่อ การนิยาม ตนเองน้อย	การคุกคามต่อ การนิยาม ตนเองมาก	การคุกคามต่อ การนิยาม ตนเองน้อย
สูง	30	30	30	30
ต่ำ	30	30	30	30

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1. มาตรการวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง
2. สถานการณ์การคุกคามต่อการนิยามตนเอง
 - 2.1 สถานการณ์การคุกคามต่อการนิยามตนเองมาก
 - 2.2 สถานการณ์การคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย
3. มาตรการวัดความอิจฉา

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

1. มาตรการวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง

1.1 ผู้วิจัยได้นำมาตรการวัดการเห็นคุณค่าในตนเองที่ ชูลีกร ชิตรีตันทรีย์ (2541) พัฒนาโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ (Item Analysis) และวิเคราะห์ความเที่ยงเชิงสอดคล้องภายในแบบ Cronbach (Cronbach's Alpha Coefficient of Internal Consistency) ซึ่งเป็นมาตรการวัดการเห็นคุณค่าในตนเองที่ ชูลีกร ชิตรีตันทรีย์ ได้แปลมาจาก มาตรการวัดการเห็นคุณค่าในตนเองของ Rosenberg (1979) ที่ได้อธิบายไว้ในหนังสือเรื่อง Conceiving The Self ประกอบด้วย

1. การมองตนเองในแง่บวกจำนวน 10 ข้อ (Positive self-regard)
2. มาตรการวัดความคงที่ของความคิดเห็นที่มีต่อตนเอง (The stability of self scale)

จำนวน 5 ข้อ

3. มาตรการวัดความรู้สึกซึมเศร้า (The depressive of self scale) จำนวน 6 ข้อ
4. มาตรการวัดจิตสำนึกแห่งตน (The self-consciousness scale) จำนวน 7 ข้อ

ชูลีกร ชิตรีตันทรีย์ ได้แปลมาตรทั้งสี่รายการเป็นภาษาไทยรวมได้ 28 ข้อ และสร้างข้อกระทงเพิ่มขึ้นอีก 28 ข้อ โดยเป็นการสร้างจากการเขียนข้อกระทงไปในทิศทางตรงกันข้าม เช่น

ข้อกระทงที่ Rosenberg สร้าง “ข้าพเจ้ามีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง”

ข้อกระทงที่ คุณชูลีกร สร้าง “ข้าพเจ้ามีความรู้สึกที่ไม่ดีต่อตนเอง”

ผู้วิจัยนำข้อกระทงรวม 56 ข้อของ ชูลีกร ชิตรีตันทรีย์ ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งเป็นองค์ประกอบทั้งสิ้น 4 องค์ประกอบซึ่งแสดงในตารางที่ 2 และดูข้อกระทง 56 ข้อ ได้ในภาคผนวก ก

ตารางที่ 2

องค์ประกอบและจำนวนข้อกระทงของมาตรวัดการเห็นคุณค่าในตนเองที่ใช้ในการพัฒนามาตร

องค์ประกอบ	ที่มา	จำนวนข้อกระทงทางบวก	จำนวนข้อกระทงทางลบ	รวม (ข้อ)
1.การมองตนเองในแง่บวก (Positive self- regard)	เดิม	5 (ข้อที่ 5,13,37,38,53)	5 (ข้อที่ 19,22,27,29,36)	10
	สร้างเพิ่ม	5 (ข้อที่ 2,7,9,17,39)	5 (ข้อที่ 11,15,18,30,34)	10
2.ความคงที่ของความคิดเห็น ที่มีต่อตนเอง (Stability of self)	เดิม	1 (ข้อที่ 46)	4 (ข้อที่ 8,16,41,52)	5
	สร้างเพิ่ม	4 (ข้อที่ 1,24,28,56)	1 (ข้อที่ 35)	5
3.ความรู้สึกซึมเศร้า (Depressive affect)	เดิม	5 (ข้อที่ 42,44,48,49,55)	1 (ข้อที่ 54)	6
	สร้างเพิ่ม	1 (ข้อที่ 12)	5 (ข้อที่ 4,14,25,31,33)	6
4.จิตสำนึกแห่งตน (Self-conciusness)	เดิม	1 (ข้อที่ 51)	6 (ข้อที่ 3,6,21,30,43,47)	7
	สร้างเพิ่ม	6 (ข้อที่ 10,20,23,26,32,45)	1 (ข้อที่ 40)	7
รวม	เดิม	12	16	28
	สร้างเพิ่ม	16	12	28
รวม	-	28	28	56

การให้คะแนน เนื่องจากข้อความที่นำมาวัดมีทั้งข้อความเชิงบวก (Positive) และข้อความเชิงลบ (Negative) ดังนั้นการคำนวณให้คะแนนแต่ละข้อความยึดหลักดังนี้

ความเห็นเชิงบวก (Positive) ให้ระดับคะแนนดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด	5 คะแนน
เห็นด้วย	4 คะแนน
เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยพอ ๆ กัน	3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	2 คะแนน
ไม่เห็นด้วยมากที่สุด	1 คะแนน

ความเห็นเชิงลบ (Negative) ให้ระดับคะแนนดังนี้

เห็นด้วยมากที่สุด	1 คะแนน
เห็นด้วย	2 คะแนน
เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยพอ ๆ กัน	3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	4 คะแนน
ไม่เห็นด้วยมากที่สุด	5 คะแนน

1.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับกลุ่มนิสิตปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่จะใช้ในการวิจัยและมีคุณสมบัติตามเกณฑ์เช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 140 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือแล้วตรวจให้คะแนน โดยการวิเคราะห์ข้อกระทงด้วยการทดสอบค่าที ซึ่งเป็นการวิเคราะห์กลุ่มสูง-กลุ่มต่ำจากร้อยละ 25 ของคะแนนรวมของกลุ่มตัวอย่าง ถ้าข้อกระทงใดมีระดับนัยสำคัญสูงกว่า .001 แสดงว่าข้อกระทงนั้นไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ฉะนั้นจึงไม่นำมาใช้ในการพิจารณา จากนั้นนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อกระทง (Item Analysis) ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ (Corrected Item-Total Correlation) เพื่อคัดเฉพาะข้อกระทงที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ถือว่าข้อกระทงนั้นด้อยคุณภาพจึงตัดทิ้งออก ผลการวิเคราะห์พบว่าข้อกระทง 44 ข้อที่ผ่านการคัดเลือก ซึ่งผลการวิเคราะห์นี้ต่างจากผลการวิเคราะห์ของชูลีกร ชิติรัตนทริย์ ซึ่งคัดข้อกระทงได้ผ่านเกณฑ์ 33 ข้อ นอกจากนั้นข้อกระทงทุกข้อขององค์ประกอบความคงที่ของความคิดเห็นที่มีต่อตนเองไม่ผ่านเกณฑ์การคัดเลือกมาตรวจวัดการเห็นคุณค่าของตนเอง ในงานวิจัยนี้จึงมีองค์ประกอบ 3 ปัจจัย ได้แก่ การมองตนเองในแง่บวก ความรู้สึกซึมเศร้า และจิตสำนึกแห่งตน

1.3 ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความเที่ยงของมาตรวัดการเห็นคุณค่าในตนเองโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงเชิงสอดคล้องภายในแบบ Cronbach (Cronbach's Alpha Coefficient of Internal Consistency) แบบหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .9419 ($N=140$) โดยคิดจากข้อกระทง 44 ข้อ (ผลการวิเคราะห์แสดงใน ภาคผนวก ข ตาราง ข1) โดยข้อที่ผ่านการคัดเลือกและได้จัดให้มีการเรียงลำดับข้อใหม่เพื่อความเหมาะสมในการเก็บข้อมูลได้แสดงไว้ใน ตารางที่ 3 ส่วนมาตรวัดการเห็นคุณค่าในตนเองที่ใช้จริงในงานวิจัยนี้แสดงไว้ในภาคผนวก ค

ตารางที่ 3

องค์ประกอบและจำนวนข้อกระทงของมาตรวัดการเห็นคุณค่าในตนเองที่ใช้จริง

องค์ประกอบ	ที่มา	จำนวนข้อกระทงทางบวก	จำนวนข้อกระทงทางลบ	รวม (ข้อ)
1.การมองตนเองในแง่บวก (Positive self-regard)	เดิม	6 (ข้อที่ 3,5,12,18,27,42)	6 (ข้อที่ 2,16,19,22,23,31)	12
	สร้างเพิ่ม	4 (ข้อที่ 1,6,13,30)	5 (ข้อที่ 7,11,14,29,40)	9
2.ความรู้สึกซึมเศร้า (Depressive affect)	เดิม	5 (ข้อที่ 33,35,38,39,44)	1 (ข้อที่ 43)	6
	สร้างเพิ่ม	1 (ข้อที่ 10)	5 (ข้อที่ 4,9,20,26,28)	6
3.จิตสำนึกแห่งตน (Self-consciousness)	เดิม	1 (ข้อที่ 41)	4 (ข้อที่ 17,25,34,37)	5
	สร้างเพิ่ม	5 (ข้อที่ 8,15,21,24,36)	1 (ข้อที่ 32)	6
รวม	เดิม	12	11	23
	สร้างเพิ่ม	10	11	21
รวม	-	22	22	44

2. สถานการณ์คุกคามต่อการนิยามตนเอง

2.1 ศึกษาเอกสารรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนิยามและโครงสร้างของตัวแปรที่ต้องการจะวัด

2.2 สร้างสถานการณ์ 2 สถานการณ์ได้แก่

2.2.1 สถานการณ์การคุกคามต่อการนิยามตนเองด้านการเรียน

2.2.2 สถานการณ์การคุกคามต่อการนิยามตนเองด้านการทำงาน

ในแต่ละสถานการณ์ ผู้วิจัยได้ควบคุมให้เป็นสถานการณ์ที่คุกคามต่อการนิยามตนเองมากและน้อยในระดับที่แตกต่างกัน (ดูภาคผนวก ง)

2.3 นำสถานการณ์ที่สร้างขึ้นไปให้นิสิตปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่จะใช้ในการวิจัยและมีคุณสมบัติตามเกณฑ์เช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 120 คน ทำเพื่อประเมินว่าสถานการณ์ที่คุกคามมากต่อการนิยามตนเองก่อให้เกิดการคุกคามมากต่อการนิยามตนเองในระดับที่มากน้อยแตกต่างกัน โดยใช้ค่าคุณศัพท์ที่แสดงถึงความรู้สึกคุกคามคือ แย่ และเสียความรู้สึก (ดูภาคผนวก จ) เมื่อทำการวิเคราะห์ค่าประสิทธิสัมพันธ์แบบเพียร์สัน พบว่าในสถานการณ์คุกคามต่อการนิยามตนเองในด้านการเรียน ความรู้สึกแย่ มีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับการเสียความรู้สึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .65, p < .001$) (ดูภาคผนวก ฉ ตาราง

ฉ1) และในสถานการณ์คุกคามต่อการนิยามตนเองในด้านการทำงาน ความรู้สึกแย่ มีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับการเสียความรู้สึกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .77, p < .001$) (ดูภาคผนวก ฉ ตาราง ฉ2)

2.4 วิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบให้เห็นความแตกต่างของ ระดับการคุกคามต่อการนิยามตนเองมากและน้อย โดยเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มสถานการณ์คุกคามต่อการนิยามตนเองมาก และความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมาก กับกลุ่มสถานการณ์คุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย และความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมาก ผลการวิเคราะห์ ปรากฏว่า กลุ่มสถานการณ์คุกคามต่อการนิยามตนเองมาก และความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมาก คุกคามต่อการนิยามตนเองมากกว่ากลุ่มสถานการณ์คุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย และความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมาก (ดูภาคผนวก ช ตาราง ช1) และเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มสถานการณ์คุกคามต่อการนิยามตนเองมาก และความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันน้อย กับกลุ่มสถานการณ์คุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย และความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันน้อย ผลการวิเคราะห์ ปรากฏว่า กลุ่มสถานการณ์คุกคามต่อการนิยามตนเองมาก และความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันน้อย คุกคามต่อการนิยามตนเองมากกว่ากลุ่มสถานการณ์คุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย และความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันน้อย (ดูภาคผนวก ช ตาราง ช2)

3 มาตรการวัดความอิจฉา

3.1 เป็นมาตรการวัดที่พัฒนามาจากงานวิจัยของ Parrott และ Smith (1993) โดยประกอบด้วยคำคุณศัพท์แสดงความรู้สึกทั้งหมด 10 ตัว ได้แก่ โกรธ เจ็บใจ เศร้าใจ ต้อยกว่า อิจฉา เหมือนว่าฉันล้มเหลว คับแค้นใจ ถูกปฏิบัติอย่างไม่ยุติธรรม ขาดความมั่นใจ ไม่พอใจ โดยให้ประเมินความรู้สึกจากมาตร 5 ช่วงคะแนน คะแนนความอิจฉาเกิดจากการรวมคะแนน คำคุณศัพท์ 10 ตัวเข้าด้วยกัน การที่ใช้คำคุณศัพท์ที่หลากหลายนั้นก็เพราะว่า Sharpsteen (1991) กล่าวว่าอารมณ์อิจฉาเป็นอารมณ์หลายอย่างที่ผสมเข้าด้วยกันของความโกรธ ความเศร้า และความกลัว (ดูภาคผนวก ข)

3.2 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับกลุ่มนิสิตปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่จะใช้ในการวิจัยและมีคุณสมบัติตามเกณฑ์เช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 240 คน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือแล้วตรวจให้คะแนน โดยการวิเคราะห์ข้อกระทงด้วยการทดสอบค่าที ซึ่งเป็นการวิเคราะห์กลุ่มสูง-กลุ่มต่ำจากร้อยละ 25 ของคะแนนรวมของกลุ่มตัวอย่าง ถ้าข้อกระทงใดมีระดับนัยสำคัญสูงกว่า .05 แสดงว่าข้อกระทงนั้นไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ฉะนั้นจึงไม่นำมาใช้ในการพิจารณา จากนั้นนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อกระทง (Item Analysis) ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ (Corrected Item-Total Correlation) เพื่อคัดเฉพาะข้อกระทงที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อกระทงแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ถือว่าข้อกระทงนั้นด้อยคุณภาพจึงตัดทิ้งออก ผลการวิเคราะห์พบว่าข้อกระทงที่ผ่านการคัดเลือก 10 ข้อ และ วิเคราะห์ความเที่ยงของมาตรการวัดความอิจฉาโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงเชิงสอดคล้องภายในแบบ Cronbach (Cronbach's Alpha Coefficient of Internal Consistency) โดยคิดจากข้อกระทง 10 ข้อ (ดูภาคผนวก ฉ)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้มาตราวัดการเห็นคุณค่าในตนเองไปให้กลุ่มตัวอย่างตอบ หลังจากนั้นนำมาแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่มโดยการวิเคราะห์กลุ่มสูง-กลุ่มต่ำจากร้อยละ 25 ของคะแนนรวมของกลุ่มตัวอย่างในการแบ่งผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงและผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ โดยให้ผู้ที่มีคะแนนสูงกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 75 ของผู้ตอบมาตราวัดการเห็นคุณค่าในตนเองเป็นผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง และผู้ที่มีค่าต่ำกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 25 ของผู้ตอบมาตราวัดการเห็นคุณค่าในตนเองเป็นผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ

2. ในการทดลองครั้งนี้แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 8 กลุ่ม กลุ่มละ 30 คน ตามเงื่อนไขดังแสดงในตารางที่ 1

3. ให้ผู้ร่วมการทดลองทุกคนได้ประเมินสถานการณ์ที่คุกคามต่อการนิยามตนเองในด้านการเรียนและการทำงาน

4. วัดผลความอิจฉาโดยมาตรวัดความอิจฉา

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยนี้ได้ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์โดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows โดยเป็นการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทาง (Three-way ANOVA) เพื่อทดสอบสมมติฐานทั้ง 6 ข้อ โดยสมมติฐานข้อ 1 และ 2 พิจารณาผลของการปฏิสัมพันธ์ของสามตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติ และทำการทดสอบด้วยสถิติ Games-Howell

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยขอเสนอตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปร

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง

ในขั้นแรกมีผู้ตอบมาตรวจวัดการเห็นคุณค่าในตนเองจำนวน 550 คน ปรากฏว่ามีผู้ที่มีคะแนนสูงกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 75 ของผู้ตอบมาตรวจวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง ซึ่งจัดว่าเป็นผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงจำนวน 142 คน และผู้ที่มีคะแนนต่ำกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 25 ของผู้ตอบมาตรวจวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง ซึ่งจัดว่าเป็นผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำจำนวน 138 คน แต่เนื่องจากผู้วิจัยต้องการผู้ร่วมการทดลองเพียง 240 คน เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างในจำนวนที่เท่ากันในแต่ละเงื่อนไข ผู้วิจัยได้คัดเลือกผู้ผ่านการคัดเลือกจากการตอบมาตรวจวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง โดยเอาผู้ที่ได้คะแนนสูงสุด 120 คน และผู้ที่ได้คะแนนต่ำสุด 120 คน ดังนั้นจึงมีผู้ที่ถูกคัดออก 38 คน

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล จำแนกตามเพศ อายุ ชั้นปี และคณะรายละเอียด ปรากฏตามตารางที่ 4

ตารางที่ 4

จำนวนและร้อยละของตัวอย่าง จำแนกตามลักษณะพื้นฐานต่าง ๆ ($N = 240$)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	108	45.00
หญิง	132	55.00
2. อายุ		
17	5	2.10
18	45	18.80
19	44	18.30
20	69	28.80

ตารางที่ 4 (ต่อ)

จำนวนและร้อยละของตัวอย่าง จำแนกตามลักษณะพื้นฐานต่าง ๆ (N = 240)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
2. อายุ		
21	64	26.70
22	13	5.40
3. ชั้นปีการศึกษา		
ชั้นปีที่ 1	57	23.80
ชั้นปีที่ 2	31	12.90
ชั้นปีที่ 3	72	30.00
ชั้นปีที่ 4	80	33.30
4. คณะเศรษฐศาสตร์	17	7.08
คณะวิทยาศาสตร์	54	22.50
คณะรัฐศาสตร์	75	31.25
คณะวิศวกรรมศาสตร์	45	18.75
คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี	12	5.00
คณะอักษรศาสตร์	37	15.42

ตอนที่ 2 ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปร

ในการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์แทนความหมาย ดังนี้

n	หมายถึง	จำนวนตัวอย่างในเงื่อนไขหนึ่ง ๆ
min	หมายถึง	คะแนนต่ำสุด
max	หมายถึง	คะแนนสูงสุด
M	หมายถึง	ค่ามัธยฐานหรือค่าเฉลี่ยของคะแนน
SD	หมายถึง	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
t	หมายถึง	ค่าสถิติทดสอบความแตกต่างของค่ามัธยฐานคณิต
HSE	หมายถึง	ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง
LSE	หมายถึง	ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ
HCL	หมายถึง	ความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมาก

LCL	หมายถึง	ความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันน้อย
HTH	หมายถึง	การคุกคามต่อการนิยามตนเองมาก
LTH	หมายถึง	การคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย

2.1 ผลการวิเคราะห์คะแนนต่ำสุด คะแนนสูงสุด ค่ามัชฌิมเลขคณิตและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนจากมาตรวัดการเห็นคุณค่าในตนเองของกลุ่มตัวอย่างที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงและต่ำ

จากมาตรวัดการเห็นคุณค่าในตนเองซึ่งได้นำไปให้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 550 คนตอบ แบ่งเป็นคนที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงจำนวน 142 คน มีคะแนนต่ำสุดเท่ากับ 155.25 และคะแนนสูงสุดเท่ากับ 190.50 มีค่ามัชฌิมเลขคณิตเท่ากับ 169.97 มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 11.94 ส่วนผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำจำนวน 138 คน มีคะแนนต่ำสุด 85.00 เท่ากับ และคะแนนสูงสุดเท่ากับมีค่ามัชฌิมเลขคณิตเท่ากับ 128.72 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 11.03 รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 5

ตารางที่ 5

คะแนนต่ำสุดและคะแนนสูงสุด ค่ามัชฌิมเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงและต่ำ

ระดับการเห็นคุณค่าในตนเอง	<i>n</i>	<i>min</i>	<i>max</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>
ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง	142	155.25	190.50	169.97	11.94
ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ	138	85.00	138.00	128.72	11.03

2.2 ค่ามัชฌิมเลขคณิตและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความอิจฉาในด้านการเรียนของผู้ร่วมการทดลองในแต่ละเงื่อนไข

เมื่อพิจารณาค่ามัชฌิมเลขคณิตของผู้ร่วมการทดลองทั้ง 8 เงื่อนไขในด้านการเรียน ปรากฏว่าผู้ร่วมการทดลองที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองมาก โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันมาก มีคะแนนความอิจฉา ($M = 34.97$) สูงกว่าผู้ร่วมการทดลองอีก 7 กลุ่ม ซึ่งเมื่อเทียบกับพิสัยของคะแนนที่เป็นไปได้ของมาตรวัดความอิจฉา 10 ถึง 50 คะแนน หรือคิดค่าเฉลี่ยเทียบกับมาตรประเมิน 5 ช่วง คะแนน 34.97 จะเท่ากับ 3.50 ดังนั้นค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนความอิจฉาของผู้ร่วมการทดลองกลุ่มนี้จึงจัดอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก รองลงมาได้แก่กลุ่มผู้ร่วมการทดลองที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองมาก โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันน้อย มีคะแนนความอิจฉา ($M = 27.77$) จัดอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างน้อย (เทียบตามมาตร 5 ช่วงเท่ากับ 2.78) และคะแนนใกล้เคียงกันได้แก่ กลุ่มผู้ร่วมการ

ทดลองที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกันมาก มีคะแนนความอิจฉา ($M = 27.00$) จัดอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างน้อย (เทียบกับมาตร 5 ช่วงเท่ากับ 2.70) รองลงมาได้แก่กลุ่มผู้ร่วมการทดลองที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองมาก โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดมาก มีคะแนนความอิจฉา ($M = 26.87$) จัดอยู่ในระดับปานกลาง (เทียบกับมาตร 5 ช่วงเท่ากับ 2.69) อีก 4 กลุ่มที่เหลือมีคะแนนความอิจฉาอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ยบนมาตร 5 ช่วงอยู่ระหว่าง 1.64 ถึง 2.00) กลุ่มที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนความอิจฉาต่ำสุด ($M = 16.40$ เทียบมาตร 5 ช่วงเท่ากับ 1.64) จัดอยู่ในระดับน้อยมากได้แก่ กลุ่มที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกันมาก และเมื่อพิจารณาค่ามัชฌิมเลขคณิตของความอิจฉาในด้านการเรียนของผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงมีคะแนนความอิจฉา ($M = 20.12$) จัดอยู่ในระดับน้อย (เทียบมาตร 5 ช่วงเท่ากับ 2.01) เป็นคะแนนที่ต่ำกว่าผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ ซึ่งมีคะแนนความอิจฉาอยู่ในระดับปานกลาง ($M = 28.12$ เทียบมาตร 5 ช่วงเท่ากับ 2.81) รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 6

ตารางที่ 6

ค่ามัชฌิมเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความอิจฉาในด้านการเรียน จำแนกตามเงื่อนไขการทดลอง ($n = 30$)

การเห็น คุณค่า ในตนเอง	ความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมาก				ความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันน้อย				รวม	
	คุกคามมาก		คุกคามน้อย		คุกคามมาก		คุกคามน้อย			
	M	SD	M	SD	M	SD	M	SD	M	SD
สูง	26.87	9.11	16.40	6.48	20.00	7.69	16.57	5.96	19.96	8.47
ต่ำ	34.97	8.83	27.00	7.52	27.77	5.21	18.23	7.81	26.99	9.47

2.3 ค่ามัชฌิมเลขคณิตและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความอิจฉาในด้านการทำงานของผู้ร่วมการทดลองในแต่ละเงื่อนไข

เมื่อพิจารณาค่ามัชฌิมเลขคณิตของผู้ร่วมการทดลองทั้ง 8 เงื่อนไข ปรากฏว่าผู้ร่วมการทดลองที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองมาก โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกันมาก มีคะแนนความอิจฉา ($M = 36.40$) สูงกว่าผู้ร่วมการทดลองอีก 7 กลุ่ม ซึ่งเมื่อเทียบกับพิสัยของคะแนนที่เป็นไปได้ของมาตรวัดความอิจฉา 10 ถึง 50 คะแนน หรือคิดค่าเฉลี่ยเทียบกับมาตรประเมิน 5 ช่วง คะแนน 36.40 จะเท่ากับ 3.64 ดังนั้นค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนความอิจฉาของผู้ร่วมการทดลองกลุ่มนี้จึงจัดอยู่ในระดับค่อนข้างมาก รองลงมาได้แก่กลุ่มผู้ร่วมการทดลองที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองมาก โดยบุคคลที่มี

ความสัมพันธ์ใกล้เคียงกันน้อย มีคะแนนความอิจฉา ($M = 29.13$) จัดอยู่ในระดับปานกลาง (เทียบตามมาตร 5 ช่วงเท่ากับ 2.91) รองลงมาได้แก่ กลุ่มผู้ร่วมการทดลองที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้เคียงกันมาก มีคะแนนความอิจฉา ($M = 27.47$) จัดอยู่ในระดับปานกลาง (เทียบตามมาตร 5 ช่วงเท่ากับ 2.74) รองลงมาได้แก่ กลุ่มผู้ร่วมการทดลองที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองมาก โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้เคียงกันมาก มีคะแนนความอิจฉา ($M = 26.80$) จัดอยู่ในระดับปานกลาง (เทียบตามมาตร 5 ช่วงเท่ากับ 2.68) อีก 4 กลุ่มที่เหลือมีคะแนนความอิจฉาอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ยบนมาตร 5 ช่วงอยู่ระหว่าง 1.70 ถึง 1.96) กลุ่มที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนความอิจฉาต่ำสุด ($M = 17.00$ เทียบมาตร 5 ช่วงเท่ากับ 1.70) จัดอยู่ในระดับน้อยมากได้แก่ กลุ่มที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ใกล้เคียงกันน้อย และเมื่อพิจารณาค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนความอิจฉาในด้านการทำงานของผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงมีคะแนนความอิจฉา ($M = 19.66$) จัดอยู่ในระดับน้อย (เทียบมาตร 5 ช่วงเท่ากับ 1.96) เป็นคะแนนที่ต่ำกว่าผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ ซึ่งมีคะแนนความอิจฉาในระดับปานกลาง ($M = 26.99$ เทียบตามมาตร 5 ช่วงเท่ากับ 2.69) รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 7

ตารางที่ 7

ค่ามัชฌิมเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความอิจฉาในด้านการทำงาน จำแนกตามเงื่อนไขการทดลอง ($n = 30$)

	ความสัมพันธ์แบบใกล้เคียงกันมาก				ความสัมพันธ์แบบใกล้เคียงกันน้อย				รวม	
	คุกคามมาก		คุกคามน้อย		คุกคามมาก		คุกคามน้อย			
	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>
HSE	26.80	9.73	17.03	5.35	19.63	6.42	17.00	6.03	20.12	8.07
LSE	36.40	7.78	27.47	7.14	29.13	4.63	19.47	7.39	28.12	9.07

2.4 ค่ามัชฌิมเลขคณิตและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความอิจฉาในด้านการเรียน จำแนกตามระดับการคุกคามต่อการนิยามตนเอง และลักษณะความสัมพันธ์

เมื่อพิจารณาค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนความอิจฉาในด้านการเรียน โดยดูความสัมพันธ์ของ 2 ตัวแปรคือ ระดับการคุกคามต่อการนิยามตนเอง และลักษณะความสัมพันธ์ ปรากฏว่า ผู้ร่วมการทดลองที่ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองมาก โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ใกล้เคียงกันมาก มีคะแนนความอิจฉา ($M = 30.92$) สูงกว่าผู้ร่วมการทดลองอีก 3 กลุ่ม ซึ่งเมื่อเทียบกับพิสัยคะแนนที่เป็นไปได้ของมาตรวัดความอิจฉา 10 ถึง 50 คะแนน หรือคิดค่าเฉลี่ยเทียบกับมาตรประเมิน 5 ช่วง คะแนน 30.92 จะเท่ากับ 3.09 ดังนั้นค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนความ

อิจฉาของผู้ร่วมการทดลองกลุ่มนี้จึงจัดอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาได้แก่ กลุ่มผู้ร่วมการทดลองที่ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองตนเองมาก โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันน้อย มีคะแนนความอิจฉา ($M = 23.88$) จัดอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย (เทียบตามมาตร 5 ช่วงเท่ากับ 2.38) รองลงมาได้แก่ กลุ่มผู้ร่วมการทดลองที่ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันมาก มีคะแนนความอิจฉา ($M = 21.70$) จัดอยู่ในระดับน้อย (เทียบตามมาตร 5 ช่วงเท่ากับ 2.17) และกลุ่มที่มีคะแนนความอิจฉาต่ำสุด ($M = 17.40$ เทียบตามมาตร 5 ช่วงเท่ากับ 1.74) จัดอยู่ในระดับน้อยมาก ได้แก่ กลุ่มผู้ร่วมการทดลองที่ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันน้อย รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 8

ตารางที่ 8

ค่ามัชฌิมเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนความอิจฉาในด้านการเรียน จำแนกตามตามระดับการคุกคามต่อการนิยามตนเอง และระดับความใกล้ชิด ($n = 60$)

	ความสัมพันธ์แบบ ใกล้ชิดกันมาก		ความสัมพันธ์แบบ ใกล้ชิดกันน้อย		รวม	
	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>
การคุกคามมาก	30.92	9.79	23.88	7.60	27.40	9.41
การคุกคามน้อย	21.70	8.77	17.40	6.94	19.55	8.17
รวม	26.31	10.35	20.64	7.94		

2.5 ค่ามัชฌิมเลขคณิตและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความอิจฉาในด้านการเรียน จำแนกตามระดับการคุกคามต่อการนิยามตนเอง และลักษณะความสัมพันธ์

เมื่อพิจารณาค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนความอิจฉาในด้านการทำงาน โดยดูความสัมพันธ์ของ 2 ตัวแปรคือ ระดับการคุกคามต่อการนิยามตนเอง และลักษณะความสัมพันธ์ ปรากฏว่า ผู้ร่วมการทดลองที่ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองมาก โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันมาก มีคะแนนความอิจฉา ($M = 31.60$) สูงกว่าผู้ร่วมการทดลองอีก 3 กลุ่ม ซึ่งเมื่อเทียบกับพิสัยคะแนนที่เป็นไปได้ของมาตรวัดความอิจฉา 10 ถึง 50 คะแนน หรือคิดค่าเฉลี่ยเทียบกับมาตรประเมิน 5 ช่วง คะแนน 31.60 จะเท่ากับ 3.16 ดังนั้นค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนนความอิจฉาของผู้ร่วมการทดลองกลุ่มนี้จึงจัดอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาได้แก่ กลุ่มผู้ร่วมการทดลองที่ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองตนเองมาก โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันน้อย มีคะแนนความอิจฉา ($M = 24.38$) จัดอยู่ในระดับปานกลาง (เทียบตามมาตร 5 ช่วงเท่ากับ 2.43) รองลงมาได้แก่ กลุ่มผู้ร่วมการทดลองที่ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันมาก มีคะแนนความอิจฉา ($M = 22.25$) จัดอยู่ในระดับน้อย (เทียบตาม

มาตร 5 ช่วงเท่ากับ 2.22) และกลุ่มที่มีคะแนนความอิจฉาต่ำสุด ($M = 18.23$ เทียบตามมาตร 5 ช่วงเท่ากับ 1.82) จัดอยู่ในระดับน้อยมาก ได้แก่ กลุ่มผู้ร่วมการทดลองที่ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันน้อย รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 9

ตารางที่ 9

ค่าเฉลี่ยเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความอิจฉาในด้านการทำงาน จำแนกตามตามระดับการคุกคามต่อการนิยามตนเองและระดับความใกล้ชิด ($n = 60$)

	ความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมาก		ความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันน้อย		รวม	
	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>
การคุกคามมาก	31.60	9.99	24.38	7.33	27.99	9.45
การคุกคามน้อย	22.25	8.18	18.23	6.80	20.24	7.76
รวม	26.92	10.23	21.31	7.69		

ตอนที่ 3 การทดสอบสมมติฐาน

ผู้วิจัยมีสมมติฐาน 6 ข้อ และผู้วิจัยวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทาง (Three-way ANOVA) โดยจะแยกเป็นการวิเคราะห์ด้านการเรียน และการทำงาน เมื่อพิจารณาตามตารางที่ 10 ซึ่งเป็นผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนในด้านการเรียน ปรากฏว่าพบปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 3 ตัวแปรคือ การเห็นคุณค่าในตนเอง ระดับความใกล้ชิด และระดับการคุกคามต่อการนิยามตนเองมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยค่า $F(1, 232) = 5.02, p < .05$ และยังพบปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร การเห็นคุณค่าในตนเอง และระดับความใกล้ชิดมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยค่า $F(1, 232) = 5.82, p < .05$ แต่ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเองและระดับการคุกคามต่อการนิยามตนเอง และไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างระดับความใกล้ชิดและระดับการคุกคามต่อการนิยามตนเอง นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบผลหลัก (main effect) ของการเห็นคุณค่าในตนเองมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.001 โดยค่า $F(1, 232) = 53.68, p < .001$ พบผลหลักของระดับความใกล้ชิดมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.001 โดยค่า $F(1, 232) = 34.85, p < .001$ และพบผลหลักของระดับการคุกคามต่อการนิยามตนเองมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.001 โดยค่า $F(1, 232) = 66.87, p < .001$

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนในด้านการทำงาน ปรากฏว่าพบปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 3 ตัวแปรคือ การเห็นคุณค่าในตนเอง ระดับความใกล้ชิด และระดับการคุกคามต่อการนิยามตนเองมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยค่า $F(1, 232) = 4.78, p < .05$ และยังพบปฏิสัมพันธ์

ระหว่างตัวแปร การเห็นคุณค่าในตนเอง และระดับความใกล้ชิดมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยค่า $F(1, 232) = 5.02, p < .05$ แต่ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่าง การเห็นคุณค่าในตนเอง และระดับการคุกคามต่อการนิยามตนเอง และไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่าง ระดับความใกล้ชิด และระดับการคุกคามต่อการนิยามตนเอง นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบผลหลัก (main effect) ของการเห็นคุณค่าในตนเองมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.001 โดยค่า $F(1, 232) = 79.06, p < .001$ ผลหลักของระดับความใกล้ชิดมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.001 โดยค่า $F(1, 232) = 38.97, p < .001$ และพบผลหลักของระดับการคุกคามต่อการนิยามตนเองมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.001 โดยค่า $F(1, 232) = 74.20, p < .001$

ตารางที่ 10

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทาง (Three-way ANOVA) ของคะแนนความอัจฉริยภาพในการเรียน และการทำงาน

แหล่งความแปรปรวน	ความอัจฉริยภาพในการเรียน				ความอัจฉริยภาพในการทำงาน			
	SS	df	MS	F	SS	df	MS	F
การเห็นคุณค่าในตนเอง (A)	2,968.08	1	2,968.08	53.68***	3,840.00	1	3,840.00	79.06***
ระดับความใกล้ชิด (B)	1,926.67	1	1,926.67	34.84***	1,892.82	1	1,892.82	38.97***
ระดับการคุกคามต่อการนิยามตนเอง (C)	3,697.35	1	3,697.35	66.87***	3,603.75	1	3,603.75	74.20***
A X B	322.02	1	322.02	5.82*	244.02	1	244.02	5.02*
A X C	48.60	1	48.60	0.88	144.15	1	144.15	2.97
B X C	112.07	1	112.07	2.03	153.60	1	153.60	3.16
A X B X C	277.35	1	277.35	5.02*	232.07	1	232.07	4.78*
ค่าความคลาดเคลื่อน	12,827.73	232	55.29		11,268.33	232	48.57	
รวม	154,438.00	240			160,966.00	240		

* $p < .05$. *** $p < .001$.

สมมติฐานที่ 1 ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง เมื่อมีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมาก การคุกคามต่อการนิยามตนเองมากทำให้เกิดความอิจฉามากกว่าการคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย และเมื่อมีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันน้อย การคุกคามต่อการนิยามตนเองมากหรือน้อยไม่ทำให้เกิดความอิจฉาในระดับที่แตกต่างกัน

ผลจากการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางในตารางที่ 10 พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเอง ระดับความใกล้ชิด และการคุกคามต่อการนิยามตนเอง ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบเปรียบเทียบค่ามัธยเลขคณิตคะแนนความอิจฉารายคู่ด้วยสถิติ Games-Howell ในแต่ละเงื่อนไขเพื่อทดสอบสมมติฐานที่ 1

เมื่อพิจารณาผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่ามัธยเลขคณิตคะแนนความอิจฉาในด้านการเรียนในกลุ่มผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงจากตารางที่ 11 ปรากฏว่า ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองมาก โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดมาก ($M = 26.87$) มีคะแนนความอิจฉาสูงกว่าผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดมาก ($M = 16.40$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองมาก โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดน้อย ($M = 20.00$) มีคะแนนความอิจฉาไม่แตกต่างจากผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดน้อย ($M = 16.57$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

นอกจากนี้ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่ามัธยเลขคณิตคะแนนความอิจฉาในด้านการเรียนของกลุ่มผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงพบว่า ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองมาก โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดมาก ($M = 26.87$) มีคะแนนความอิจฉาสูงกว่าผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองมาก โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดน้อย ($M = 20.00$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกันน้อย ($M = 16.57$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และนอกจากนี้ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองมาก โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกันน้อย ($M = 20.00$) มีคะแนนความอิจฉาไม่แตกต่างจากผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกันมาก ($M = 16.40$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และยังพบว่าผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกันมาก ($M = 16.40$) มีคะแนนความอิจฉาไม่แตกต่างจากผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกันน้อย ($M = 16.57$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 11

ผลการทดสอบความแตกต่างค่ามัธยฐานอันดับของคะแนนความอิจฉาในด้านการเรียน

โดยวิธีของ Games-Howell ในกลุ่มผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง

เงื่อนไขที่	n	ความอิจฉาในด้านการเรียน				
		M	1	2	3	4
1. HSE, HCL, HTH	30	26.87		6.87*	10.47***	10.30***
2. HSE, LCL, HTH	30	20.00			3.60	3.43
3. HSE, HCL, LTH	30	16.40				-0.17
4. HSE, LCL, LTH	30	16.57				

* $p < .05$. *** $p < .001$.

เมื่อพิจารณาผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่ามัธยฐานอันดับคะแนนความอิจฉาในด้านการเรียนในกลุ่มผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงจากตารางที่ 12 ปรากฏว่า ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองมาก โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดมาก ($M = 26.80$) มีคะแนนความอิจฉาสูงกว่าผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดมาก ($M = 17.03$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองมาก โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดน้อย ($M = 19.63$) มีคะแนนความอิจฉาไม่แตกต่างจากผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดน้อย ($M = 17.00$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

นอกจากนี้ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่ามัธยฐานอันดับคะแนนความอิจฉาในด้านการเรียนของกลุ่มผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงพบว่า ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองมาก โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดมาก ($M = 26.80$) มีคะแนนความอิจฉาสูงกว่าผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองมาก โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดน้อย ($M = 19.63$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกันน้อย ($M = 17.00$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และนอกจากนี้ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองมาก โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกันน้อย ($M = 19.63$) มีคะแนนความอิจฉาไม่แตกต่างจากผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกันมาก ($M = 17.03$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และยังพบว่าผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเอง

น้อย โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกันมาก ($M = 17.03$) มีคะแนนความอิจฉาไม่แตกต่างจากผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกันน้อย ($M = 17.00$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 12

ผลการทดสอบความแตกต่างค่ามัธยฐานเลขคณิตของคะแนนความอิจฉาในด้านการทำงาน โดยวิธีของ Games-Howell ในกลุ่มผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง

เงื่อนไขที่	n	ความอิจฉาในด้านการทำงาน				
		M	1	2	3	4
1. HSE, HCL, HTH	30	26.80		7.17*	9.77***	9.80***
2. HSE, LCL, HTH	30	19.63			2.60	2.63
3. HSE, HCL, LTH	30	17.03				0.03
4. HSE, LCL, LTH	30	17.00				

* $p < .05$. ** $p < .01$. *** $p < .001$.

สรุปผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนความอิจฉาในกลุ่มผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง ปรากฏว่า ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองมาก โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดมาก มีคะแนนความอิจฉาในด้านการเรียน และการทำงาน สูงกว่า ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองมาก โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดน้อย มีคะแนนความอิจฉาในเรื่องการเรียน และการทำงาน ไม่แตกต่างจากผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นผลการวิจัยจึงสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 1

สมมติฐานที่ 2 ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ เมื่อมีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมาก การคุกคามต่อการนิยามตนเองมากทำให้เกิดความอิจฉามากกว่าการคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย และเมื่อมีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันน้อย การคุกคามต่อการนิยามตนเองมากทำให้เกิดความอิจฉามากกว่าการคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย

ผลจากการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางในตารางที่ 10 พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเอง ระดับความใกล้ชิด และการคุกคามต่อการนิยามตนเอง ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบเปรียบเทียบค่ามัชฌิมเลขคณิตคะแนนความอิจฉารายคู่ด้วยสถิติ Games-Howell ในแต่ละเงื่อนไขเพื่อทดสอบสมมติฐานที่ 2

เมื่อพิจารณาผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่ามัชฌิมเลขคณิตคะแนนความอิจฉาในด้านการเรียนในกลุ่มผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำจากตารางที่ 13 ปรากฏว่า ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองมาก โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดมาก ($M = 34.97$) มีคะแนนความอิจฉาสูงกว่าผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดมาก ($M = 27.00$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองมาก โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดน้อย ($M = 27.77$) มีคะแนนความอิจฉาสูงกว่าผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดน้อย ($M = 18.23$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.001

นอกจากนี้ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่ามัชฌิมเลขคณิตคะแนนความอิจฉาในด้านการเรียนของกลุ่มผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำยังพบว่า ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองมาก โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดมาก ($M = 34.97$) มีคะแนนความอิจฉาสูงกว่าผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองมาก โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดน้อย ($M = 27.77$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกันน้อย ($M = 18.23$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และนอกจากนี้ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองมาก โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกันน้อย ($M = 27.77$) มีคะแนนความอิจฉาไม่แตกต่างจากผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกันมาก ($M = 27.00$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และยังพบว่าผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกันมาก ($M = 27.00$) มีคะแนนความอิจฉาสูงกว่าผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกันน้อย ($M = 18.23$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

ตารางที่ 13

ผลการทดสอบความแตกต่างค่ามัธยฐานอันดับของคะแนนความอิจฉาในด้านการเรียน

โดยวิธีของ Games-Howell ในกลุ่มผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ

เงื่อนไขที่	n	ความอิจฉาในด้านการเรียน				
		M	1	2	3	4
1. LSE, HCL, HTH	30	34.97		7.20**	7.97**	16.73***
2. LSE, LCL, HTH	30	27.77			0.77	9.53***
3. LSE, HCL, LTH	30	27.00				8.77**
4. LSE, LCL, LTH	30	18.23				

** $p < .01$. *** $p < .001$.

เมื่อพิจารณาผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่ามัธยฐานอันดับคะแนนความอิจฉาในเรื่องการทำงานในกลุ่มผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำจากตารางที่ 14 ปรากฏว่า ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองมาก โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดมาก ($M = 36.40$) มีคะแนนความอิจฉาสูงกว่าผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดมาก ($M = 27.47$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.001 และผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองมาก โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดน้อย ($M = 29.13$) มีคะแนนความอิจฉาสูงกว่าผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดน้อย ($M = 19.17$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.001

นอกจากนี้ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่ามัธยฐานอันดับคะแนนความอิจฉาในด้านการทำงานของกลุ่มผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำยังพบว่า ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองมาก โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดมาก ($M = 36.40$) มีคะแนนความอิจฉาสูงกว่าผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองมาก โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดน้อย ($M = 29.13$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกันน้อย ($M = 19.47$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และนอกจากนี้ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองมาก โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกันน้อย ($M = 29.13$) มีคะแนนความอิจฉาไม่แตกต่างจากผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกันมาก ($M = 27.47$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และยังพบว่าผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเอง

น้อย โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกันมาก ($M = 27.47$) มีคะแนนความอิจฉาสูงกว่าผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกันน้อย ($M = 19.47$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

ตารางที่ 14

ผลการทดสอบความแตกต่างค่ามัธยฐานอันดับของคะแนนความอิจฉาในด้านการทำงาน โดยวิธีของ Games-Howell ในกลุ่มผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ

เงื่อนไขที่	n	ความอิจฉาในด้านการทำงาน				
		M	1	2	3	4
1. LSE, HCL, HTH	30	36.40		7.27**	8.93***	16.93***
2. LSE, LCL, HTH	30	29.13			1.67	9.67***
3. LSE, HCL, LTH	30	27.47				8.00**
4. LSE, LCL, LTH	30	19.47				

** $p < .01$. *** $p < .001$.

สรุปผลการวิเคราะห์ ความแตกต่างของคะแนนความอิจฉาในกลุ่มผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ ปรากฏว่า ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองมาก โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดมาก มีคะแนนความอิจฉาในด้านการเรียน และการทำงาน สูงกว่า ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .001 ตามลำดับ และผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองมาก โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดน้อย มีคะแนนความอิจฉาในเรื่องการเรียน และการทำงาน สูงกว่า ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.001 ดังนั้นผลการวิจัยจึงสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 2

สมมติฐานที่ 3 เมื่อมีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมาก การคุกคามต่อการนิยามตนเองมากทำให้เกิดความอิจฉามากกว่าการคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย และเมื่อมีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันน้อย การคุกคามต่อการนิยามตนเองมากหรือน้อยไม่ทำให้เกิดความอิจฉาในระดับที่แตกต่างกัน

ผลจากการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางในตารางที่ 10 ปรากฏว่าไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างระดับความใกล้ชิดและระดับการคุกคามต่อการนิยามตนเอง แสดงว่าสมมติฐานที่ 3 ไม่ได้รับการสนับสนุน

สมมติฐานที่ 4 ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง การคุกคามต่อการนิยามตนเองมากหรือน้อยไม่ทำให้เกิดความอิจฉาในระดับที่แตกต่างกัน สำหรับผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ การคุกคามต่อการนิยามตนเองมากทำให้เกิดความอิจฉามากกว่าการคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย

ผลจากการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางในตารางที่ 10 ปรากฏว่าไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเองและ ระดับการคุกคามต่อการนิยามตนเอง แสดงว่าสมมติฐานที่ 4 ไม่ได้รับการสนับสนุน

สมมติฐานที่ 5 ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำมีความอิจฉามากกว่าผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง

ผลจากการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางในตารางที่ 10 ปรากฏว่าพบผลหลัก (main effect) ของการเห็นคุณค่าในตนเอง ทั้งในด้านการเรียน ($F_{1,232} = 53.68, p < .001$) และในด้านการทำงาน ($F_{1,232} = 79.06, p < .001$) แสดงว่า ค่ามัชฌิมเลขคณิตความอิจฉาในด้านการเรียน ของผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ ($M = 26.99$) สูงกว่าผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง ($M = 19.66$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และค่ามัชฌิมเลขคณิตความอิจฉาในด้านการทำงานของผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ ($M = 28.12$) สูงกว่าผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง ($M = 20.12$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 5

สมมติฐานที่ 6 การคุกคามต่อการนิยามตนเองมาก ทำให้เกิดความอิจฉามากกว่าการคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย

ผลจากการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทางในตารางที่ 10 ปรากฏว่าพบผลหลัก ของการคุกคามต่อการนิยามตนเอง ทั้งในด้านการเรียน ($F_{1,232} = 66.87, p < .001$) และในด้านการทำงาน ($F_{1,232} = 74.20, p < .001$) แสดงว่า ค่ามัชฌิมเลขคณิตในด้านการเรียนของผู้ที่ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองมาก ($M = 27.40$) สูงกว่าที่ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย ($M = 19.55$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และค่ามัชฌิมเลขคณิตในด้านการทำงานของผู้ที่ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองมาก ($M = 27.99$) สูงกว่าผู้ที่ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย ($M = 20.24$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงสนับสนุนสมมติฐานข้อที่ 6

ขอสรุปผลการทดสอบสมมติฐานดังนี้ รายละเอียดปรากฏตามตารางที่ 15

ตารางที่ 15

ตารางสรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐาน	ผลการวิจัย
1. HSE, HCL, HTH > HSE, HCL, LTH และ HSE, LCL, HTH \approx HSE, LCL, LTH	1. สันับสนุน : HSE, HCL, HTH > HSE, HCL, LTH สันับสนุน : HSE, LCL, HTH \approx HSE, LCL, LTH
2. LSE, HCL, HTH > LSE, HCL, LTH และ LSE, LCL, HTH > LSE, LCL, LTH	2. สันสนับสนุน : LSE, HCL, HTH > LSE, HCL, LTH สันสนับสนุน : LSE, LCL, HTH > LSE, LCL, LTH
3. HCL, HTH > HCL, LTH และ LCL, HTH > LCL, LTH	3. สันสนับสนุน : ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างระดับความ ใกล้ชิด และระดับการคุกคามต่อการนิยามตนเอง
4. HSE, HTH \approx HSE, LTH และ LSE, HTH > LSE, LTH	4. สันสนับสนุน : ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างการเห็น คุณค่าในตนเอง และระดับการคุกคามต่อการนิยาม ตนเอง
5. HTH > LTH	5. สันสนับสนุน : HTH > LTH
6. LSE > HSE	6. สันสนับสนุน : LSE > HSE

หมายเหตุ

HSE	หมายถึง	ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง
LSE	หมายถึง	ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ
HCL	หมายถึง	ความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมาก
LCL	หมายถึง	ความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันน้อย
HTH	หมายถึง	การคุกคามต่อการนิยามตนเองมาก
LTH	หมายถึง	การคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย

บทที่ 4

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาถึงอิทธิพลของการเห็นคุณค่าในตนเอง การคุกคามต่อการนิยามตนเอง และระดับความใกล้ชิดที่มีต่อความอิจฉา โดยได้ทำการศึกษาตามแนวทฤษฎีการคงภาพลักษณะในการประเมินตนเอง (Self evaluation maintenance) ของ Abraham Tesser (1999) และแนวคิดการเห็นคุณค่าในตนเอง ซึ่งข้อมูลที่ได้รับสามารถนำมาอภิปรายผลการวิเคราะห์ตามสมมติฐานที่เสนอไว้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง เมื่อมีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมาก การคุกคามต่อการนิยามตนเองมากทำให้เกิดความอิจฉา มากกว่าการคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย และเมื่อมีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันน้อย การคุกคามต่อการนิยามตนเองมากหรือน้อยไม่ทำให้เกิดความอิจฉาในระดับที่แตกต่างกัน

การวิจัยครั้งนี้สนับสนุนสมมติฐานที่ 1 คือ ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง เมื่อมีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมาก การคุกคามต่อการนิยามตนเองมากทำให้เกิดความอิจฉามากกว่าการคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย โดยพบว่า ค่ามัชฌิมเลขคณิตความอิจฉาของผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง ความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมาก การคุกคามต่อการนิยามตนเองมาก สูงกว่า ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง มีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมาก ได้รับการคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย Tesser และ Collins (1988) ซึ่งสามารถอธิบายตามแนวคิดการเห็นคุณค่าในตนเอง และทฤษฎีการคงภาพลักษณะในการประเมินตนเอง ตามแนวคิดการเห็นคุณค่าในตนเอง ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง ถึงแม้จะมีบุคลิกมีความมั่นใจในความสามารถของตนเอง มีอารมณ์ทางบวก มีความสามารถในการเผชิญปัญหาต่าง ๆ แต่เมื่อพิจารณาว่า บุคคลจะต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่มีความเกี่ยวข้องกับการนิยามตนเองสูง กล่าวคือ เป็นเรื่องบุคคลมีความถนัด เชี่ยวชาญสูงเป็นพิเศษ และเป็นสิ่งที่บุคคลได้ทำการฝึกฝนจนรู้สึกมั่นใจว่าเป็นความสามารถที่เก่งกว่าคนอื่น อีกทั้งแล้วสถานการณ์คุกคามนี้ยังเกิดขึ้นจากบุคคลเป้าหมายที่ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกันมากแล้ว เมื่อเป็นดังนี้สถานการณ์นี้จึงนับว่ามีอิทธิพลที่จะทำให้บุคคลรู้สึกคุกคามต่อการนิยามตนเอง ทำให้เกิดความขุ่นเคืองใจ และเกิดความอิจฉาในที่สุด ซึ่งเมื่อ

เปรียบเทียบกับสถานการณ์คุกคามที่เกิดจากบุคคลเป้าหมายที่ตนมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดเพียงเล็กน้อยแล้ว ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงย่อมรู้สึกว่าการคุกคามที่เกิดจากบุคคลเป้าหมายที่ตนมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันมากนั้นย่อมมีอิทธิพลคุกคามมากกว่าสถานการณ์คุกคามที่เกิดจากบุคคลที่ตนมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันน้อยกว่า ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีการคงภาพลักษณะในการประเมินตนเองประเมินตนเอง ที่กล่าวว่า บุคคลจะรับรู้ถึงอิทธิพลของการคุกคามต่อการนิยามตนเอง จากบุคคลเป้าหมายที่มีความใกล้ชิดได้ดีกว่าบุคคลที่ไม่ใกล้ชิด เช่น ญาติ พี่น้องและเพื่อน

และผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง เมื่อมีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันน้อย การคุกคามต่อการนิยามตนเองมากหรือน้อยไม่ทำให้เกิดความอิจฉาในระดับที่แตกต่างกัน โดยพบว่า ค่ามัชฌิมเลขคณิตความอิจฉาของผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง ความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันน้อย การคุกคามต่อการนิยามตนเองมาก ไม่แตกต่างจากผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง ความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันน้อย การคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการวิจัยนี้สามารถอธิบายตามแนวคิดการเห็นคุณค่าในตนเอง และทฤษฎีการคงภาพลักษณะในการประเมินตนเอง กล่าวคือ ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง เป็นผู้ที่มีความมั่นใจในความสามารถของตนเองมาก ด้วยเหตุนี้การคุกคามต่อการนิยามตนเองเป็นลักษณะการคุกคามต่อการนิยามตนเองมากหรือน้อย ได้เกิดจากบุคคลเป้าหมายที่ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดเพียงเล็กน้อยแล้ว สถานการณ์คุกคามนั้นย่อมส่งผลเพียงเล็กน้อยต่อการนิยามตนเอง ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงจึงเกิดความอิจฉาเพียงเล็กน้อย

สมมติฐานที่ 2 ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ เมื่อมีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมาก การคุกคามต่อการนิยามตนเองมากทำให้เกิดความอิจฉา มากกว่าการคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย และเมื่อมีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันน้อย การคุกคามต่อการนิยามตนเองมากทำให้เกิดความอิจฉามากกว่าการคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อยเช่นเดียวกัน

การวิจัยครั้งนี้สนับสนุนสมมติฐานที่ 2 คือ ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ เมื่อมีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมาก การคุกคามต่อการนิยามตนเองมากทำให้เกิดความอิจฉามากกว่าการคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย โดยพบว่า ค่ามัชฌิมเลขคณิตความอิจฉาของผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ ความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมาก การคุกคามต่อการนิยามตนเองมาก สูงกว่าผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ ความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมาก การคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการวิจัยนี้สามารถอธิบายตามแนวคิดการเห็นคุณค่าในตนเอง และทฤษฎีการคงภาพลักษณะในการประเมินตนเอง กล่าวคือ ผู้ที่มีการเห็น

คุณค่าในตนเองต่ำจะมีบุคลิกลักษณะที่ขาดความมั่นใจ หวั่นไหวกับการกระทำของบุคคลรอบข้าง ท้อแท้ง่ายเมื่อต้องเผชิญกับอุปสรรคที่ยากลำบาก ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำรับรู้อย่างมากถึงอิทธิพลของการคุกคามต่อการนิยามตนเอง และเมื่อสถานการณ์ที่คุกคามต่อการนิยามตนเองเกิดขึ้นจากบุคคลเป้าหมายที่ตนมีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมากด้วยแล้ว ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำย่อมรับรู้ถึงการคุกคามของสถานการณ์ได้มากกว่า สถานการณ์ที่เกิดจากบุคคลที่

ไม่ใกล้ชิด

และผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ เมื่อมีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันน้อย การคุกคามต่อการนิยามตนเองมากทำให้เกิดความอิจฉา มากกว่าการคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย โดยพบว่า ค่ามัชฌิมเลขคณิตความอิจฉาของผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ ความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันน้อย การคุกคามต่อการนิยามตนเองมากสูงกว่าผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ ความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันน้อย การคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ผลการวิจัยนี้สามารถอธิบายตามแนวคิดการเห็นคุณค่าในตนเอง และทฤษฎีการคงสภาพลักษณะในการประเมินตนเอง กล่าวคือ ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำจะมีบุคลิกลักษณะที่พึงพอใจในตนเองต่ำอยู่แล้ว ขาดความมั่นใจ หวั่นไหวกับการกระทำของบุคคลรอบข้าง ท้อแท้ง่ายเมื่อต้องเผชิญกับอุปสรรคที่ยากลำบาก ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำรับรู้อย่างมากถึงอิทธิพลของการคุกคามต่อการนิยามตนเอง ถึงแม้ว่าสถานการณ์คุกคามต่อการนิยามตนเองนั้นจะเกิดจากบุคคลเป้าหมายที่ตนมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันเพียงเล็กน้อยก็ตาม แต่บุคคลก็ยังรับรู้ถึงอิทธิพลของการคุกคามนั้น ทั้งนี้ก็เป็นเพราะบุคลิกลักษณะของผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำนั่นเอง ดังนั้นหากสถานการณ์ของการคุกคามนั้นเกิดขึ้นจากบุคคลเป้าหมายที่ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันมาก หรือน้อย ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำก็ย่อมเกิดความอิจฉาทั้งในสองกรณี เพียงแต่จะเกิดความอิจฉาสูงในกรณีที่ตนนั้นได้รับการคุกคามมาก มากกว่ากรณีที่ตนได้รับการคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย

สมมติฐานที่ 3 เมื่อมีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมาก การคุกคามต่อการนิยามตนเองมากทำให้เกิดความอิจฉา มากกว่าการคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย และเมื่อมีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันน้อย การคุกคามต่อการนิยามตนเองมากหรือน้อยไม่ทำให้เกิดความอิจฉาในระดับที่แตกต่างกัน

เนื่องจากไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่าง ระดับความใกล้ชิด และการคุกคามต่อการนิยามตนเอง ดังนั้นผลการวิจัยนี้จึงไม่สนับสนุนสมมติฐานที่ 3 และเมื่อพิจารณาจากผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนจากตารางที่ 11 แล้ว พบว่า ถึงแม้จะไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างระดับความใกล้ชิด

และการคุกคามต่อการนิยามตนเอง แต่ตัวแปร 2 ตัวนี้ก็มีแนวโน้มที่จะมีปฏิสัมพันธ์กันในการทำงาน อาจเป็นเพราะว่า เมื่อเป็นการคุกคามในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน บุคคลอาจรู้สึกถูกคุกคามต่อการนิยามของตนเองอย่างมาก เพราะว่าการทำงานเป็นสิ่งที่ต้องแสดงความสามารถของตนเองอย่างแท้จริงมากกว่าด้านการเรียน ซึ่งสามารถอธิบายได้ตามทฤษฎีการคงภาพลักษณะในการประเมินตนเอง กล่าวคือ การที่บุคคลมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันมากกับบุคคลเป้าหมายที่ถูกเปรียบเทียบในสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการนิยามตนเองสูง จะทำให้บุคคลรับรู้ได้อย่างดีถึงอิทธิพลของการคุกคามนั้นมากกว่าการที่ตนเองถูกเปรียบเทียบกับบุคคลเป้าหมายที่ตนมีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดเพียงเล็กน้อย เพราะว่าการเปรียบเทียบในลักษณะที่บุคคลเป้าหมายนั้นด้อยกว่าบุคคลที่ตนใกล้ชิดด้วย เช่น เพื่อนสนิท จะทำให้บุคคลเป้าหมายรู้สึกขาดความมั่นใจในความสามารถของตนเอง เพราะว่าคุณค่าที่ตนใกล้ชิดนั้นมีความสามารถดีกว่าตัวเอง ดังนั้นจึงทำให้ตนขาดความมั่นใจ และเกิดความอิจฉาในที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยหลายชิ้นของ Tesser และคณะ (Tesser & Campbell & Smith, 1984; Tesser & Paulhus, 1983; Tesser, Pilkington, & McIntosh, 1989; Tesser & Smith, 1980) และเมื่อมีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันน้อย การคุกคามต่อการนิยามตนเองมากหรือน้อยไม่ทำให้เกิดความอิจฉาในระดับที่แตกต่างกัน เพราะตามทฤษฎีการคงภาพลักษณะในการประเมินตนเอง ได้กล่าวว่าเมื่อตัวเราถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองโดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดน้อยแล้ว ตัวเราเองย่อมไม่รู้สึกถึงอิทธิพลของการคุกคามนั้น เพราะว่าคุณค่าที่เราถูกเปรียบเทียบเป็นคนที่เราไม่ได้มีความผูกพัน รู้จักกันเป็นอย่างดี เช่น เพื่อนสนิท ดังนั้นเราจึงไม่เกิดความอิจฉาแต่อย่างใด

นอกจากนี้การที่ผลการวิจัยไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่าง ระดับความใกล้ชิดและระดับการคุกคามต่อการนิยามตนเอง แต่พบผลหลักของระดับความใกล้ชิดและระดับการคุกคามต่อการนิยามตนเอง แสดงว่า ตัวแปรสองตัวนี้มีอิทธิพลต่อความอิจฉาแตกต่างกันอย่างเป็นอิสระ

สมมติฐานที่ 4 ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง การคุกคามต่อการนิยามตนเองมากหรือน้อยไม่ทำให้เกิดความอิจฉาในระดับที่แตกต่างกัน สำหรับผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ การคุกคามต่อการนิยามตนเองมากทำให้เกิดความอิจฉา มากกว่าการคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย

เนื่องจากไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่าง การเห็นคุณค่าในตนเอง และการคุกคามต่อการนิยามตนเอง ดังนั้นผลการวิจัยนี้จึงไม่สนับสนุนสมมติฐานที่ 4 ที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ก็เพราะว่า อาจจะมีตัวแปรอื่นที่มีผลต่อความอิจฉามากกว่า การเห็นคุณค่าในตนเอง และ การคุกคามต่อการนิยามตนเอง เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความอิจฉาอย่างเป็นอิสระต่อกัน กล่าวคือ ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำเกิดความอิจฉามากกว่าผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงไม่ว่าจะเป็นการคุกคาม

ต่อการนิยามตนเองมากหรือน้อยก็จะเกิดผลเช่นเดียวกัน ด้วยเหตุนี้ผลหลักของตัวแปรนี้จึงมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.001

สมมติฐานที่ 5 ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำมีความอิจฉา มากกว่าผู้ที่มีการเห็น
คุณค่าในตนเองสูง

ผลการวิจัยครั้งนี้สนับสนุนสมมติฐานที่ 5 คือ ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำมีความ
อิจฉา มากกว่าผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง โดยพบว่า ค่ามัชฌิมเลขคณิตความอิจฉาของผู้ที่มี
การเห็นคุณค่าในตนเองต่ำสูงกว่าผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
.001 ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยหลายชิ้น (Aspinwall & Taylor, 1993; Mathes & Severa, 1981;
Salovey & Rodin, 1984; Stewart & Beatty, 1985;) ตามแนวความคิดการเห็นคุณค่าในตนเอง
ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ เป็นบุคคลที่ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง และรับรู้ว่าตนเองด้อยค่า
มีลักษณะ ส่วนบุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง เป็นบุคคลที่มีมโนทัศน์ต่อตนเองในทางบวก
บุคคลจะรับรู้ตนเองว่าตนมีความสามารถ ประเมินสถานการณ์ต่าง ๆ ด้วยความมั่นใจ มีความ
เชื่อมั่นในตนเองมาก และมีความเชื่อถือในความคิดของตนเองสูง ด้วยเหตุนี้บุคคลที่เห็นคุณค่าใน
ตนเองสูง จึงไม่ค่อยหวั่นไหวเมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่คุกคามต่อการนิยามตนเอง จึงเกิด
คะแนนความอิจฉาต่ำกว่าผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ

สมมติฐานที่ 6 การคุกคามต่อการนิยามตนเองมากทำให้เกิดความอิจฉามากกว่าการ
คุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย

ผลการวิจัยครั้งนี้สนับสนุนสมมติฐานที่ 6 คือ การคุกคามต่อการนิยามตนเองมากทำให้
เกิดความอิจฉามากกว่าการคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย โดยพบว่า ค่ามัชฌิมเลขคณิตความ
อิจฉาของผู้ที่ถูกการคุกคามต่อการนิยามตนเองมากสูงกว่าผู้ที่ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Tesser และ Moore (1990)
ตามทฤษฎีการคงภาพลักษณะในการประเมินตนเอง สถานการณ์ที่เป็นการคุกคามต่อการนิยาม
ตนเองมากเป็นสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับตัวบุคคลสูง เพราะเป็นสิ่งที่บุคคลได้ทำการฝึกฝนอย่างดี
และเป็นสิ่งที่ยากที่จะพัฒนา ซึ่งเป็นผลทำให้บุคคลมีความภาคภูมิใจในความสามารถของตนที่
แตกต่างจากคนอื่น ดังนั้นเมื่อการนิยามตนเองของบุคคลได้ถูกเปรียบเทียบกับบุคคลอื่นที่มี
ความสามารถที่ใกล้เคียงหรือดีกว่าตน เมื่อนั้นความภาคภูมิใจในความสามารถของตนเองจะลดลง
และเกิดความสงสัยในความสามารถของตน จนทำให้ไม่แน่ใจและยอมรับผลของการเปรียบเทียบ

นั้น ทำให้เกิดความอิจฉาในระดับที่สูงกว่าการคุกคามที่เกี่ยวข้องเพียงเล็กน้อยกับการนิยามตนเอง เพราะว่าการคุกคามนั้นเป็นสถานการณ์ที่บุคคลรับรู้ว่าคุณค่าที่ตนถูกเปรียบเทียบเป็นคนที่มีความสามารถที่เหนือกว่าตน แต่ก็เป็นความสามารถในด้านที่ไม่เกี่ยวข้องกับตน ดังนั้นบุคคลเป้าหมายจึงไม่ได้ถูกทำลายความมั่นใจและไม่ได้เกิดความรู้สึกอิจฉาแต่อย่างใด

ข้อค้นพบเพิ่มเติม

ข้อค้นพบเพิ่มเติมนี้เป็นข้อค้นพบที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์เพิ่มเติมนอกเหนือไปจากสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า

1. ค่ามัชฌิมเลขคณิตคะแนนความอิจฉาของผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองมาก โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกันมาก สูงกว่า ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองมาก โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกันน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกันน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.001 ตามข้อค้นพบนี้สามารถอธิบายตามทฤษฎีการคงภาพลักษณะในการประเมินตนเองได้ว่า ตัวแปรในเรื่องความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดนั้นเป็นตัวแปรที่สำคัญที่ทำให้เกิดความอิจฉาที่แตกต่างกัน เพราะการคุกคามต่อการนิยามตนเองนั้นเมื่อเกิดขึ้นจากบุคคลที่บุคคลเป้าหมายมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดแล้ว บุคคลเป้าหมายย่อมรับรู้และรู้สึกถึงการคุกคามนั้นมากกว่าการเปรียบเทียบที่เกิดจากบุคคลที่บุคคลเป้าหมายไม่ได้มีสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดด้วย

2. ค่ามัชฌิมเลขคณิตคะแนนความอิจฉาของผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกันมาก ไม่แตกต่างจากผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองมาก โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกันน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ตามข้อค้นพบนี้เมื่อพิจารณาตามทฤษฎีการคงภาพลักษณะในการประเมินตนเอง ที่กล่าวว่าตัวแปรที่ทำให้บุคคลรู้สึกคุกคามก็คือ ความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิด และการคุกคามต่อการนิยามตนเอง ถ้าการเปรียบเทียบนั้นเกิดขึ้นจากบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับบุคคลเป้าหมาย แต่เป็นการเปรียบเทียบที่ไม่มีความเกี่ยวข้องกับการนิยามตนเอง การเปรียบเทียบนั้นก็ไม่ได้แตกต่างไปจากการเปรียบเทียบที่เกิดจาก บุคคลที่ไม่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับบุคคลเป้าหมาย และเปรียบเทียบในด้านที่เกี่ยวข้องกับการนิยามตนเองของบุคคลเป้าหมาย การเปรียบเทียบใน 2 กรณีทำให้เกิดความอิจฉาในระดับที่ไม่แตกต่างกัน

3. คำมีชฌิมเลขคณิตคะแนนความอิจฉาของผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองมาก โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกันน้อย ไม่แตกต่างจากผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกันน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ตามข้อค้นพบนี้เมื่อพิจารณาตามแนวความคิดการเห็นคุณค่าในตนเอง ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง เป็นคนที่มีความมั่นใจในความสามารถของตนเอง มีความเชื่อมั่นตนเองสูง เพราะฉะนั้น ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงย่อมได้รับผลกระทบเพียงเล็กน้อย ถ้าการคุกคามที่เกี่ยวข้องกับการนิยามตนเองเกิดขึ้นจากบุคคลที่ตนไม่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิด จึงทำให้เกิดความอิจฉาเพียงเล็กน้อย และไม่แตกต่างไปจากผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง มีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันน้อย และได้รับการคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย

4. คำมีชฌิมเลขคณิตคะแนนความอิจฉาของผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองมาก โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกันมาก สูงกว่า ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองมาก โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกันน้อย และผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกันน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.001 ตามข้อค้นพบนี้เมื่อพิจารณาตามทฤษฎีการคงภาพลักษณะในการประเมินตนเอง การเปรียบเทียบที่ก่อให้เกิดการคุกคามต่อการนิยามตนเอง ก็คือการเปรียบเทียบที่เกิดจากบุคคลที่บุคคลเป้าหมายมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิด ดังนั้นความใกล้ชิดจึงมีอิทธิพลสำคัญที่ก่อให้เกิดความอิจฉา นอกจากนี้ตามแนวความคิดการเห็นคุณค่าในตนเอง ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ เป็นผู้ที่ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง จึงทำให้ผลคะแนนความอิจฉาเฉลี่ยของการคุกคามที่เกิดจากบุคคลที่ใกล้ชิดแตกต่างสูงกว่ากลุ่มผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำกลุ่มที่เหลืออย่างชัดเจน

5. คำมีชฌิมเลขคณิตคะแนนความอิจฉาของผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกันมาก ไม่แตกต่างจากผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองมาก โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกันน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาตามแนวความคิดการเห็นคุณค่าในตนเองแล้ว ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ มีบุคลิกลักษณะของบุคคลที่ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง หวั่นไหวต่ออิทธิพลของสังคม ไวต่อคำวิพากษ์วิจารณ์ ดังนั้นการเปรียบเทียบที่เกิดขึ้นทั้งจากบุคคลที่ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองมีความใกล้ชิดมาก หรือใกล้ชิดเพียงเล็กน้อยก็ย่อมทำให้เกิดความอิจฉาในระดับที่ใกล้เคียงกัน

6. คำมีชติมเลขคณิตคะแนนความอิจฉาของผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองมาก โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกันน้อย สูงกว่า ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกันน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.001 ตามข้อค้นพบนี้เมื่อพิจารณาตามทฤษฎีการคงภาพลักษณะในการประเมินตนเองซึ่งมีหลักเกณฑ์ที่สำคัญว่าการเปรียบเทียบที่ก่อให้เกิดการคุกคามต่อการนิยามตนเองนั้น การเปรียบเทียบในด้านที่มีความเกี่ยวข้องสูงกับการนิยามตนเองมีศักยภาพอย่างมากต่อการนิยามตนเองของผู้ที่ถูกเปรียบเทียบ และยังเมื่อการเปรียบเทียบนี้เกิดขึ้นกับผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำแล้ว ซึ่งมีบุคลิกลักษณะเป็นผู้ที่ขาดความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง ดังนั้นถ้าการเปรียบเทียบที่เกี่ยวข้องกับการนิยามตนเองเกิดขึ้นจากบุคคลที่ตนมีความใกล้ชิดเพียงเล็กน้อย ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำก็ย่อมรู้สึกถึงการคุกคามนั้นได้อย่างดี

กล่าวโดยสรุป ความอิจฉาจะเกิดขึ้นเมื่อการนิยามตนเองถูกคุกคาม ยิ่งระดับของการคุกคามต่อการนิยามตนเองสูงมากเท่าใด ความอิจฉาก็จะสูงมากขึ้นเท่านั้น นอกจากนั้น การเห็นคุณค่าในตนเองยังเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อความอิจฉา โดยทั่วไปบุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงจะมีความอิจฉาน้อยกว่าบุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ แต่บุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงและต่ำ จะมีความอิจฉาแตกต่างกันเล็กน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับว่าบุคคลที่คุกคามต่อการนิยามตนเองนั้นเป็นคนใกล้ชิดมากน้อยเพียงใด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

เพื่อศึกษาถึงผลของการเห็นคุณค่าในตนเอง การคุกคามต่อการนิยามตนเอง และระดับความใกล้ชิด ต่อความอิจฉา

สมมติฐานในการวิจัย

1. ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง เมื่อมีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมาก การคุกคามต่อการนิยามตนเองมากทำให้เกิดความอิจฉามากกว่าการคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย และเมื่อมีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันน้อย การคุกคามต่อการนิยามตนเองมากหรือน้อยไม่ทำให้เกิดความอิจฉาในระดับที่แตกต่างกัน
2. ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ เมื่อมีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมาก การคุกคามต่อการนิยามตนเองมากทำให้เกิดความอิจฉามากกว่าการคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย และเมื่อมีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันน้อย การคุกคามต่อการนิยามตนเองมากทำให้เกิดความอิจฉามากกว่าการคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อยเช่นเดียวกัน
3. เมื่อมีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมาก การคุกคามต่อการนิยามตนเองมากทำให้เกิดความอิจฉามากกว่าการคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย และเมื่อมีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันน้อย การคุกคามต่อการนิยามตนเองมากหรือน้อยไม่ทำให้เกิดความอิจฉาในระดับที่แตกต่างกัน
4. ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง การคุกคามต่อการนิยามตนเองมากหรือน้อยไม่ทำให้เกิดความอิจฉาในระดับที่แตกต่างกัน สำหรับผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำการคุกคามต่อการนิยามตนเองมาก ทำให้เกิดความอิจฉามากกว่าการคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย
5. ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำมีความอิจฉามากกว่าผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง
6. การคุกคามต่อการนิยามตนเองมากทำให้เกิดความอิจฉามากกว่าการคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็นนิสิตระดับปริญญาตรี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ชั้นปีที่1ถึงชั้นปีที่ 4 จำนวน 240 คน ผู้วิจัยได้สุ่มตัวอย่างผู้ร่วมการทดลองเข้าร่วม การทดลอง 1 ใน 8 เดือนไซ เดือนไซละ 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. มาตรวัดการเห็นคุณค่าในตนเองของ
2. สถานการณ์คุกคามต่อการนิยามตนเอง
 - 2.1 สถานการณ์คุกคามต่อการนิยามตนเองมาก
 - 2.2 สถานการณ์คุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย
3. มาตรวัดความอิจฉา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยได้ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้นำมาตรวัดการเห็นคุณค่าในตนเองไปให้กลุ่ม ตัวอย่างตอบ หลังจากนั้นนำมาแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่มโดยให้ผู้ที่มีความสูงเกินหรือ เท่ากับร้อยละ 75 ของผู้ตอบมาตรวัดการเห็นคุณค่าในตนเองเป็นผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง และ ผู้ที่มีการต่ำกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 25 ของผู้ตอบมาตรวัดการเห็นคุณค่าในตนเองเป็นผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ
 2. ในการทดลองครั้งนี้แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 8 กลุ่ม กลุ่มละ 30 คน ตามเงื่อนไข
 3. ให้ผู้ร่วมการทดลองทุกคนได้ประเมินสถานการณ์ที่คุกคามต่อการนิยามตนเองในด้านการเรียนและการทำงาน
 4. วัดความอิจฉาโดยมาตรวัดความอิจฉา

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยนี้ได้ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์โดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows โดยเป็นการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทาง (Three-way ANOVA) เพื่อทดสอบสมมติฐานทั้ง 6 ข้อ โดยสมมติฐานข้อ 1 และ 2 พิจารณาผลของการปฏิสัมพันธ์ของสามตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติ และทำการทดสอบด้วยสถิติ Games-Howell

ผลการวิจัย

1. ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง เมื่อมีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมาก การคุกคามต่อการนิยามตนเองมาก มีค่ามัชฌิมเลขคณิตความอิจฉาในด้านการเรียน และการทำงาน สูงกว่า ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง เมื่อมีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมาก การคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 แต่ค่ามัชฌิมเลขคณิตความอิจฉาในด้านการเรียน และการทำงาน ของผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง เมื่อมีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันน้อย การคุกคามต่อการนิยามตนเองมาก ไม่แตกต่าง จากผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง เมื่อมีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันน้อย การคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
2. ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ เมื่อมีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมาก การคุกคามต่อการนิยามตนเองมาก มีค่ามัชฌิมเลขคณิตความอิจฉาในด้านการเรียน สูงกว่า ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ เมื่อมีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมาก การคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีค่ามัชฌิมเลขคณิตความอิจฉาในเรื่องการทำงาน สูงกว่า ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ เมื่อมีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมาก การคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ เมื่อมีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันน้อย การคุกคามต่อการนิยามตนเองมาก มีค่ามัชฌิมเลขคณิตความอิจฉาในด้านการเรียนและการทำงาน สูงกว่า ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ เมื่อมีความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันน้อย การคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001
3. ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทาง (Three-way ANOVA) ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างระดับความใกล้ชิด และระดับการคุกคามต่อการนิยามตนเอง
4. ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทาง (Three-way ANOVA) ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเอง และระดับการคุกคามต่อการนิยามตนเอง
5. ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ มีค่ามัชฌิมเลขคณิตความอิจฉาในด้านการเรียน และการทำงาน สูงกว่า ผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

6. ผู้ที่ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองมาก มีค่ามัชฌิมเลขคณิตความอิจฉาในด้านการเรียน และการทำงานสูงกว่าผู้ที่ถูกคุกคามต่อการนิยามตนเองน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่น ๆ ที่อาจมีผลให้บุคคลแสดงความอิจฉาแตกต่างกัน เช่น ศึกษาความแตกต่างระหว่างเพศชายกับเพศหญิง หรือบุคคลในอาชีพต่าง ๆ กัน
2. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมถึงเงื่อนไขต่าง ๆ ที่ส่งผลให้บุคคลเกิดความอิจฉามาก หรือน้อยลง เช่น ควรเพิ่มความจำเพาะเจาะจงของการนิยามตนเองเป็นรายบุคคล
3. ควรศึกษาการคุกคามต่อการนิยามตนเองให้เป็นการจำลองสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง โดยไม่จำเป็นต้องให้ผู้ร่วมการทดลองรู้ตัว เพื่อดูผลกระทบที่เกิดขึ้นจริง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

- ชวลีกร ชิตีรัตน์ทรัพย์. (2541). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเองกับการลำเอียงเพื่อตนเองภายในกลุ่มที่สมาชิกมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจต่างกัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชยาพร ลีประเสริฐ. (2535). ผลของการศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นาดยา วงศ์เหล็กภัย. (2532). ผลของกลุ่มจิตสัมพันธ์ที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Aspinwall, L. G., & Taylor, S. (1993). Effects of social comparison direction, threat, and self-esteem on affect, self-evaluation, and expected success. *Journal of Personality and Social Psychology, 64*, 708-722.
- Bath, F. D. (1988). The role of self-esteem in the experience of envy. *American Journal of Psychoanalysis, 48*, 198-210.
- Bass, B. M. (1960). *Leadership, psychology and organizational behavior*. London: Harper & Row.
- Baumeister, R. F. (1999). *The self in social psychology*. Philadelphia: Taylor & Fransis.
- Beebe, S. A., Beebe, S. J., & Redmond, M. V. (1996). *Interpersonal communication relating to others*. Boston: Allyn and Bacon.
- Bers, S. A., & Rodin, J. (1984). Social comparison jealousy: A developmental and motivational study. *Journal of Personality and Social Psychology, 47*, 766-779.
- Branden, N. (1981). *The psychology of self-esteem*. New York: Bantam Books, Inc.

- Buunk, B. P., Collins, R. L., Taylor, S. H., & Van Yperen, N. W. (1990). The affective consequence of social comparison: Either direction has its ups and downs. *Journal of Personality and Social Psychology, 59*, 1238-1249.
- Campbell, J. D. (1986). Similarity and uniqueness: The effects of attribute type, relevance, and individual difference in self-esteem and depression. *Journal of Personality and Social Psychology, 50*, 281-294.
- Ciadini, R. B., Borden, R. J., Thorne, A., Walker, M. R., Freeman, S., & Slone, L. R. (1976). Basking in reflected glory: Three (football) field studies. *Journal of Personality and Social Psychology, 34*, 366-375.
- Coopersmith, S. (1981). *The antecedents of self esteem*. Francisco: Freeman.
- Desteno, D., & Salovey, P. (1996). Jealousy and the characteristics of one's rival: A self-evaluation maintenance perspective. *Personality and Social Psychology Bulletin, 22*, 920-932.
- Festinger, L. (1954). A theory of social comparison processes. *Human Relations, 7*, 117-140.
- Gibbons, F. X. (1986). Social comparison and depression: Company's effect on misery. *Journal of Personality and Social Psychology, 51*, 140-148.
- Hewitt, John. (2000). *Self and Society: a Symbolic Interactionist Social Psychology*. Boston: Allyn and Bacon.
- Kernis, M. H., Grannemann, B. D., & Barclay L. C. (1989). Stability and level of self-esteem as predictors of anger, arousal, and hostility. *Journal of Personality and Social Psychology, 56*, 1013-1022.
- Leary, M. R., & Baumeister, R. F. (2000). The nature and function of self-esteem: Sociometer theory. *Advances in Experimental Social Psychology, 32*, 1-61.

- Mathes, E. W., & Severa, N. (1981). Jealousy, romantic love, and liking: Theoretical and preliminary scale development. *Psychological Report, 49*, 23-31.
- Mussen, P. H., Coger, J. J., & Kagan, J. (1969). *Child development and personality*. New York: Harper & Row.
- Nadler, A. D., Fisher, J., & BenItzhak, S. (1983). With a little help from my friend: Effect of single or multiple act aid as function of donor and task characteristics. *Journal of Personality and Social Psychology, 44*, 310-321.
- Parrott, W.G., & Smith, R. H. (1993). Distinguishing the experiences of envy and jealousy. *Journal of Personality and Social Psychology, 64*, 906-920.
- Pilkington, C. J., Tesser, A., & Stephens, D. (1991). Complementary in romantic relationships: A self-evaluation maintenance perspective. *Journal of Social and Personal Relationship, 8*, 481-504.
- Pleban, R., & Tesser, A. (1981). The effects of relevance and quality of another's performance on interpersonal closeness. *Social Psychology Quaterly, 44*, 278-285.
- Rosenberg, M. (1979). *Conceiving the self*. New York: Basic Book.
- Salovey, P., & Rodin, J. (1984). Some antecedents and consequences of social comparison jealousy. *Journal of Personality and Socail Psychology, 47*, 780-792.
- Salovey, P., & Rodin, J. (1991). Provoking jealousy and envy: Domain relevance and self-esteem threat. *Journal of Social and Clinical Psychology, 10*, 395-413.
- Sharpsteen, D. J. (1991). *The psychology of jealousy and envy*. New York: Guilford Press.
- Smith, J., & Tesser, A. (1980). Some effects of friendship and task relevance on helping: You don't always help the one you like. *Journal of Experimental Social Psychology, 16*, 582-590.

- Stewart, R. A., & Beatty, M. J. (1985). Jealousy and self-esteem. *Perceptual and Motor Skills*, 60, 153-154.
- Suls, J. M., & Miller, R. L. (1977). *Social comparison processes: Theoretical and empirical perspectives*. Washington, DC: Hemi-Sphere.
- Tesser, A. (1980). Self-esteem maintenance in family dynamics. *Journal of Personality and Social Psychology*, 39, 77-91.
- Tesser, A. (1999). Toward a self-evaluation maintenance model of social behavior. *Advances in Experimental Social Psychology*, 22, 446-460
- Tesser, A., & Campbell, J. (1982). Self-evaluation maintenance and the perception of friend and strangers. *Journal of Personality*, 59, 261-279.
- Tesser, A., Campbell, J., & Smith, M. (1984). Friendship choice and performance: Self-evaluation maintenance in children. *Journal of Personality and Social Psychology*, 46, 561-574.
- Tesser, A. & Collins, J. E. (1988). Emotion in social reflection and comparison situations: Intuitive, systematic and exploratory approaches. *Journal of Personality and Social Psychology*, 55, 695-709.
- Tesser, A., Millar, M. & Moore, J. (1988). Some affective consequences of social comparison and reflection process: The pain and pleasure of being close. *Journal of Personality and Social Psychology*, 54, 49-61.
- Tesser, A., & Moore, J. (1990). Independent threats and self-evaluation maintenance processes. *Journal of Social Psychology*, 36, 677-989.
- Tesser, A., & Paulhus, D. (1983). The definition of self: Private and public self-evaluation management strategies. *Journal of Personality and Social Psychology*, 44, 672-682.

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามความรู้สึกทั่วไป

ตอนที่ 1

ข้อมูลส่วนตัว

1. ชื่อ _____ นามสกุล _____
2. เพศ () ชาย () หญิง
3. คณะ _____
4. ชั้นปีที่ _____
5. อายุ _____

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2

คำชี้แจง ขอให้ท่านอ่านข้อความต่อไปนี้และพิจารณาว่าท่านรู้สึกอย่างไร

โดยที่ช่องหมายเลข 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยมาก

ที่ช่องหมายเลข 2 หมายถึง ไม่เห็นด้วย

ที่ช่องหมายเลข 3 หมายถึง ตัดสินใจไม่ได้

ที่ช่องหมายเลข 4 หมายถึง เห็นด้วย

ที่ช่องหมายเลข 5 หมายถึง เห็นด้วยมาก

ตัวอย่าง

ข้อ	ข้อความ	ไม่เห็น ด้วยมาก 1	ไม่เห็น ด้วย 2	ตัดสิน ใจไม่ได้ 3	เห็นด้วย 4	เห็นด้วย มาก 5
1	ฉันรู้สึกมั่นใจในความสามารถของฉัน					
	ถ้าฉันลืตพิจารณาแล้วมีความรู้สึกตรงกับข้อความนี้มากที่สุด ให้ฉันลืตทำเครื่องหมายบนหมายเลข 5	1	2	3	4	5
	ถ้าฉันลืตพิจารณาแล้วมีความรู้สึกตรงกับข้อความนี้มาก ให้ฉันลืตทำเครื่องหมายบนหมายเลข 4	1	2	3	4	5
	ถ้าฉันลืตพิจารณาแล้วมีความรู้สึกตรงกับข้อความนี้ปานกลาง ให้ฉันลืตทำเครื่องหมายบนหมายเลข 3	1	2	3	4	5
	ถ้าฉันลืตพิจารณาแล้วมีความรู้สึกตรงกับข้อความนี้น้อย ให้ฉันลืตทำเครื่องหมายบนหมายเลข 2	1	2	3	4	5
	ถ้าฉันลืตพิจารณาแล้วมีความรู้สึกตรงกับข้อความนี้น้อยที่สุด ให้ฉันลืตทำเครื่องหมายบนหมายเลข 1	1	2	3	4	5

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถามฉบับนี้มีทั้งหมด 56 ข้อ ขอให้ท่านตอบตามความเป็นจริงและตอบให้ครบทุกข้อ

ข้อ	ข้อความ	ไม่เห็น ด้วยมาก	ไม่เห็น ด้วย	ตัดสิน ใจไม่ได้	เห็นด้วย	เห็นด้วย มาก
		1	2	3	4	5
1	ข้าพเจ้าสังเกตเห็นที่ข้าพเจ้ามีต่อตนเองนั้นเปลี่ยนแปลงไปได้ซ้ำมาก	1	2	3	4	5
2	ข้าพเจ้าไม่เคยรู้สึกว่าคุณเป็นคนที่ได้รับประโยชน์	1	2	3	4	5
3	ข้าพเจ้ารู้สึกประหลาดเวลาที่มีคนมาคุยกับข้าพเจ้าทำงาน	1	2	3	4	5
4	โดยรวมแล้ว ข้าพเจ้าคิดว่าตนเองเป็นคนที่ไม่มีความสุขนัก	1	2	3	4	5
5	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าตนเองเป็นคนที่มีความดีค่า อย่างน้อยที่สุดก็มีความดีค่าเท่ากับคนอื่น ๆ	1	2	3	4	5
6	ถ้าข้าพเจ้าแต่งกายผิดแบบไปในงานเลี้ยง ข้าพเจ้าจะรู้สึกกังวลมาก	1	2	3	4	5
7	เมื่อพิจารณาแล้ว ข้าพเจ้าค่อนข้างรู้สึกว่าตนเองเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จ	1	2	3	4	5
8	บางวันข้าพเจ้ามีความคิดต่อตนเองในทางที่ดีมาก และบางวันข้าพเจ้ามีความคิดต่อตนเองในทางที่ไม่ดีเลย	1	2	3	4	5
9	บางครั้งข้าพเจ้าคิดว่าข้าพเจ้ามีสิ่งดี ๆ หลายอย่าง	1	2	3	4	5
10	ถ้าข้าพเจ้าไปในงานเลี้ยงที่ข้าพเจ้าไม่รู้จักกับแขกส่วนใหญ่ ข้าพเจ้าจะไม่สงสัยว่าคนอื่นจะมองข้าพเจ้าอย่างไร	1	2	3	4	5
11	โดยทั่วไป ข้าพเจ้ารู้สึกไม่พอใจในใจตนเอง	1	2	3	4	5
12	ถ้ามีคนบอกข้าพเจ้าว่า "คนอื่นมีความสุขมากกว่าฉัน" สิ่งนี้ไม่เป็นความจริงสำหรับข้าพเจ้า	1	2	3	4	5
13	ข้าพเจ้ามีความสามารถที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ได้ดีเท่ากับคนอื่น ๆ	1	2	3	4	5
14	ข้าพเจ้าไม่ค่อยมีเรื่องสนุกในชีวิตมากนัก	1	2	3	4	5
15	ข้าพเจ้ามีความรู้สึกที่ไม่ดีต่อตนเอง	1	2	3	4	5
16	ข้าพเจ้าเคยพบว่า วันหนึ่งข้าพเจ้ามีความคิดต่อตนเองแบบหนึ่ง และอีกวันข้าพเจ้ามีความคิดต่อตนเองแตกต่างออกไป	1	2	3	4	5
17	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าตนเองมีหลายสิ่งที่น่าสนใจ	1	2	3	4	5
18	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าตนเองมีลักษณะที่ดีอยู่ไม่กี่อย่าง	1	2	3	4	5
19	ข้าพเจ้าอยากมีความรู้สึกนับถือในตนเองมากกว่านี้	1	2	3	4	5

ข้อ	ข้อความ	ไม่เห็น ด้วยมาก 1	ไม่เห็น ด้วย 2	ตัดสินใจ ไม่ได้ 3	เห็นด้วย 4	เห็นด้วย มาก 5
20	มีคนบอกว่า"เวลาที่อยู่กับคนอื่น ฉันมักประหม่าเพราะฉันกังวลว่าเขาจะชอบฉันแค่ไหน"ข้าพเจ้าไม่เคยเกิดความรู้สึกเช่นนี้	1	2	3	4	5
21	ถ้าข้าพเจ้าต้องออกมาหน้าชั้นและเล่าเรื่องกับวันเปิดเทอมให้เพื่อนๆฟัง ข้าพเจ้าจะคิดมากว่าเพื่อนๆจะมองข้าพเจ้าอย่างไร	1	2	3	4	5
22	บางครั้ง ข้าพเจ้ารู้สึกว่าเป็นคนที่ไร้ประโยชน์	1	2	3	4	5
23	ข้าพเจ้าไม่รู้สึกประหม่าเวลาที่มีคนมาดูข้าพเจ้าทำงาน	1	2	3	4	5
24	ความคิดเห็นที่ข้าพเจ้ามีต่อตนเองมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงได้น้อย	1	2	3	4	5
25	ข้าพเจ้าอยากบอกว่าเวลาส่วนใหญ่ข้าพเจ้าไม่ค่อยมีความสุขนัก	1	2	3	4	5
26	ถ้าข้าพเจ้าแต่งกายผิดแบบไปในงานเลี้ยง ข้าพเจ้าจะไม่รู้สึกกังวลนัก	1	2	3	4	5
27	เมื่อพิจารณาแล้ว ข้าพเจ้าค่อนข้างรู้สึกว่าตนเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จ ความล้มเหลว	1	2	3	4	5
28	ความคิดที่ข้าพเจ้ามีต่อตนเองในแต่ละวันมักเป็นไปในทำนองเดียวกัน	1	2	3	4	5
29	บางครั้ง ข้าพเจ้าคิดว่าข้าพเจ้าไม่มีอะไรดีเลย	1	2	3	4	5
30	ถ้าข้าพเจ้าไปในงานเลี้ยงที่ข้าพเจ้าไม่รู้จักรับแขกส่วนใหญ่ ข้าพเจ้าจะสงสัยมากกว่าคนอื่นจะมองข้าพเจ้าอย่างไร	1	2	3	4	5
31	ข้าพเจ้าอยากบอกว่า เวลาส่วนใหญ่ข้าพเจ้าไม่ค่อยว่าเงินนัก	1	2	3	4	5
32	ถ้าอาจารย์ให้ข้าพเจ้าออกมาหน้าชั้นเล่าเรื่องเกี่ยวกับวันเปิดเทอม ข้าพเจ้าจะไม่รู้สึกประหม่ามากนัก	1	2	3	4	5
33	วันนี้ข้าพเจ้าไม่ค่อยมีความสุขนัก	1	2	3	4	5
34	ข้าพเจ้าไม่มีความสามารถที่จะทำสิ่งต่างๆได้ดีเท่าคนอื่น	1	2	3	4	5
35	ข้าพเจ้ารู้สึกว่า มีหลายสิ่งที่สามารถเปลี่ยนความคิดเห็นที่ข้าพเจ้ามี ต่อตนเองในขณะนี้	1	2	3	4	5
36	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าตนเองไม่มีอะไรน่าภูมิใจมากนัก	1	2	3	4	5
37	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าตนเองมีลักษณะที่ดีอยู่หลายอย่าง	1	2	3	4	5
38	ข้าพเจ้ามีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง	1	2	3	4	5
39	ข้าพเจ้ารู้สึกนับถือในตนเองมากพอ	1	2	3	4	5

ข้อ	ข้อความ	ไม่เห็น ด้วยมาก	ไม่เห็น ด้วย	ตัดสินใจ ไม่ได้	เห็นด้วย	เห็นด้วย มาก
		1	2	3	4	5
40	สมมติว่ามีแขกผู้ใหญ่มาเยี่ยมชั้นเรียนและอาจารย์ต้องการให้ ข้าพเจ้าลุกขึ้นแนะนำตัว ข้าพเจ้าไม่ชอบการกระทำเช่นนี้	1	2	3	4	5
41	ความคิดเห็นที่ข้าพเจ้ามีต่อตนเองมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงได้มาก	1	2	3	4	5
42	ข้าพเจ้าอยากบอกว่า เวลาส่วนใหญ่ข้าพเจ้ามีความสุขมาก	1	2	3	4	5
43	มีคนบอกว่า"เวลาที่อยู่กับคนอื่น ฉันมักประหม่าเพราะฉันกังวล ว่าเขาจะชอบฉันแค่ไหน"ข้าพเจ้าเคยเกิดความรู้สึกเช่นนี้	1	2	3	4	5
44	ข้าพเจ้าอยากบอกว่า เวลาส่วนใหญ่ข้าพเจ้าว่าเจริงมาก	1	2	3	4	5
45	ถ้าข้าพเจ้าต้องออกมาหน้าชั้นและเล่าเรื่องกับวันปิดเทอมให้ เพื่อนๆ ฟัง ข้าพเจ้าจะไม่คิดมากว่าเพื่อนๆ จะมองข้าพเจ้าอย่างไร	1	2	3	4	5
46	ข้าพเจ้ารู้สึกที่ไม่มีสิ่งใดหรือแทบไม่มีสิ่งใดเลยที่จะสามารถ เปลี่ยนความคิดเห็นที่ข้าพเจ้ามีต่อตนเองในขณะนี้ได้	1	2	3	4	5
47	ถ้าอาจารย์ให้ข้าพเจ้าออกมาหน้าชั้นเล่าเรื่องเกี่ยวกับวันปิดเทอม ข้าพเจ้าจะประหม่ามาก	1	2	3	4	5
48	วันนี้ข้าพเจ้ามีความสุขมาก	1	2	3	4	5
49	โดยรวมแล้ว ข้าพเจ้าคิดว่าตนเองเป็นคนที่มีความสุขคนหนึ่ง	1	2	3	4	5
50	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าตนเป็นคนที่ไม่มีคุณค่าเท่ากับคนอื่นๆ	1	2	3	4	5
51	สมมติว่ามีแขกผู้ใหญ่มาเยี่ยมชั้นเรียนและอาจารย์ต้องการให้ ข้าพเจ้าลุกขึ้นแนะนำตัว ข้าพเจ้าชอบการกระทำเช่นนี้	1	2	3	4	5
52	ข้าพเจ้าสังเกตว่า ความคิดเห็นที่ข้าพเจ้ามีต่อตนเองนั้นเปลี่ยน แปลงได้เร็วมาก	1	2	3	4	5
53	โดยทั่วไป ข้าพเจ้ารู้สึกพอใจตนเอง	1	2	3	4	5
54	ถ้ามีคนบอกข้าพเจ้าว่า "คนอื่นมีความสุขมากกว่าฉัน" สิ่งนี้ เป็นความจริงสำหรับข้าพเจ้า	1	2	3	4	5
55	ข้าพเจ้ามีเรื่องสนุกสนานในชีวิตเยอะ	1	2	3	4	5
56	ข้าพเจ้าไม่เคยเลยที่จะพบว่า วันหนึ่งข้าพเจ้ามีความคิดต่อตนเอง แบบหนึ่ง และอีกวันหนึ่งข้าพเจ้ามีความคิดต่อตนเองแตกต่างออกไป	1	2	3	4	5

ภาคผนวก ข

ตาราง ข 1

ผลการวิเคราะห์คุณภาพของข้อกระทงของมาตรการเห็นคุณค่าในตนเอง (N = 140)

ข้อ	ทิศทาง	กลุ่มสูง n = 33		กลุ่มต่ำ n = 36		t	p	ข้อที่ผ่าน การคัดเลือก	Corrected item- total correlation	
		M	SD	M	SD				ครั้งที่ 1 (56ข้อ)	ครั้งที่ 2 (44ข้อ)
1	+	2.91	1.13	2.89	1.14	0.07	.471		-.0149	-
2	+	4.39	0.70	2.31	0.92	10.51	.000	☐	.5688	.5703
3	-	3.15	1.03	1.78	0.72	6.44	.000	☐	.4867	.4612
4	-	4.24	0.83	2.64	0.96	7.39	.000	☐	.5765	.6111
5	+	4.58	0.79	3.41	0.87	5.75	.000	☐	.5432	.4817
6	-	2.60	1.12	1.89	0.71	3.15	.002		.2137	-
7	+	3.76	0.15	2.61	0.77	6.27	.000	☐	.4497	.4982
8	-	2.42	1.12	1.81	0.82	2.63	.006		.1983	-
9	+	4.36	0.55	3.56	0.88	4.54	.000	☐	.4132	.4479
10	+	3.55	0.91	2.31	1.06	5.19	.000	☐	.3507	.3515
11	-	4.21	0.89	2.42	1.05	7.61	.000	☐	.5759	.5876
12	+	3.55	1.03	2.69	1.01	3.46	.001	☐	.2530	.2739
13	+	4.39	0.82	3.17	0.97	5.63	.000	☐	.4662	.5025
14	-	4.27	0.88	3.03	1.30	4.63	.000	☐	.3917	.4430
15	-	4.39	0.70	2.92	1.13	6.44	.000	☐	.6199	.6420
16	-	2.61	1.04	2.08	0.99	2.03	.023		.2178	-
17	+	4.42	0.56	3.47	1.00	4.82	.000	☐	.4157	.4913
18	-	3.91	0.88	2.78	1.05	4.84	.000	☐	.4618	.5035
19	-	3.12	1.11	1.92	0.91	4.95	.000	☐	.4486	.4329
20	+	2.70	1.05	2.08	0.73	2.80	.003		.2701	

ข้อ	ทิศทาง	กลุ่มสูง $n = 33$		กลุ่มต่ำ $n = 36$		t	p	ข้อที่ผ่าน การคัดเลือก	Corrected item- total correlation	
		M	SD	M	SD				ครั้งที่ 1 (56ข้อ)	ครั้งที่ 2 (44ข้อ)
21	-	3.91	0.95	2.56	0.97	5.86	.000	☐	.4043	.4098
22	-	4.33	0.96	2.39	0.99	8.26	.000	☐	.5857	.5487
23	+	3.03	1.08	2.06	0.89	4.11	.000	☐	.3208	.3046
24	+	2.97	1.10	2.78	0.96	0.77	.222		.0814	-
25	-	4.48	0.57	3.00	0.93	7.95	.000	☐	.6472	.6902
26	+	3.00	1.03	2.00	0.59	4.90	.000	☐	.3326	.3194
27	-	4.61	0.50	3.39	0.87	7.21	.000	☐	.5940	.6153
28	+	2.70	1.10	2.61	0.96	0.34	.356		.1012	-
29	-	4.73	0.45	2.83	1.18	8.92	.000	☐	.6293	.6169
30	-	3.27	1.01	2.39	0.80	4.04	.000	☐	.3094	.3085
31	-	4.45	0.56	2.89	1.14	7.32	.000	☐	.6414	.6727
32	+	3.70	0.98	2.36	0.83	6.10	.000	☐	.3916	.3977
33	-	4.27	0.86	2.97	1.08	5.73	.000	☐	.4862	.5251
34	-	4.48	0.62	3.28	0.94	6.22	.000	☐	.5137	.5727
35	-	2.58	1.17	2.47	1.06	0.38	.351		.0310	-
36	-	4.61	0.50	3.14	0.90	8.48	.000	☐	.7032	.7419
37	+	4.12	0.70	3.42	0.84	3.77	.000	☐	.4518	.5174
38	+	4.36	0.60	3.33	0.96	5.30	.000	☐	.6783	.6785
39	+	4.36	0.55	3.25	0.91	6.10	.000	☐	.6110	.6354
40	-	4.06	0.86	2.78	1.05	5.53	.000	☐	.3451	.3588
41	-	3.21	1.02	2.75	1.03	1.87	.033		.1786	-
42	+	4.12	0.78	2.81	0.67	7.54	.000	☐	.6414	.6694
43	-	2.88	0.96	2.19	0.79	3.25	.001	☐	.2964	.2558
44	+	4.06	0.79	2.78	0.83	6.56	.000	☐	.5572	.6010

ข้อ	ทิศทาง	กลุ่มสูง $n = 33$		กลุ่มต่ำ $n = 36$		t	p	ข้อที่ผ่าน การคัดเลือก	Corrected item- total correlation	
		M	SD	M	SD				ครั้งที่ 1 (56ข้อ)	ครั้งที่ 2 (44ข้อ)
45	+	3.70	0.81	2.31	0.89	6.78	.000	☐	.4782	.4964
46	+	2.40	1.09	2.42	1.16	-0.08	.467		.0335	-
47	-	4.30	0.53	2.67	1.01	<u>8.29</u>	.000	☐	.4821	.4755
48	+	4.12	0.70	2.75	1.11	6.10	.000	☐	.5054	.5249
49	+	4.40	0.56	3.06	0.96	7.03	.000	☐	.6638	.7041
50	-	4.64	0.78	3.42	0.99	5.62	.000	☐	.5784	.5969
51	+	3.49	0.94	2.50	0.81	4.67	.000	☐	.3477	.3478
52	-	3.21	1.05	3.06	1.01	0.63	.267		.0952	-
53	+	4.27	0.57	3.19	0.86	6.09	.000	☐	.6259	.6374
54	-	3.94	0.70	2.94	0.96	4.89	.000	☐	.4685	.4957
55	+	4.24	0.66	3.03	1.02	5.40	.000	☐	.4705	.5136
56	+	2.06	0.86	2.17	1.03	-0.46	.323		.0153	-
α									.9242	.9419

หมายเหตุ. ค่าที่ (t-test) ที่ขีดเส้นใต้ คือค่าที่ที่คำนวณโดยแยกความแปรปรวน

ค่าวิกฤตของ r (138, .001) \approx .259

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตอนที่ 2

คำชี้แจง ขอให้ท่านอ่านข้อความต่อไปนี้และพิจารณาว่าท่านรู้สึกอย่างไร

โดยที่ช่องหมายเลข 1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยมาก

ที่ช่องหมายเลข 2 หมายถึง ไม่เห็นด้วย

ที่ช่องหมายเลข 3 หมายถึง ตัดสินใจไม่ได้

ที่ช่องหมายเลข 4 หมายถึง เห็นด้วย

ที่ช่องหมายเลข 5 หมายถึง เห็นด้วยมาก

ตัวอย่าง

ข้อ	ข้อความ	ไม่เห็น ด้วยมาก 1	ไม่เห็น ด้วย 2	ตัดสิน ใจไม่ได้ 3	เห็นด้วย 4	เห็นด้วย มาก 5
1	ฉันรู้สึกมั่นใจในความสามารถของฉัน					
	ถ้าฉันลืตพิจารณาแล้วมีความรู้สึกตรงกับข้อความนี้มากที่สุด ให้ฉันลืตทำเครื่องหมายบนหมายเลข 5	1	2	3	4	5
	ถ้าฉันลืตพิจารณาแล้วมีความรู้สึกตรงกับข้อความนี้มาก ให้ฉันลืตทำเครื่องหมายบนหมายเลข 4	1	2	3	4	5
	ถ้าฉันลืตพิจารณาแล้วมีความรู้สึกตรงกับข้อความนี้ปานกลาง ให้ฉันลืตทำเครื่องหมายบนหมายเลข 3	1	2	3	4	5
	ถ้าฉันลืตพิจารณาแล้วมีความรู้สึกตรงกับข้อความนี้น้อย ให้ฉันลืตทำเครื่องหมายบนหมายเลข 2	1	2	3	4	5
	ถ้าฉันลืตพิจารณาแล้วมีความรู้สึกตรงกับข้อความนี้น้อยที่สุด ให้ฉันลืตทำเครื่องหมายบนหมายเลข 1	1	2	3	4	5

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถามฉบับนี้มีทั้งหมด 44 ข้อ ขอให้ท่านตอบตามความเป็นจริงและตอบให้ครบทุกข้อ

ข้อ	ข้อความ	ไม่เห็น ด้วยมาก	ไม่เห็น ด้วย	ตัดสินใจ ไม่ได้	เห็นด้วย	เห็นด้วย มาก
		1	2	3	4	5
1	ข้าพเจ้าไม่เคยรู้สึกว่าคุณเป็นคนที่ได้รับประโยชน์	1	2	3	4	5
2	ข้าพเจ้ารู้สึกประหม่าเวลาที่มีคนมาคุยกับข้าพเจ้าทำงาน	1	2	3	4	5
3	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าตนเป็นคนที่มีคุณค่า อย่างน้อยที่สุดก็มีคุณค่าเท่า กับคนอื่น ๆ	1	2	3	4	5
4	โดยรวมแล้ว ข้าพเจ้าคิดว่าตนเป็นคนที่ไม่มีความสุขนัก	1	2	3	4	5
5	เมื่อพิจารณาแล้ว ข้าพเจ้าค่อนข้างรู้สึกว่าตนเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จ	1	2	3	4	5
6	บางครั้งข้าพเจ้าคิดว่าข้าพเจ้ามีสิ่งดี ๆ หลายอย่าง	1	2	3	4	5
7	โดยทั่วไป ข้าพเจ้ารู้สึกไม่พอใจในตนเอง	1	2	3	4	5
8	ถ้าข้าพเจ้าไปในงานเลี้ยงที่ข้าพเจ้าไม่รู้จักกับแขกส่วนใหญ่ ข้าพเจ้าจะไม่สงสัยว่าคนอื่นจะมองข้าพเจ้าอย่างไร	1	2	3	4	5
9	ข้าพเจ้าไม่ค่อยมีเรื่องสนุกในชีวิตมากนัก	1	2	3	4	5
10	ถ้ามีคนบอกข้าพเจ้าว่า "คนอื่นมีความสุขมากกว่าฉัน" สิ่งนี้ไม่ เป็นความจริงสำหรับข้าพเจ้า	1	2	3	4	5
11	ข้าพเจ้ามีความรู้สึกที่ไม่ดีต่อตนเอง	1	2	3	4	5
12	ข้าพเจ้ามีความสามารถที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ได้ดีเท่ากับคนอื่น ๆ	1	2	3	4	5
13	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าตนเองมีหลายสิ่งที่น่าสนใจ	1	2	3	4	5
14	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าตนเองมีลักษณะที่ดีอยู่ไม่กี่อย่าง	1	2	3	4	5
15	ข้าพเจ้าไม่รู้สึกประหม่าเวลาที่มีคนมาคุยกับข้าพเจ้าทำงาน	1	2	3	4	5
16	ข้าพเจ้าอยากมีความรู้สึกนับถือในตนเองมากกว่านี้	1	2	3	4	5
17	ถ้าข้าพเจ้าต้องออกมาหน้าชั้นและเล่าเรื่องกับวันปิดเทอมให้ เพื่อนๆ ฟัง ข้าพเจ้าจะคิดมากกว่าเพื่อนๆ จะมองข้าพเจ้าอย่างไร	1	2	3	4	5
18	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าตนเองมีลักษณะที่ดีอยู่หลายอย่าง	1	2	3	4	5
19	บางครั้ง ข้าพเจ้ารู้สึกว่าตนเป็นคนที่ได้รับประโยชน์	1	2	3	4	5
20	ข้าพเจ้าอยากบอกว่าเวลาส่วนใหญ่ข้าพเจ้าไม่ค่อยมีความสุขนัก	1	2	3	4	5
21	ถ้าข้าพเจ้าแต่งกายผิดแบบไปในงานเลี้ยง ข้าพเจ้าจะไม่รู้สึกกังวลนัก	1	2	3	4	5

ข้อ	ข้อความ	ไม่เห็น ด้วยมาก	ไม่เห็น ด้วย	ตัดสิน ใจไม่ได้	เห็นด้วย	เห็นด้วย มาก
		1	2	3	4	5
22	เมื่อพิจารณาแล้ว ข้าพเจ้าค่อนข้างรู้สึกว่าคุณเป็นผู้ที่ประสบความสำเร็จ ความล้มเหลว	1	2	3	4	5
23	บางครั้ง ข้าพเจ้าคิดว่าข้าพเจ้าไม่มีอะไรดีเลย	1	2	3	4	5
24	ถ้าอาจารย์ให้ข้าพเจ้าออกมาหน้าชั้นเล่าเรื่องเกี่ยวกับวันปิดเทอม ข้าพเจ้าจะไม่รู้สึกประหม่อมามากนัก	1	2	3	4	5
25	ถ้าข้าพเจ้าไปในงานเลี้ยงที่ข้าพเจ้าไม่รู้จักรับแขกส่วนใหญ่ ข้าพเจ้าจะสงสัยมากกว่าคนอื่นจะมองข้าพเจ้าอย่างไร	1	2	3	4	5
26	ข้าพเจ้าอยากบอกว่า เวลาส่วนใหญ่ข้าพเจ้าไม่ค่อย่าเรงนัก	1	2	3	4	5
27	ข้าพเจ้ามีความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง	1	2	3	4	5
28	วันนี้ข้าพเจ้าไม่ค่อยมีความสุขนัก	1	2	3	4	5
29	ข้าพเจ้าไม่มีความสามารถที่จะทำสิ่งต่างๆได้ดีเท่าคนอื่น	1	2	3	4	5
30	ข้าพเจ้ารู้สึกนับถือในตนเองมากพอ	1	2	3	4	5
31	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าตนเองไม่มีอะไรน่าภูมิใจมากนัก	1	2	3	4	5
32	สมมติว่ามีแขกผู้ใหญ่มาเยี่ยมชั้นเรียนและอาจารย์ต้องการให้ ข้าพเจ้าลุกขึ้นแนะนำตัว ข้าพเจ้าไม่ชอบการกระทำเช่นนี้	1	2	3	4	5
33	ข้าพเจ้าอยากบอกว่า เวลาส่วนใหญ่ข้าพเจ้ามีความสุขมาก	1	2	3	4	5
34	มีคนบอกว่า"เวลาที่อยู่กับคนอื่น ฉันมักประหม่อมเพราะฉันกังวล ว่าเขาจะชอบฉันแค่ไหน"ข้าพเจ้าเคยเกิดความรู้สึกเช่นนี้	1	2	3	4	5
35	ข้าพเจ้าอยากบอกว่า เวลาส่วนใหญ่ข้าพเจ้าว่าเรงมาก	1	2	3	4	5
36	ถ้าข้าพเจ้าต้องออกมาหน้าชั้นและเล่าเรื่องกับวันปิดเทอมให้ เพื่อนๆฟัง ข้าพเจ้าจะไม่คิดมากว่าเพื่อนๆจะมองข้าพเจ้าอย่างไร	1	2	3	4	5
37	ถ้าอาจารย์ให้ข้าพเจ้าออกมาหน้าชั้นเล่าเรื่องเกี่ยวกับวันปิดเทอม ข้าพเจ้าจะประหม่อมมาก	1	2	3	4	5
38	วันนี้ข้าพเจ้ามีความสุขมาก	1	2	3	4	5
39	โดยรวมแล้ว ข้าพเจ้าคิดว่าตนเองเป็นคนที่มีความสุขคนหนึ่ง	1	2	3	4	5

ข้อ	ข้อความ	ไม่เห็น ด้วยมาก	ไม่เห็น ด้วย	ตัดสิน ใจไม่ได้	เห็นด้วย	เห็นด้วย มาก
		1	2	3	4	5
40	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าเป็นคนที่ไม่มีความค่าเท่ากับคนอื่น ๆ	1	2	3	4	5
41	สมมติว่ามีแขกผู้ใหญ่มาเยี่ยมชั้นเรียนและอาจารย์ต้องการให้ ข้าพเจ้าลุกขึ้นแนะนำตัว ข้าพเจ้าชอบการกระทำเช่นนี้	1	2	3	4	5
42	โดยทั่วไป ข้าพเจ้ารู้สึกพอใจตนเอง	1	2	3	4	5
43	ถ้ามีคนบอกข้าพเจ้าว่า "คนอื่นมีความสุขมากกว่าฉัน" สิ่งนี้ เป็นความจริงสำหรับข้าพเจ้า	1	2	3	4	5
44	ข้าพเจ้ามีเรื่องสนุกสนานในชีวิตเยอะ	1	2	3	4	5

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ง

สถานการณ์ที่คุกคามต่อการนิยามตนเองในด้านการเรียน

1. สถานการณ์คุกคามต่อการนิยามตนเองมากด้านการเรียน โดยบุคคลที่มีสัมพันธที่ใกล้ชิดมาก

ฉันเป็นคนเรียนเก่ง ฉันมีเพื่อนสนิทคนหนึ่งชื่อ นัท ซึ่งเป็นคนเรียนเก่งพอ ๆ กับฉัน เราสนิทกันเพราะเรียนโรงเรียนเดียวกันตั้งแต่สมัยประถมและเป็นเพื่อนกลุ่มเดียวกัน นัทและฉันสอบเข้ามหาวิทยาลัยเดียวกัน คณะเดียวกัน เราได้ลงเรียนวิชาหนึ่งด้วยกัน ฉันชอบและมีความสนใจในวิชานี้จึงทำให้ฉันทุ่มเทให้กับการเรียนวิชานี้อย่างมาก ตลอดระยะเวลาของการเรียน ฉันได้เข้าเรียนอย่างสม่ำเสมอทุกครั้งซึ่งตรงข้ามกับนัทที่ไม่ค่อยเข้าเรียนเท่าไรนัก เมื่อมีรายงานกลุ่มเราได้อยู่กลุ่มเดียวกันซึ่งฉันเป็นคนค้นคว้าและทำรายงานในขณะที่นัทไม่เคยสนใจศึกษาค้นคว้าเลย และเมื่อใกล้สอบนัทได้ขี้มเลคเชอร์ของฉันไปซีร็อก ฉันก็ยอมให้ขี้มเลคเชอร์ไป แต่เมื่อผลสอบออกมาปรากฏว่านัทได้คะแนนวิชานี้ดีกว่าฉัน สถานการณ์นี้ทำให้ฉันรู้สึก.....

2. สถานการณ์คุกคามต่อการนิยามตนเองด้านการเรียนมาก โดยบุคคลที่มีสัมพันธที่ใกล้ชิดน้อย

ฉันเป็นคนเรียนเก่ง ฉันมีเพื่อนที่ไม่สนิทคนหนึ่งชื่อ นัท ซึ่งเป็นคนเรียนเก่งพอ ๆ กับฉัน นัทและฉันเป็นเพียงเพื่อนร่วมคณะกันและพูดคุยกันไม่บ่อยครั้งนัก เราได้ลงเรียนวิชาหนึ่งด้วยกัน ฉันชอบและมีความสนใจในวิชานี้จึงทำให้ฉันทุ่มเทให้กับการเรียนวิชานี้อย่างมาก ตลอดระยะเวลาของการเรียน ฉันได้เข้าเรียนอย่างสม่ำเสมอทุกครั้งซึ่งตรงข้ามกับนัทที่ไม่ค่อยเข้าเรียนเท่าไรนัก เมื่อมีรายงานกลุ่มเราได้อยู่กลุ่มเดียวกันซึ่งฉันเป็นคนค้นคว้าและทำรายงานในขณะที่นัทไม่เคยสนใจศึกษาค้นคว้าเลย และเมื่อใกล้สอบนัทได้ขี้มเลคเชอร์ของฉันไปซีร็อก ฉันก็ยอมให้ขี้มเลคเชอร์ไป แต่เมื่อผลสอบออกมาปรากฏว่านัทได้คะแนนวิชานี้ดีกว่าฉัน สถานการณ์นี้ทำให้ฉันรู้สึก.....

3. สถานการณ์คุกคามต่อการนิยามตนเองน้อยด้านการเรียน โดยบุคคลที่มีสัมพันธที่ใกล้ชิดมาก

ฉันมีการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ฉันมีเพื่อนสนิทคนหนึ่งชื่อ นัท ซึ่งเป็นคนเรียนเก่ง เราสนิทกันเพราะเรียนโรงเรียนเดียวกันตั้งแต่สมัยประถมและเป็นเพื่อนกลุ่มเดียวกัน นัทและฉันสอบเข้ามหาวิทยาลัยเดียวกัน คณะเดียวกัน เราได้ลงเรียนวิชาหนึ่งด้วยกัน ฉันไม่รู้สึกชอบและไม่มีความสนใจในวิชานี้มากนักจึงไม่ค่อยทุ่มเทให้กับการเรียนวิชานี้ ตลอดระยะเวลาของการเรียน นัทได้เข้าเรียนอย่างสม่ำเสมอทุกครั้งซึ่งตรงข้ามกับฉันที่ไม่ค่อยเข้าเรียนเท่าไรนัก เมื่อมีรายงานกลุ่มเราได้อยู่กลุ่มเดียวกันซึ่งนัทเป็นคนค้นคว้าและทำรายงานในขณะที่ฉันไม่สนใจ

ศึกษาค้นคว้าเลย และเมื่อใกล้สอบฉันได้ขี้มเลคเซอร์ของนัทไปซีร็อก เมื่อผลสอบออกมาปรากฏว่านัทได้คะแนนวิชานี้ดีกว่าฉัน สถานการณ์นี้ทำให้ฉันรู้สึก.....

4. สถานการณ์ความต้อการนิยามตนเองน้อยด้านการเรียน โดยบุคคลที่มีสัมพันธที่ใกล้ชิดน้อย

ฉันมีการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ฉันมีเพื่อนที่ไม่สนิทคนหนึ่งชื่อ นัทซึ่งเป็นคนเรียนเก่ง นัทและฉันเป็นเพียงเพื่อนร่วมคณะกันและพูดคุยกันไม่บ่อยครั้งนัก เราได้ลงเรียนวิชาหนึ่งด้วยกัน ฉันไม่รู้สึกรู้ชอบและไม่มีความสนใจในวิชานี้มากนักจึงไม่ค่อยทุ่มเทให้กับการเรียนวิชานี้ ตลอดระยะเวลาของการเรียน นัทได้เข้าเรียนอย่างสม่ำเสมอทุกครั้งซึ่งตรงข้ามกับฉันที่ไม่ค่อยเข้าเรียนเท่าไรนัก เมื่อมีรายงานกลุ่มเราได้อยู่กลุ่มเดียวกันซึ่งนัทเป็นคนค้นคว้าและทำรายงานในขณะที่ฉันไม่เคยสนใจศึกษาค้นคว้าเลย และเมื่อใกล้สอบฉันได้ขี้มเลคเซอร์ของนัทไปซีร็อก เมื่อผลสอบออกมาปรากฏว่านัทได้คะแนนวิชานี้ดีกว่าฉัน สถานการณ์นี้ทำให้ฉันรู้สึก.....

สถานการณ์ที่ความต้อการนิยามตนเองในด้านการทำงาน

5. สถานการณ์ความต้อการนิยามตนเองมากด้านการทำงาน โดยบุคคลที่มีสัมพันธที่ใกล้ชิดมาก

ฉันเป็นที่ยอมรับนับถือของคนในแผนกว่าเป็นคนทำงานเก่ง ปฏิภาณไหวพริบในการแก้ปัญหา และมีความชำนาญในงานที่ทำ ฉันมีเพื่อนสนิทคนหนึ่งชื่อเอ เอเป็นที่ยอมรับของคนในแผนกมากพอ ๆ กันกับฉัน เอและฉันสนิทกันเพราะเราเรียนมหาวิทยาลัยเดียวกัน คณะเดียวกัน และเป็นเพื่อนกลุ่มเดียวกัน เรามักจะไปเที่ยวด้วยกันเสมอ ๆ เมื่อมีปัญหาอะไรก็จะเล่าสู่กันฟังและคอยให้คำแนะนำซึ่งกันและกันอยู่ตลอดเวลา เราได้ทำงานที่เดียวกันและเริ่มต้นทำงานพร้อมกันในแผนกเดียวกัน ยี่งนานวันฉันยิ่งชอบงานที่ฉันทำมากและคิดว่าจะทำงานที่บริษัทนี้ตลอดไป ดังนั้นฉันจึงให้ความสำคัญกับการทำงานทุกชิ้นอย่างเต็มที่และทำอย่างดีที่สุด ฉันได้ทุ่มเทให้กับงานที่แผนกในขณะที่เอไม่ได้ให้ความสำคัญกับงานมากเท่าใดนัก เมื่อมีการพิจารณาเลื่อนตำแหน่งปรากฏว่า เอได้เลื่อนตำแหน่งเป็น หัวหน้าแผนกและฉันต้องทำงานอยู่ในฐานะลูกน้อง สถานการณ์นี้ทำให้ฉันรู้สึก.....

6. สถานการณ์ความต้อการนิยามตนเองมากด้านการทำงาน โดยบุคคลที่มีสัมพันธที่ใกล้ชิดน้อย

ฉันเป็นที่ยอมรับนับถือของคนในแผนกว่าเป็นคนทำงานเก่ง มีปฏิภาณไหวพริบในการแก้ปัญหา และมีความชำนาญในงานที่ทำ ฉันมีเพื่อนที่ไม่สนิทคนหนึ่งชื่อ เอ เอเป็นที่ยอมรับของคนในแผนกมากพอ ๆ กันกับฉัน เอและฉันเป็นเพียงเพื่อนร่วมงานและพูดคุยกันไม่บ่อยครั้งนัก เราได้เริ่มต้นทำงานพร้อมกันในแผนกเดียวกัน ยี่งนานวันฉันยิ่งชอบงานที่ฉันทำมากและคิดว่าจะทำงานที่บริษัทนี้ตลอดไป ดังนั้นฉันจึงให้ความสำคัญกับการทำงานทุกชิ้นอย่างเต็มที่และทำอย่างดี

ที่สุด ฉันได้ทุ่มเทให้กับงานที่แผนกในขณะที่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับงานมากเท่าใดนัก เมื่อมีการพิจารณาเลื่อนตำแหน่งปรากฏว่า เธอได้เลื่อนตำแหน่งเป็น หัวหน้าแผนกและฉันต้องทำงานอยู่ในฐานะลูกน้อง สถานการณ์นี้ทำให้ฉันรู้สึก.....

7. สถานการณ์คุกคามต่อการนิยามตนเองน้อยด้านการทำงาน โดยบุคคลที่มีสัมพันธที่ใกล้ชิดมาก

ฉันเพิ่งเริ่มต้นทำงานมาได้ระยะหนึ่ง จึงไม่ค่อยชำนาญและมีประสบการณ์กับงานที่ทำมากเท่าใดนัก ฉันมีเพื่อนสนิทคนหนึ่งชื่อ เอ เธอเป็นที่ยอมรับของคนในแผนกว่าเป็นคนทำงานเก่ง มีปฏิสัมพันธ์หวือหวาในการแก้ปัญหา และมีความชำนาญในงานที่ทำมากกว่าฉัน เธอและฉันสนิทกันเพราะเราเรียนมหาวิทยาลัยเดียวกัน คณะเดียวกันและเป็นเพื่อนกลุ่มเดียวกัน เรามักจะไปเที่ยวด้วยกันเสมอ ๆ เมื่อมีปัญหาอะไรก็จะเล่าสู่กันฟังและคอยให้คำแนะนำซึ่งกันและกันอยู่ตลอดเวลา เราได้ทำงานที่เดียวกันและแผนกเดียวกัน ยี่สิบวันฉันยังไม่ชอบงานที่ฉันทำมากนักและไม่หวังที่จะก้าวหน้าในการทำงานที่แผนกนี้ ดังนั้นฉันจึงไม่ได้ให้ความสำคัญกับการทำงานทุกชิ้นอย่างเต็มที่ เธอได้ทุ่มเทให้กับงานที่แผนกในขณะที่ฉันไม่ได้ให้ความสำคัญกับงานมากเท่าใดนัก เมื่อมีการพิจารณาเลื่อนตำแหน่งปรากฏว่า เธอได้เลื่อนตำแหน่งเป็นหัวหน้าแผนกและฉันต้องทำงานอยู่ในฐานะลูกน้อง สถานการณ์นี้ทำให้ฉันรู้สึก.....

8. สถานการณ์คุกคามต่อการนิยามตนเองน้อยด้านการทำงาน โดยบุคคลที่มีสัมพันธที่ใกล้ชิดน้อย

ฉันเพิ่งเริ่มต้นทำงานมาได้ระยะหนึ่ง จึงไม่ค่อยชำนาญและมีประสบการณ์กับงานที่ทำมากเท่าใดนัก ฉันมีเพื่อนที่ไม่สนิทคนหนึ่งชื่อ เอ เธอเป็นที่ยอมรับของคนในแผนกว่าเป็นคนทำงานเก่ง มีปฏิสัมพันธ์หวือหวาในการแก้ปัญหา และมีความชำนาญในงานที่ทำมากกว่าฉัน เธอและฉันเป็นเพียงเพื่อนร่วมงานและพูดคุยกันไม่บ่อยครั้งนัก เราได้ทำงานที่เดียวกันและแผนกเดียวกัน ยี่สิบวันฉันยังไม่ชอบงานที่ฉันทำมากนักและไม่หวังที่จะก้าวหน้าในการทำงานที่แผนกนี้ ดังนั้นฉันจึงไม่ได้ให้ความสำคัญกับการทำงานทุกชิ้นอย่างเต็มที่ เธอได้ทุ่มเทให้กับงานที่แผนกในขณะที่ฉันไม่ได้ให้ความสำคัญกับงานมากเท่าใดนัก เมื่อมีการพิจารณาเลื่อนตำแหน่งปรากฏว่าเธอได้เลื่อนตำแหน่งเป็นหัวหน้าแผนกและฉันต้องทำงานอยู่ในฐานะลูกน้อง สถานการณ์นี้ทำให้ฉันรู้สึก.....

ภาคผนวก จ

แบบวัดการคุกคามต่อการนิยามตนเอง

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย X ทับหมายเลขที่ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด

- หมายเลข 1 หมายความว่า ท่านมีความรู้สึกตามที่ระบุในประโยคนั้น ๆ **น้อยที่สุด**
 2 หมายความว่า ท่านมีความรู้สึกตามที่ระบุในประโยคนั้น ๆ **น้อย**
 3 หมายความว่า ท่านมีความรู้สึกตามที่ระบุในประโยคนั้น ๆ **ปานกลาง**
 4 หมายความว่า ท่านมีความรู้สึกตามที่ระบุในประโยคนั้น ๆ **มาก**
 5 หมายความว่า ท่านมีความรู้สึกตามที่ระบุในประโยคนั้น ๆ **มากที่สุด**

ฉันรู้สึก	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด
1. ฉันรู้สึกแย่	1	2	3	4	5
2. ฉันรู้สึกเสียความรู้สึก	1	2	3	4	5

ภาคผนวก จ

ตาราง จ1

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (r) ระหว่างความรู้สึกลึกแ่ และการเสียความรู้สึกลึกใน
สถานการณั้ที่คุ้กคามต่อกรนียมตนเองในด้ำนกรเรียน ($n = 120$)

	1	2
1. แ่	1.000	.65**
2. เสียความรู้สึกลึก		1.000

** $p < .01$.

ตาราง จ2

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (r) ระหว่างความรู้สึกลึกแ่ และการเสียความรู้สึกลึกใน
สถานการณั้ที่คุ้กคามต่อกรนียมตนเองในด้ำนกรท้งำน ($n = 120$)

	1	2
1. แ่	1.000	.77**
2. เสียความรู้สึกลึก		1.000

** $p < .01$.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

ตาราง ข1

ค่ามัชฌิมเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที (*t*-test) ของความรู้สึกรู้สึกที่มีต่อสถานการณ์คุกคามต่อการนิยามตนเองในด้านการเรียน และในด้านการทำงาน ระหว่างสถานการณ์คุกคามต่อการนิยามตนเองมาก ความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมาก และสถานการณ์คุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย ความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันมาก (*n* ในแต่ละเซลล์ = 30)

สถานการณ์คุกคามต่อการนิยามตนเอง	ความรู้สึกรู้สึก				<i>t</i>
	HTH, HCL		LTH, HCL		
	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	
การเรียน	3.54	1.25	2.15	1.91	<u>6.56</u> ***
การทำงาน	3.83	1.13	2.27	2.01	<u>7.28</u> ***

หมายเหตุ. ค่าที คือ ค่าทีที่คำนวณแยกความแปรปรวน

*** $p < .001$.

ตาราง ข2

ค่ามัชฌิมเลขคณิต ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าที (*t*-test) ของความรู้สึกรู้สึกที่มีต่อสถานการณ์คุกคามต่อการนิยามตนเองในด้านการเรียน และในด้านการทำงาน ระหว่างสถานการณ์คุกคามต่อการนิยามตนเองมาก ความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันน้อย และสถานการณ์คุกคามต่อการนิยามตนเองน้อย ความสัมพันธ์แบบใกล้ชิดกันน้อย (*n* ในแต่ละเซลล์ = 30)

สถานการณ์คุกคามต่อการนิยามตนเอง	ความรู้สึกรู้สึก				<i>t</i>
	HTH, LCL		LTH, LCL		
	<i>M</i>	<i>SD</i>	<i>M</i>	<i>SD</i>	
การเรียน	3.10	1.88	1.57	1.46	<u>6.96</u> ***
การทำงาน	3.18	1.83	1.69	1.45	<u>7.03</u> ***

หมายเหตุ. ค่าที คือ ค่าทีที่คำนวณแยกความแปรปรวน

*** $p < .001$.

ภาคผนวก ข
มาตรวัดความอิจฉา

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย X ทับหมายเลขที่ตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด

- หมายเลข 1 หมายความว่า ท่านมีความรู้สึกตามที่ระบุในประโยคนั้น ๆ **น้อยที่สุด**
 2 หมายความว่า ท่านมีความรู้สึกตามที่ระบุในประโยคนั้น ๆ **น้อย**
 3 หมายความว่า ท่านมีความรู้สึกตามที่ระบุในประโยคนั้น ๆ **ปานกลาง**
 4 หมายความว่า ท่านมีความรู้สึกตามที่ระบุในประโยคนั้น ๆ **มาก**
 5 หมายความว่า ท่านมีความรู้สึกตามที่ระบุในประโยคนั้น ๆ **มากที่สุด**

ความรู้สึก	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
1. ฉันรู้สึกโกรธ	1	2	3	4	5
2. ฉันรู้สึกเจ็บใจ	1	2	3	4	5
3. ฉันรู้สึกเศร้าใจ	1	2	3	4	5
4. ฉันรู้สึกด้อยกว่า	1	2	3	4	5
5. ฉันรู้สึกอิจฉา	1	2	3	4	5
6. ฉันรู้สึกเหมือนว่าฉันล้มเหลว	1	2	3	4	5
7. ฉันรู้สึกคับแค้นใจ	1	2	3	4	5
8. ฉันรู้สึกถูกปฏิบัติอย่างไม่ยุติธรรม	1	2	3	4	5
9. ฉันรู้สึกขาดความมั่นใจ	1	2	3	4	5
10. ฉันรู้สึกไม่พอใจ	1	2	3	4	5

ภาคผนวก ฅ

ตาราง ฅ1

ผลการวิเคราะห์คุณภาพของข้อกระทงของมาตรวัดความอัจฉาสถานการณ์คุกคามต่อการนียมตนเอง
ด้านการเรียน ($n = 120$)

ข้อ	กลุ่มสูง $n = 30$		กลุ่มต่ำ $n = 28$		t	p	ข้อที่ผ่าน การคัดเลือก	Corrected item- total correlation ครั้งที่1 (10ข้อ)
	M	SD	M	SD				
1	3.30	0.87	1.10	0.31	<u>12.84</u>	.000	☐	.8375
2	3.50	0.77	1.17	0.47	<u>13.83</u>	.000	☐	.7945
3	3.40	0.85	1.32	0.61	<u>10.70</u>	.000	☐	.7076
4	3.66	0.80	1.32	0.47	<u>13.62</u>	.000	☐	.8012
5	3.70	0.83	1.28	0.60	12.55	.000	☐	.7350
6	3.63	0.71	1.39	0.62	12.60	.000	☐	.7471
7	3.43	0.72	1.17	0.39	<u>14.84</u>	.000	☐	.8171
8	3.30	0.91	1.21	0.49	<u>10.84</u>	.000	☐	.7457
9	3.53	0.81	1.25	0.58	<u>12.27</u>	.000	☐	.7334
10	3.50	0.82	1.25	0.51	<u>12.58</u>	.000	☐	.7877
α								.9446

หมายเหตุ. ค่าที่ (t-test) ที่ขีดเส้นใต้ คือค่าที่ที่คำนวณโดยแยกความแปรปรวน

ค่าวิกฤตของ $r(118, .05) \approx .151$

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง ฅ2

ผลการวิเคราะห์คุณภาพของข้อกระทงของมาตรวัดความอิจฉาสถานการณ์คูกคามมากต่อการนียมตนเอง
ด้านการทำงาน ($n = 120$)

ข้อ	กลุ่มสูง $n = 31$		กลุ่มต่ำ $n = 29$		t	p	ข้อที่ผ่าน การคัดเลือก	Corrected item- total correlation ครั้งที่1 (10ข้อ)
	M	SD	M	SD				
1	3.19	0.79	1.34	0.55	10.41	.000	☐	.7478
2	3.67	0.70	1.41	0.50	14.29	.000	☐	.7852
3	3.70	0.64	1.58	0.58	12.42	.000	☐	.7594
4	3.35	0.87	1.44	0.53	9.60	.000	☐	.6251
5	3.48	0.72	1.41	0.56	12.26	.000	☐	.7280
6	3.25	0.72	1.31	0.54	11.69	.000	☐	.7001
7	3.41	0.84	1.17	0.43	<u>12.82</u>	.000	☐	.7550
8	3.90	0.79	1.24	0.51	15.38	.000	☐	.6859
9	3.45	0.67	1.37	0.49	<u>13.63</u>	.000	☐	.6755
10	3.70	0.82	1.48	0.57	12.06	.000	☐	.7497
α								.9269

หมายเหตุ. ค่าที่ (t-test) ที่ขีดเส้นใต้ คือค่าที่ที่คำนวณโดยแยกความแปรปรวน

ค่าวิกฤตของ $r(118, .05) \approx .151$

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง ฅ3

ผลการวิเคราะห์คุณภาพของข้อกระทงของมาตรวัดความอดิฉาสถานการณ์คูกคามต่อกรนียมตนเองมาก
ด้านการเรียน โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้เคียงมาก ($n=30$)

ข้อ	กลุ่มสูง $n = 9$		กลุ่มต่ำ $n = 8$		t	p	ข้อที่ผ่าน การคัดเลือก	Corrected item- total correlation ครั้งที่1 (10ข้อ)
	M	SD	M	SD				
1	4.11	0.78	1.12	0.35	9.91	.000	☐	.9176
2	4.11	0.78	1.75	0.88	5.84	.000	☐	.8242
3	4.00	0.86	1.75	0.70	5.82	.000	☐	.7875
4	4.11	0.78	1.37	0.51	8.39	.000	☐	.9207
5	4.33	0.50	1.50	0.75	9.22	.000	☐	.7814
6	4.00	0.50	1.75	0.70	7.65	.000	☐	.7365
7	4.00	0.70	1.37	0.51	8.63	.000	☐	.8942
8	4.00	0.86	1.00	0.00	<u>10.39</u>	.000	☐	.8714
9	3.88	0.92	1.75	0.70	5.29	.000	☐	.7573
10	3.77	0.83	1.12	0.35	<u>8.71</u>	.000	☐	.8609
α								.9635

หมายเหตุ. ค่าที่ (t-test) ที่ขีดเส้นใต้ คือค่าที่คำนวณโดยแยกความแปรปรวน

ค่าวิกฤตของ $r(28, .05) \approx .317$

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง ฅ4

ผลการวิเคราะห์คุณภาพของข้อกระทงของมาตรวัดความอิจฉาสถานการณ์คูกคามต่อการนียมตนเองมาก
ด้านการเรียน โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้เคียงน้อย ($n=30$)

ข้อ	กลุ่มสูง $n = 8$		กลุ่มต่ำ $n = 6$		t	p	ข้อที่ผ่าน การคัดเลือก	Corrected item- total correlation ครั้งที่1 (10ข้อ)
	M	SD	M	SD				
1	3.37	0.74	1.33	0.51	5.74	.000	☐	.7405
2	3.37	0.74	1.16	0.40	6.53	.000	☐	.7422
3	3.25	0.88	1.16	0.40	5.87	.000	☐	.6380
4	3.62	0.51	1.16	0.40	9.50	.000	☐	.8163
5	3.50	0.53	1.83	0.75	4.86	.000	☐	.6507
6	3.62	0.74	1.50	0.83	4.02	.000	☐	.5947
7	3.37	0.74	1.33	0.51	5.74	.000	☐	.6583
8	3.37	0.74	1.66	0.81	4.08	.000	☐	.5091
9	3.50	0.53	1.50	0.83	5.47	.000	☐	.6044
10	3.75	0.88	1.66	0.81	4.50	.000	☐	.6043
α								.9023

หมายเหตุ. ค่าที่ (t-test) ที่ขีดเส้นใต้ คือค่าที่คำนวณโดยแยกความแปรปรวน

ค่าวิกฤตของ $r (28, .05) \approx .317$

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง ฅ5

ผลการวิเคราะห์คุณภาพของข้อกระทงของมาตรฐานวัดความอิจฉาสถานการณ์คุณคณน้อยต่อการนียมตนเองน้อย
ด้านการเรียน โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดมาก (n=30)

ข้อ	กลุ่มสูง n = 8		กลุ่มต่ำ n = 7		t	p	ข้อที่ผ่าน การคัดเลือก	Corrected item-
	M	SD	M	SD				total correlation
								ครั้งที่1 (10ข้อ)
1	2.25	0.46	1.00	0.00	<u>7.64</u>	.000	☐	.7133
2	2.87	0.83	1.14	0.37	<u>5.88</u>	.000	☐	.5750
3	3.00	0.75	1.42	0.78	3.94	.001	☐	.5290
4	3.12	1.12	1.42	0.53	6.80	.001	☐	.6692
5	3.12	1.12	1.28	0.75	3.65	.001	☐	.6404
6	3.37	1.03	1.42	0.53	4.38	.000	☐	.7851
7	2.62	0.74	1.00	0.00	<u>6.18</u>	.000	☐	.7550
8	2.00	0.75	1.28	0.48	2.14	.02	☐	.5029
9	3.50	0.92	1.00	0.00	<u>7.64</u>	.000	☐	.7240
10	2.37	0.51	1.28	0.48	4.18	.000	☐	.7313
α								.8996

หมายเหตุ. ค่าที่ (t-test) ที่ขีดเส้นใต้ คือค่าที่ที่คำนวณโดยแยกความแปรปรวน

ค่าวิกฤตของ r (28, .05) \approx .317

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง ฅ6

ผลการวิเคราะห์คุณภาพของข้อกระทงของมาตรวัดความอดิฉาสถานการณ์คูกคามด้านต่อการนียมตนเองน้อย
ด้านการเรียน โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดน้อย (n=30)

ข้อ	กลุ่มสูง n = 8		กลุ่มต่ำ n = 7		t	p	ข้อที่ผ่าน การคัดเลือก	Corrected item- total correlation
	M	SD	M	SD				ครั้งที่1 (10ข้อ)
1	2.12	0.35	1.00	0.00	<u>9.00</u>	.000	☐	.6973
2	2.25	0.46	1.00	0.00	<u>7.64</u>	.000	☐	.8158
3	3.00	1.06	1.12	0.35	4.71	.000	☐	.7516
4	3.00	0.53	1.37	0.1	6.18	.000	☐	.6978
5	3.00	0.75	1.00	0.00	<u>7.48</u>	.000	☐	.6567
6	2.75	0.70	1.00	0.00	<u>7.00</u>	.000	☐	.7833
7	2.37	0.51	1.25	0.46	4.58	.000	☐	.7369
8	2.25	0.88	1.00	0.00	<u>3.99</u>	.000	☐	.7119
9	2.62	0.51	1.00	0.00	<u>8.88</u>	.000	☐	.7255
10	2.75	0.70	1.12	0.35	<u>5.81</u>	.000	☐	.7161
α								.9258

หมายเหตุ. ค่าที่ (t-test) ที่ขีดเส้นใต้ คือค่าที่คำนวณโดยแยกความแปรปรวน

ค่าวิกฤตของ r (28, .05) \approx .317

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง ฅ7

ผลการวิเคราะห์คุณภาพของข้อกระทงของมาตรวัดความอึดจาสถานการณ์คุกคามต่อการนียมตนเองมาก
ด้านการทำงาน โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดมาก (n=30)

ข้อ	กลุ่มสูง n = 8		กลุ่มต่ำ n = 7		t	p	ข้อที่ผ่าน การคัดเลือก	Corrected item- total correlation ครั้งที่1 (10ข้อ)
	M	SD	M	SD				
1	3.62	0.91	1.33	0.51	5.47	.000	☐	.7809
2	3.75	0.88	1.50	0.54	5.45	.000	☐	.7208
3	4.00	0.00	1.50	0.54	<u>11.18</u>	.000	☐	.7169
4	4.12	0.64	1.33	0.51	8.73	.000	☐	.6630
5	3.87	0.64	1.50	0.83	6.03	.000	☐	.7694
6	3.02	0.74	1.33	0.51	6.44	.000	☐	.8038
7	3.75	0.70	1.00	0.00	<u>11.00</u>	.000	☐	.8050
8	4.25	0.46	1.50	0.83	7.89	.000	☐	.6438
9	3.62	0.51	1.50	0.54	7.42	.000	☐	.7555
10	3.62	0.91	1.16	0.40	6.09	.000	☐	.7780
α								.9337

หมายเหตุ. ค่าที่ (t-test) ที่ขีดเส้นใต้ คือค่าที่คำนวณโดยแยกความแปรปรวน

ค่าวิกฤตของ r (28, .05) \approx .317

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง ฅ8

ผลการวิเคราะห์คุณภาพของข้อกระทงของมาตรฐานวัดความอิจฉาสถานการณั้คูกคามต่อการนียมตนเองมาก
ด้านการทำงาน โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้เคียงน้อย (n=30)

ข้อ	กลุ่มสูง n = 8		กลุ่มต่ำ n = 7		t	p	ข้อที่ผ่าน การคัดเลือก	Corrected item- total correlation ครั้งที่1 (10ข้อ)
	M	SD	M	SD				
1	3.37	0.74	2.00	0.75	3.67	.001	□	.6234
2	4.25	0.43	2.25	0.70	6.69	.000	□	.7317
3	4.00	0.53	2.37	0.74	<u>5.02</u>	.000	□	.7315
4	3.37	0.51	1.75	0.70	5.25	.000	□	.6443
5	3.75	0.70	2.12	0.83	4.20	.000	□	.6281
6	3.62	0.74	2.00	1.06	3.53	.001	□	.7456
7	3.62	0.91	1.87	0.83	3.99	.000	□	.6080
8	4.37	0.51	2.25	1.38	<u>4.06</u>	.000	□	.5931
9	3.37	0.91	1.87	0.99	3.14	.003	□	.5480
10	4.37	0.74	2.12	0.83	5.69	.000	□	.6690
α								.8981

หมายเหตุ. ค่าที่ (t-test) ที่ขีดเส้นใต้ คือค่าที่คำนวณโดยแยกความแปรปรวน

ค่าวิกฤตของ r (28, .05) \approx .317

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง ฅ9

ผลการวิเคราะห์คุณภาพของข้อกระทงของมาตรวัดความอดิฉฐสถานการณั้คูกคามต่อการนียามตนเองน้อย
ด้านการทำงาน โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดมาก (n=30)

ข้อ	กลุ่มสูง n = 9		กลุ่มต่ำ n = 7		t	p	ข้อที่ผ่าน การคัดเลือก	Corrected item- total correlation ครั้งที่1 (10ข้อ)
	M	SD	M	SD				
1	2.55	0.52	1.28	0.48	4.99	.000	☐	.6003
2	2.77	0.44	1.28	0.48	6.41	.000	☐	.6590
3	3.11	0.60	1.57	0.78	4.45	.000	☐	.6952
4	3.00	1.00	1.71	0.95	2.60	.010	☐	.5043
5	2.88	0.92	1.42	0.53	3.70	.001	☐	.6022
6	3.11	0.60	1.14	0.37	7.55	.000	☐	.6458
7	2.77	0.97	1.00	0.00	5.49	.000	☐	.6876
8	2.33	0.70	1.14	0.37	4.01	.000	☐	.5632
9	2.66	0.86	1.14	0.37	4.73	.000	☐	.5504
10	3.22	0.66	1.42	0.53	5.80	.000	☐	.7039
α								.8850

หมายเหตุ. ค่าที่ (t-test) ที่ขีดเส้นใต้ คือค่าที่คำนวณโดยแยกความแปรปรวน

ค่าวิกฤตของ r (28, .05) \approx .317

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง ฅ10

ผลการวิเคราะห์คุณภาพของข้อกระทงของมาตรวัดความอิจฉาสถานการณั้คูกคานน้อยต่อการนียมตนเองน้อย
ด้านการทำงาน โดยบุคคลที่มีความสัมพันธ์ที่ใกล้เคียงน้อย ($n=30$)

ข้อ	กลุ่มสูง $n = 9$		กลุ่มต่ำ $n = 7$		t	p	ข้อที่ผ่าน การคัดเลือก	Corrected item- total correlation ครั้งที่1 (10ข้อ)
	M	SD	M	SD				
1	2.22	0.44	1.14	0.37	5.16	.000	☐	.7041
2	2.44	0.52	1.14	0.37	<u>5.75</u>	.000	☐	.7738
3	2.77	0.83	1.14	0.37	<u>5.23</u>	.000	☐	.8214
4	3.00	0.50	1.14	0.37	8.16	.000	☐	.7262
5	2.88	0.60	1.14	0.37	6.70	.000	☐	.6887
6	2.55	0.52	1.42	0.78	3.43	.002	☐	.5110
7	2.11	0.60	1.00	0.00	<u>5.55</u>	.000	☐	.6363
8	2.00	0.70	1.00	0.00	<u>4.24</u>	.001	☐	.7070
9	2.66	0.50	1.28	0.48	5.54	.000	☐	.5314
10	2.77	0.66	1.28	0.48	4.96	.000	☐	.5008
α								.8915

หมายเหตุ. ค่าที่ (t-test) ที่ขีดเส้นใต้ คือค่าที่ที่คำนวณโดยแยกความแปรปรวน

ค่าวิกฤตของ r (28, .05) \approx .317

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวรตนา แดงประเสริฐ เกิดเมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม 2521 ที่กรุงเทพมหานคร ได้รับปริญญารัฐศาสตร์ สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเมื่อปีการศึกษา 2542 และได้เข้าศึกษาต่อในหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาสังคม คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2543

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย